ctgb

JAARVERSLAG 2016

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Na de tweede wereldoorlog neemt dankzij chemische bestrijdingsmiddelen de opbrengst van de oogsten toe en er is meer voedsel om de groeiende wereldbevolking te voeden. Voor de bestrijding van plagen, voor conservering en desinfectie zijn effectieve biociden voorhanden. Eind jaren vijftig begint wereldwijd het besef door te dringen dat aan de voordelen van bestrijdingsmiddelen een keerzijde zit van gezondheidsrisico's en milieuschade. Het ontbreekt aan toezicht. In 1962 neemt de Tweede Kamer daarom de bestrijdingsmiddelenwet aan. Een commissie van wetenschappers gaat de regering adviseren, ondersteund door een secretariaat: het Bureau Bestrijdingsmiddelen. Daar begint de geschiedenis van het huidige College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

Wat begint als een secretariaat met een handvol medewerkers groeit in vijftig jaar uit tot het zelfstandig bestuursorgaan dat het nu is: de Nederlandse toelatingsautoriteit voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Met in 2016 zo'n 150 medewerkers. Wat rond de eeuwwisseling nog een organisatie is met de sfeer van een klein bedrijf waar de kerstbijeenkomst wordt gehouden bij de directeur thuis, is nu een professionele organisatie die probeert die gemoedelijkheid en verbinding te behouden, en die haar hele bestaan al staat voor kwaliteit. Het Ctgb beoordeelt de risico's voor mens, dier en milieu van gewasbeschermingsmiddelen én biociden. Vallen die risico's, bij juist gebruik, binnen de in Europa en Nederland vastgestelde veiligheidsmarges, dan laat het college een middel toe tot de markt.

Het Ctgb is onafhankelijk en integer, en staat midden tussen burgers, maatschappij, industrie en politiek, agrariërs en telers, plaagdierbestrijders en ziekenhuishygiënisten. Zij allemaal moeten op het Ctgb kunnen bouwen en vertrouwen. Het beoordelingsproces is daarom – hoe complex ook – transparant, voor iedereen te controleren en openbaar zolang de wettelijke gegevensbescherming niet in het geding is. Iedereen kan inzicht krijgen in de afwegingen van het Ctgb en zien hoe het college tot een besluit komt. Daarbij zet het Ctgb in op vergaande Europese samenwerking, zodat er in alle landen gewasbeschermingsmiddelen en biociden beschikbaar zijn, veilig voor mens, dier en milieu.

JAARVERSLAG 2016

INHOUD

Voorwoord 5

Bestuursverslag

1 2016 in vogelvlucht 8

2 Het college 16
2.1 Besluiten 18
2.2 Adviezen 18
2.3 Governance 19

3 Aanvragen, beoordelingen en toelating 20
3.1 Pre-aanvraagtraject 21
3.1.1 Accountmanagement en relatiemanagement 22
3.1.2 Pre-aanvraagdiensten 23
3.2 Intakefase 24
3.3 Beoordeling en besluit 25
3.3.1 Gewasbeschermingsmiddelen 25
3.3.1.1 Stofbeoordelingen gewasbescherming 25
3.3.1.2 Beoordeling gewasbeschermingsmiddelen 26
3.3.2 Biociden 33
3.3.2.1 Stofbeoordelingen biociden 33
3.3.2.2 Beoordeling biociden 34
3.3.3 Overige aanvragen 38
3.4 Post-aanvraagfase 39
3.4.1 Juridische producten 39

4 Advisering en ontwikkeling uitvoeringskaders 42
4.1 Samenwerken in Europa 43
4.2 Samenwerken in Nederland 46
4.3 Effectief middelenpakket 48

5 Organisatie & personeel 50
5.1 Organisatie 51
5.2 Lerende organisatie 53
5.3 Personeelsbeleid 54

6 Jaarrekening 2016 58
6.1 Balans per 31 december 2016 60
6.2 Winst- en verliesrekening 2016 (Resultatenrekening) 61
6.3 Kasstroomoverzicht over 2016 62
6.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2016 63

6.5 Toelichting op de balans 66
6.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2016 (Resultatenrekening) 71
6.7 Winst- en verliesrekening 2016 (Producten) 74
6.8 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2016 (Producten) 76
6.9 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 78

7 Overige gegevens 80

8 Bijlagen 84
Bijlage 1 Missie, visie en strategie 85
Bijlage 2 Samenstelling college, commissies en Ctgb-management 87
Bijlage 3 Overzicht beleidsadviezen 88
Bijlage 4 Voortgang EU stoffen gewasbescherming 89
Bijlage 5 Voortgang EU stoffen Biociden 92
Bijlage 6 Adviseren in EU beoordelingsproces 93

Colofon 94

VOORWOORD

Het Ctgb staat midden in de maatschappij en kijkt vanuit die positie naar de toekomst. Wij zien om ons heen een steeds breder gedragen streven naar verduurzaming. Wij zoeken naar een balans in het spanningsveld tussen regelgeving en innovatie, naar ruimte in de beoordeling en regelgeving om technische ontwikkelingen in te bedden om de veiligheid te garanderen. Nieuwe technieken kunnen de maatregelen die we opleggen preciseren. Bijvoorbeeld GPS en het pleksgewijs inzetten van middelen, maken het mogelijk gewasbeschermingsmiddelen preciezer toe te passen in frequentie, in gebruikte hoeveelheden of periodes van gebruik. En dat verfijnt de risicobeperkende maatregelen die wij opleggen.

Op zich stimuleert ook onze besluitvorming de technologische ontwikkeling. Het is vaak tweezijdig. Aan de ene kant maken autonome ontwikkelingen in wetenschap en technologie innovatie mogelijk en aan de andere kant is onze besluitvorming kaderstellend. Het opleggen van maatregelen dwingt soms tot innovatie binnen de sector, daar is onze besluitvorming over het gebruik van imidacloprid een voorbeeld van. We stelden een tijdelijk verbod op gebruik in, maar we gaven ook aan dat gebruik wel gerechtvaardigd is als een teler aantoonbaar en controleerbaar zodanig zuivert dat er geen onacceptabele restanten in het afval- en oppervlaktewater terechtkomen. Zo'n vorm van zuivering is óók een innovatieslag.

Naast technische ontwikkelingen stimuleren andere zaken de verduurzaming, zoals de verhouding tussen chemische en niet-chemische toepassingen, het toenemend gebruik van laag-risico middelen, meer aandacht voor preventie, meer natuurlijke bestrijding, meer groene middelen, het aanpassen van de guidances enzovoort. En dat doet ook een beroep op ons om na te denken over de beoordelingssystematiek, hoe we zo ondersteunend mogelijk kunnen zijn – zolang dat uiteraard verantwoord is voor de veiligheid van mens, dier en milieu. En dan gaat het om méér dan alleen het stimuleren van laag-risicomiddelen. Minder chemische middelen is immers geen doel op zich. Dat is een beweging waar het Ctgb met andere stakeholders middenin zit.

Bij de beoordelingssystematiek is ook een vraag voor de toekomst of we van louter een beoordeling van middelen zouden moeten opschuiven naar een soort teeltbenadering. Dat raakt aan het

toetsingskader, aan IPM (geïntegreerde plaagbestrijding), dat je pleksgewijs bepaalde middelen toepast, of dat je chemische middelen alleen zou mogen toepassen in de context van een totale milieubalans in een systeem. Het hele veld van vergroening en verduurzaming is volop in beweging. Wij zijn een radertje in het geheel, net zoals de gebruikers, de toeleveranciers, de producenten, de aanvragers, de hele keten. Daarom kiezen we voor onze komende relatiedag het thema innovatie, met het oog op verduurzaming en slimmer gebruik van technieken, doorvertaald naar onze wijze van beoordelen en op te leggen maatregelen. En ik denk dat dit ook voor de komende paar jaar wel het centrale punt zal zijn.

Bij biociden zien we een trend richting preventie en betere hygiëne. Aan de ene kant remt de biocidenverordening de ontwikkeling van nieuwe werkzame stoffen vanwege de benodigde investeringen, aan de andere kant stimuleert de verordening ook innovatie doordat deze het gebruik van bestaande middelen inperkt. In de plaagdierbestrijding zien we de ontwikkeling van Integrated Pest Managent (IPM) doordringen. Het gebruik van risicovolle middelen zoals anticoagulantia blijft daar mogelijk, maar alleen als laatste redmiddel in een keten met de focus op preventie.

Ook voor andere toepassingen van biociden, bijvoorbeeld bij de conserveermiddelen, zien we een verschuiving naar preventie. Als er hygiënischer wordt gewerkt, zijn er minder biociden nodig of lagere concentraties. Naast de striktere regelgeving is hierbij de vraag vanuit de gebruikers van biociden een sterke drive voor innovatie. Ook het in situ genereren van laag-risicobiociden is een gebied waar volop geïnnoveerd wordt. Deze vorm van desinfectie vindt niet alleen toepassing binnen het biocidenveld, maar kan wellicht ook worden ingezet via een aparte toelating in de gewasbescherming.

Je ziet dus twee sporen: innovatie maakt nieuwe dingen mogelijk en soms is bepaalde besluitvorming een stimulans voor innovatie. Daarom is contact met alle stakeholders in de keten – en wij maken daar deel van uit – ontzettend belangrijk. Dat gebeurt ook, we zijn met elkaar in gesprek rondom de pilots met geïntegreerde gewasbescherming, rond de Green Deal, en die gesprekken over verduurzaming blijven wij voortzetten de komende periode.
Ik ben ook benieuwd wat de komende kabinetsperiode zal brengen, welke accenten in de sfeer van verduurzaming en vergroening een nieuw kabinet gaat leggen. En hoe het daar op een goede manier het onderzoek bij kan gebruiken en stimuleren. Ik hoop dat dit een impuls krijgt vanuit het nieuwe regeerprogramma voor de komende periode.

Het Ctgb heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een moderne ambtelijke organisatie, ‘lean and mean’. Twee derde van het management bestaat uit vrouwen, daarmee is het management een goede afspiegeling van de organisatie. Ook in dat opzicht

zijn we een moderne, voorlopende organisatie. We hebben korte en open lijnen met de buitenwereld, met de departementen, aanvragers, NGO's, de wetenschappelijke wereld, instituten, zowel nationaal als internationaal. Er is een cultuur van openheid en transparantie binnen de organisatie en ook naar de buitenwereld. In toenemende mate onderhoudt het college contact met de buitenwereld, het legt werkbezoeken af en de voorzitter en directeur bezoeken Europese collega's en organisaties. We zijn een uitvoerende organisatie maar hebben ook een signalerende taak naar de departementen, die we invullen door op gepaste momenten gevraagd en ongevraagd te adviseren. Ook in deze beleidscyclus, bestaande uit beleidsmakers, beleidsuitvoering en het toezicht, vervullen wij onze rol adequaat.

In 2016 heeft het Ctgb flinke stappen gezet. Het was een goed jaar. De interne processen zijn op orde, de capaciteit is op het voor 2016 voorziene niveau, en er is een begin gemaakt met een nieuwe manier van plannen en werken om de voorspelbaarheid te vergroten en de doorlooptijden te verkorten. Het jaar is afgesloten met een positief bedrijfsresultaat, zelfs iets meer dan gedacht aan het begin van het jaar. Dat betekent dat we de komende jaren weer een klein eigen vermogen kunnen gaan opbouwen en dat is belangrijk voor een gezonde organisatie.

Een aantal jaren geleden hebben we een drieslag geformuleerd: wij accommoderen als organisatie de vraag, tegen aanvaardbare tarieven en met zo kort mogelijke doorlooptijden. We zien dat we er steeds beter in slagen aan deze drie doelstellingen te voldoen. Ze zijn ambitieus maar komen direct voort uit onze wettelijke taak. Het is een forse opgave voor ons om daar echt aan te voldoen. Maar met vallen en opstaan zetten wij steeds stappen vooruit. Dat is te zien bij de begroting, in de manier waarop we werken en in de wijze van functioneren als moderne organisatie. En dit allemaal dankzij de medewerkers die dit met grote inzet en betrokkenheid mogelijk maken.

ir. Johan F. de Leeuw
voorzitter

1. 2016 IN VOGELVLUCHT

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) is de Nederlandse toelatingsautoriteit voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het heeft als belangrijkste taak gewasbeschermingsmiddelen en biociden te beoordelen op veiligheid en een besluit te nemen over toelating, zodat ze beschikbaar zijn voor bijvoorbeeld de landbouw, voor desinfectie in ziekenhuizen of voor thuisgebruik. Als een middel door het Ctgb is toegelaten moet de omgeving erop kunnen vertrouwen dat het, bij juist gebruik, veilig is voor mens, dier en milieu.

2016 is voor het Ctgb het jaar geweest waarin de organisatie kon oogsten wat in de jaren daarvoor gezaaid is. Op bijna alle terreinen: de interne processen zijn op orde, de capaciteit is op orde gebracht en financieel is het jaar goed afgesloten. De inspanningen om de operationele planning te verbeteren beginnen hun vruchten af te werpen en de nieuwe wijze van plannen, met meer ruimte voor de medewerkers om het eigen werk te organiseren en meer gebaseerd op 'teamwork', wordt gewaardeerd. Het medewerkersonderzoek dat eind 2016 is gehouden laat ook een sterke verbetering zien in hoe medewerkers de organisatie beleven. We zitten nu op de meeste onderdelen op of boven de landelijke benchmark. Voor de buitenstaander is het effect nog niet zichtbaar, maar we zijn ervan overtuigd dat op niet al te lange termijn de effecten van al deze inspanningen op het afronden van aanvragen zichtbaar zullen worden. In 2016 is veel energie gestoken in het inwerken van de nieuwe collega's. Het aantal aanvragen neemt nog steeds toe, zeker bij biociden. Ook zien we dat het effect van de biocidenverordening nu zichtbaar gaat worden: het Ctgb, ECHA, andere lidstaten en aanvragers moeten nog wennen aan de nieuwe procedures en de nieuwe onderlinge verhoudingen. Dat brengt met zich mee dat de aanvragen meer aandacht vergen, dat er meer overleg nodig is en dat de dossiers niet altijd adequaat zijn. We zien dat dit leidt tot vertragingen in de afhandeling. Bij de gewasbeschermingsmiddelen is in 2016 de achterstand niet ingelopen, maar ook niet groter geworden.

Om de veiligheid te waarborgen blijven Europa en het Ctgb de beoordelingen aanpassen aan de laatste stand van de wetenschap. Nieuwe werkzame stoffen worden na beoordeling voor vijftien jaar goedgekeurd. Als die periode is verstreken, moet een werkzame stof het toelatingsproces opnieuw doorlopen voor een nieuwe

toetsing aan de laatste wetenschappelijke inzichten. Middelen volgen de expiratiedatum van de werkzame stof. Als de toelating van de werkzame stof verloopt, verlopen daarna ook de toelatingen van de middelen met die stof. Zo is er binnen de regels ruimte om op basis van nieuwe inzichten de veiligheid scherp in de gaten te houden. Een stof als glyfosaat blijft zo op de markt ondanks de maatschappelijke discussie en de politieke besluitvorming over het gebruik, omdat de stof op wetenschappelijke gronden voldoet aan de veiligheidscriteria. Terwijl de hulpstof POE-tallowamine wordt verboden omdat die met de kennis van nu giftiger blijkt dan glyfosaat. De werklast op Europees niveau is groot en de termijnen zijn kort. Alle bevoegde autoriteiten worstelen hiermee en dus ook het Ctgb.

Op basis van nieuwe inzichten grijpt het Ctgb indien nodig ook in in bestaande toelatingen. Dit is gebeurd voor imidacloprid-houdende middelen die toegepast worden in kassen. Op basis van onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater bleek dat afvalwater uit kassen ondanks de voorschriften nog steeds werd geloosd. Het Ctgb besloot daarom tot een verbod op het gebruik van imidacloprid in kassen, tenzij het afvalwater aantoonbaar en controleerbaar wordt gezuiverd tot 99,5 procent. Het Ctgb is in 2016 ook betrokken geweest bij het Deltaplan Waterkwaliteit van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. In dit deltaplan werken vele stakeholders samen om de waterkwaliteit in Nederland te verbeteren.

Afgelopen jaar lagen de accenten van het Ctgb-beleid op Europese harmonisatie, verduurzaming, en vergroten van de voorspelbaarheid. Op al deze punten wist het Ctgb flinke stappen te zetten.

Harmonisatie

Het Ctgb en de toelatingsautoriteiten in de andere lidstaten van de Europese Unie streven naar harmonisatie, een gelijke uitvoering van de Europese wetgeving en gelijke beoordeling van dossiers voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Dit streven kwam in 2016 wat onder druk te staan doordat beoordelende lidstaten onderwerpen – zoals onderdelen van de beoordeling rond vogels en zoogdieren – verlegden naar nationaal niveau.

Bij de beoordeling van biociden blijkt de guidance ruimte te bieden voor interpretatieverschillen, wat de afhandeling van aanvragen vertraagt. En ook bij de toelating van verschillende DEET-middelen vinden de lidstaten moeilijk overeenstemming over de beoordelingsmethode.

Het Ctgb probeert hier in overleg met andere lidstaten uit te komen. Het zat ook afgelopen jaar de Coördination Group voor biociden voor, die oplossingen zoekt voor inhoudelijke meningsverschillen tussen de lidstaten. Voor gewasbeschermingsmiddelen is het Ctgb betrokken bij de oprichting van een centraal secretariaat voor de centrale zone om verschillende stuurgroepen administratief te ondersteunen. En in het najaar organiseerde het Ctgb de eerste workshop voor de juristen. Ook de juristen bij de verschillende toelatingsautoriteiten lopen namelijk tegen dezelfde vragen en problemen aan. Tijdens de workshop is een platform gelanceerd, zodat ook zij inzichten en oplossingen kunnen delen. Voor de directeuren van de Europese toelatingsautoriteiten voor biociden organiseerde het Ctgb een workshop bij de European Chemicals Agency (ECHA), waar de directeuren knelpunten benoemden en samen oplossingen voorstelden.

Verduurzaming

Het Ctgb was één van de deelnemers aan de Green Deal Groene Gewasbeschermingsmiddelen, die eind 2016 afliep. Binnen dat kader liet het Ctgb zes nieuwe ‘groene’ gewasbeschermingsmiddelen toe. Aan Green Deal-middelen worden voor veiligheid en milieu dezelfde eisen gesteld als aan chemische middelen, immers ‘groene’ middelen zijn niet per definitie veilig. Voor het beoordelingscriterium ‘werkzaamheid’ worden nu echter minder zware eisen gesteld, om zo op een verantwoorde manier ruimte te geven aan milieuvriendelijke innovaties. In het voorjaar organiseerde het Ctgb een workshop om hier in heel Europa afspraken over te maken en deze ontwikkeling goed in te bedden in de bestaande regelgeving. De afspraken worden uitgewerkt in een nieuwe EPPO-richtlijn. Ook nu de Green Deal is afgelopen houdt het Ctgb zijn Green Team in stand, om de opgedane ervaring maximaal te blijven gebruiken bij toekomstige ‘groene’ aanvragen. Buiten de Green Deal zijn in 2016 nog drie laag-risicomiddelen toegelaten.

Met de Amerikaanse Environmental Protection Agency (EPA) wisselt het Ctgb kennis uit over de beoordeling van groene middelen. Kennis die het Ctgb probeert mee te nemen bij de beoordeling van groene middelen in Europa. Het streven naar duurzaamheid beperkt zich echter niet tot een focus op groene middelen. In het kader van geïntegreerde plaagbestrijding (IPM) moet naar een teelt als geheel worden gekeken, de zogenaamde systeemaanpak. We zoeken naar wegen om dit in de toekomst in te passen in de beoordelingssystematiek. Het Ctgb neemt in dit verband deel aan de projectgroep voor pilots systeemaanpak onder regie van LTO.

Voorspelbaarheid

Intern nam het Ctgb het primaire proces onder de loep. Het wil de voorspelbaarheid van het aanvraagproces vergroten. De werkgroep 'Grip op planning' heeft daarom een nieuw planningsconcept voor het primaire proces beschreven. Deze nieuwe werkwijze vraagt niet alleen om een nieuwe aanpak van de planning, maar ook om een goed digitaal ondersteunend systeem. Deze twee sporen zijn het afgelopen jaar ingezet. In een aantal teams is gewerkt aan het vormgeven van het nieuwe planningsconcept en eind van het jaar is een leverancier geselecteerd om een 'proof of concept'-fase te starten alvorens de definitieve keuze te maken voor een ondersteunend ICT-systeem. Intern zijn de positieve effecten op het proces al zichtbaar, voor de aanvragers worden de voordelen op iets langere termijn zichtbaar.

Om te borgen dat het Ctgb up to date blijft voor wat betreft de procedurele en inhoudelijke afspraken in Europa zijn in 2016 twee coördinatoren aangesteld. Zij dragen zorg voor de implementatie van respectievelijk het procedurele en inhoudelijke toetsingskader en verzorgen de externe communicatie hierover. Hiertoe zijn de inhoudelijke handleidingen (Evaluation Manuals) voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden gereviseerd en zijn procedurele handleidingen (Registration Manuals) ontwikkeld. Deze zijn inmiddels elektronisch beschikbaar op onze website.

Directeurenoverleg biociden

Het Ctgb heeft in 2014 een overlegstructuur in het leven geroepen voor de directeuren van toelatingsautoriteiten voor gewasbeschermingsmiddelen in de centrale zone. Dit heeft de harmonisatie een positieve en breed gewaardeerde impuls gegeven. Voor de toelating van biociden was zo'n overleg er echter nog niet, daarom heeft het Ctgb in het najaar van 2016 met hulp van de European Chemicals Agency (ECHA) een bijeenkomst belegd met de directeuren van toelatingsautoriteiten of hun plaatsvervangers. De meeste lidstaten waren vertegenwoordigd.

Kernproblemen
De deelnemers identificeerden drie samenhangende kernproblemen in de uitvoering van de biocidenverordening: voorspellen van de werklast op korte en langere termijn om tijdig de capaciteit te kunnen aanpassen; richtsnoeren die nog niet beschikbaar zijn als middelen moeten worden toegelaten; en een manier om zo nodig snel consensus te bereiken over een beslissing. Voor alle drie de punten zijn mogelijke oplossingen besproken. Het Ctgb en ECHA hebben toegezegd ook in 2017 dit directeurenoverleg te willen organiseren. De lidstaten zijn overtuigd van het nut en komen volgend jaar weer naar Helsinki.

Organisatie en financiën

De Ctgb-organisatie stond in 2016 in het teken van gecontroleerde groei. Door een toestroom van aanvragen en een verloop van personeel door een aantrekkende arbeidsmarkt, was er in 2015 een tekort aan personeel, met het risico van toenemende doorlooptijden en een oplopende werkvoorraad. Terwijl er in 2015 nog sprake was van een gelijke instroom en uitstroom van medewerkers waardoor de formatie in omvang stabiel bleef, is in 2016 de benodigde instroom aan capaciteit gerealiseerd en is het Ctgb weer flink gegroeid. We hebben actief ingezet op de werving van nieuw personeel en de personeelsformatie nam toe met ruim 18%, van 125 medewerkers (113,6 Fte) aan het eind van 2015, naar 148 medewerkers (134,8 Fte) eind 2016. Deze groei vond met name binnen de primaire processen plaats, waardoor het risico op toenemende doorlooptijden en een oplopende werkvoorraad afneemt.

De instroom van nieuwe medewerkers had wel effect op de zittende organisatie, omdat het inwerken en investeren een groot beslag legt op de medewerkers. Nu de personeelsformatie en de doorgevoerde aanpassingen in de organisatiestructuur en functies op orde zijn, kunnen we de doelstellingen voor de komende jaren realiseren. Hiervoor is in 2016 een goede basis gelegd. Het concept van 'gecontroleerde groei', niet harder groeien dan de organisatie aan kan, zal indien nodig ook de komende jaren worden toegepast.

Financiële resultaten

Het jaar 2016 is afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 207.000. In de oorspronkelijk begroting is rekening gehouden met een positief bedrijfsresultaat van € 300.000, maar dit is begin 2016 bijgesteld naar € 150.000. Deze bijstelling is doorgevoerd in de update van het plan van aanpak Versterking Eigen vermogen en was nodig omdat de accountant op enkele onderdelen een boekhoudkundige correctie in de huurberekening nodig achtte. Dat er boven verwachting positief is afgesloten komt onder meer door het aantal toegelaten middelen dat op peildatum hoger was dan voorzien, hierdoor zijn er meer inkomsten gegenereerd. Daarnaast waren er voldoende voorzieningen getroffen om financieel negatief afgesloten aanvragen te dekken en zijn er voldoende declarabele uren gemaakt als gevolg van de instroom van nieuwe medewerkers. Er is veel geïnvesteerd in het inwerken van nieuwe medewerkers zodat zij sneller aan het primaire proces kunnen gaan deelnemen en daardoor meer declarabel zijn.

Het bedrijfsresultaat over 2016 wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve, waardoor het negatief eigen vermogen wordt teruggedrongen. De gewenste omvang van de algemene reserve bedraagt 10% van de gemiddelde jaaromzet over de afgelopen drie jaren.

Communicatie met de omgeving

Het wel of niet toelaten van gewasbeschermingsmiddelen en biociden door het Ctgb kan rekenen op een groeiende belangstelling in de samenleving. Daarbij is er meer spontane aandacht voor specifieke gevallen, dan voor het feitelijke verhaal erachter. Journalisten weten steeds beter de weg naar het Ctgb te vinden. Het communicatieteam van het Ctgb is in 2015/2016 versterkt. Uitgangpunten van onze communicatie zijn uitleggen van het toelatingssysteem en duiden van standpunten en besluiten. Toelatingen die in de belangstelling stonden waren in 2016 bijvoorbeeld die van glyfosaat en imidacloprid. In de loop van het jaar was er het door het Ctgb geïmplementeerd Europees verbod op het gebruik van tallowamine in glyfosaat-bevattende middelen dat voor de nodige media-aandacht zorgde.

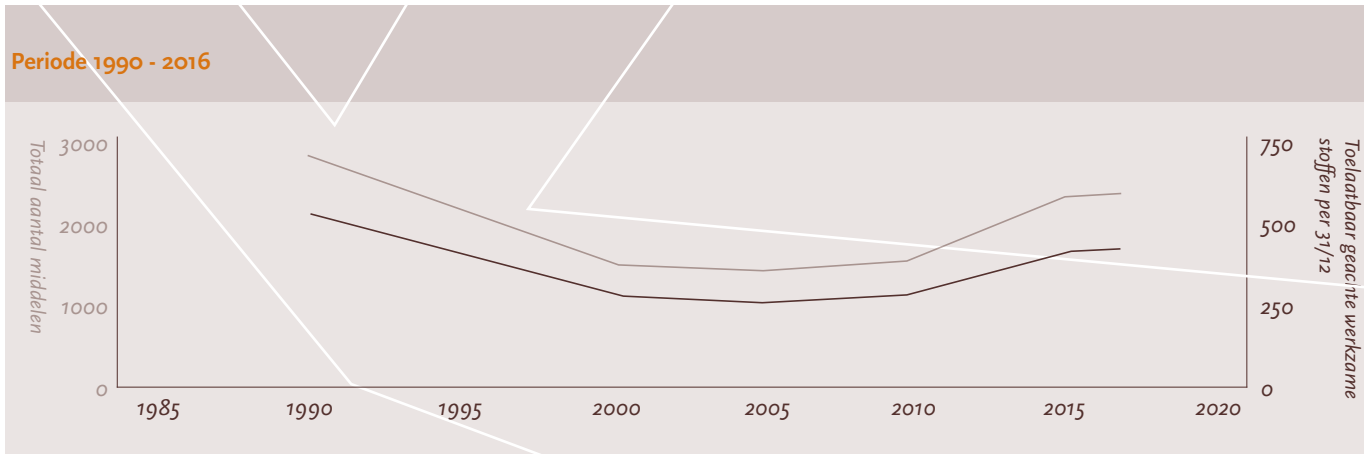

Het Ctgb wil in de communicatie actief de kennis bij pers en publiek over ons werk verbeteren. Dat betekent ook meer dan vroeger stelling nemen als er onjuistheden worden gepubliceerd. Een openbare, schriftelijke reactie op de suggestie als zou een te streng toelatingsbeleid desastreus zijn voor de Nederlandse aardappelexport, werd integraal door de relevante vakbladen overgenomen. Vanuit dezelfde visie is met de digitale versie van het vakblad 'De Boerderij' een afspraak gemaakt over een 'expertblog'.
Voor een reëel beeld van de positie van het Ctgb is het van belang dat we transparant zijn. In 2016 is besloten met het oog daarop in voorkomende gevallen ontvangen zienswijzen altijd integraal (geanonimiseerd voor persoonsgegevens) op de website van het Ctgb te publiceren .

Relatiedag

Op 9 juni was de jaarlijkse Ctgb-relatiedag, met ruim tweehonderd bezoekers. De thema's 'verduurzaming' en 'harmonisatie' in de toelatingspraktijk vormden een rode draad in het programma. Uit de deelname en interactie sprak een grote betrokkenheid bij het werkterrein van het Ctgb, met daarbij vanuit de verschillende groepen van stakeholders wel ieder hun eigen beelden en ideeën. Voorzitter Johan de Leeuw besloot de relatiedag dan ook met de wens met de diverse maatschappelijke partijen de samenwerking te zoeken bij het invullen van de eisen aan het middelenpakket naar de toekomst toe.

Online informatiekanalen

De Ctgb-website heeft een vaste schare bezoekers (68 % van een totaal van 117.182). Het percentage bezoekers uit het buitenland blijft al jaren schommelen tussen de 20 en 25%. Het merendeel van de sitebezoekers raadpleegt meerdere toelatingen in de toelatingendatabank die meer dan 1,125 miljoen keer werd gebruikt. Sinds eind 2016 staan de actuele versie van de Evaluation Manual en een nieuwe procedurele handleiding, de Registation Manual, online. De handleidingen zijn meer dan 8.000 keer bekeken.

Glyfosaat en tallowamine

De politieke discussies over de werkzame stof glyfosaat, die op grote schaal wordt toegepast in onkruidbestrijdingsmiddelen, liepen in 2016 hoog op. De eerste Europese stofgoedkeuring dateert van 2002 en de hernieuwing ervan stond al enige tijd op de agenda van de Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF). De expiratiedatum van de stof (oorspronkelijk 2012) was al een keer uitgesteld. Ondanks deze procedurele druk lukte het de Europese Commissie in opeenvolgende vergaderingen niet het goedkeuringsvoorstel in stemming te brengen: een meerderheid van de lidstaten wilde het commissievoorstel niet steunen. Eind juni ging de commissie daarom over tot een 'Appeal Committee', een procedure waarbij het besluit aan de commissie wordt gelaten. De expiratiedatum van de stof werd opnieuw uitgesteld tot eind 2017 of zoveel eerder als ECHA haar classificatie- en labelingrapport publiceert. Het Europees Parlement diende een resolutie in tegen deze tweede verlenging van de goedkeuringsperiode, die begin juli werd verworpen.

Verbod op hulpstof
In de SCoPAFF-vergadering van juli kreeg de commissie wel een meerderheid van stemmen voor aanpassing van de goedkeuringsvoorwaarden van glyfosaat. Dit betekende onder meer dat de hulpstof POE-tallowamine niet meer was toegelaten als hulpstof in een glyfosaat-houdend middel. POE-tallowamine bevordert het uitvloeien van de middelen. Op bijna alle toetsingscriteria blijkt POE-tallowamine giftiger dan glyfosaat, reden voor de Europese Commissie om het gebruik van de hulpstof te verbieden. Dit besluit werd in augustus van kracht met een uitvoeringsverordening. De toelatingen van alle middelen die het betreft, zijn door het Ctgb inmiddels ingetrokken of gewijzigd.

Ctgb wisselt kennis over groene middelen uit met VS

In de VS zijn met 400 biologische actieve stoffen en meer dan 1500 producten, meer ‘groene’ stoffen en middelen op de markt dan in Europa. De Amerikaanse Environmental Protection Agency (EPA) heeft al sinds de jaren negentig een aparte directie voor biologische middelen. Er worden veel biologische middelen ontwikkeld en aanvragen gedaan. Groene stoffen en middelen die het Ctgb moet beoordelen voor de Europese markt, zijn veelal al goedgekeurd en verkrijgbaar in de VS.

Welkome aanvulling
Afgelopen jaar zijn twee delegaties van het Ctgb op bezoek geweest bij de Amerikaanse toelatingsautoriteit om te spreken over de beoordeling en toelating van biologische middelen. De Amerikanen bleken tegen dezelfde vragen aan te lopen bij de toelating ervan en veel beoordelingswerk is er al gedaan. De ervaringen van de Amerikaanse toelatingsautoriteit zijn daarom een welkome aanvulling voor het Ctgb bij de beoordeling van deze stoffen en middelen voor de Europese markt.

EPA-dossier
Voorheen werd een dossier zoals dat in de VS is beoordeeld voor de toelating niet meegenomen in het beoordelingsproces door het Ctgb. Bij een aanvraag voor een groen middel kunnen het Ctgb en de aanvrager nu – op verzoek van de aanvrager – samen een analyse maken van het EPA-dossier, om scherp te krijgen welke onderdelen eventueel nog moeten worden aangevuld voor toelating in Europa.

2. HET COLLEGE

Het college bestaat uit vier leden, vier plaatsvervangende leden en de voorzitter. Per 1 januari 2016 is drs. D.H.J. (Rik) van de Weerdt MD, MPH, ERT toegetreden tot het college, waarmee de expertise binnen het college is verbreed tot bijna alle terreinen waarop het Ctgb beoordeelt. Verder zijn er geen mutaties geweest.
Het college vergadert maandelijks en wanneer nodig worden tussentijdse e-mailrondes gehouden voor spoedeisende zaken. In 2016 waren dat er 19. In een toenemend aantal gevallen betreft dit ook besluiten voor de (zonale of) Europese commentaarronde waarvoor de verordening gewasbeschermingsmiddelen een korte termijn stelt.

De jaarlijkse interne evaluatie van het college vond plaats in augustus. Geëvalueerd zijn aspecten zoals het interne functioneren, de vergaderorde en de rol van de voorzitter, en de relatie met het secretariaat. Het college vindt de oplegnotities van het secretariaat op de adviezen aan het college zeer waardevol, omdat deze het het college mogelijk maken zich te concentreren op discussiepunten en dilemma's. Er zijn enkele verbeterpunten benoemd, maar het college is tevreden over de organisatie van het werk en het is van mening dat het zijn taak met de bestaande ondersteuning goed kan uitvoeren. Het college heeft besloten regelmatig themasessies te houden, zodat een onderwerp verder kan worden uitgediept dan in de reguliere vergaderingen mogelijk is.

Het college wil in verbinding blijven met aanvragers en de dagelijkse praktijk. De collegeleden speelden een actieve rol op de relatiedag, ze hebben onder andere de debatsessies geleid. En het college heeft in 2016 twee werkbezoeken afgelegd:
In het voorjaar is er een bezoek gebracht aan de 'Forward farm' in de Haarlemmermeerpolder. Dit is een akkerbouwbedrijf waar in samenwerking met Bayer een groot aantal innovatieve technieken wordt toepast. Bayer bekostigt de extra voorzieningen die nodig zijn om de effecten te meten, bijvoorbeeld op grond- en oppervlaktewater, en om publieksdemonstraties te geven. Om de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op mens, dier en milieu te verminderen, is voor het college innovatie één van de sporen waarlangs vergroening kan worden bereikt. Het was een interessant en leerzaam bezoek, ook omdat veel praktische oplossingen werden getoond die in de praktijk van alledag ook toepasbaar zijn.

In het najaar stonden biociden op het programma. In de vorm van een rondetafelgesprek is met een aantal innovatieve bedrijven op het gebied van desinfectie gesproken. Het betrof met name bedrijven die werken met, zoals dat heet 'in situ'-generatie van desinfectiemiddelen, zoals waterstofperoxide en natrium hypochloriet. Onderwerp van gesprek was ook hier hoe innovatie mogelijk gemaakt kan worden binnen de bestaande wet- en regelgeving. Dat vereist aan beide kanten denken vanuit mogelijkheden en niet vanuit weerstand. Het gesprek werd van beide kanten gewaardeerd.

2.1 Besluiten

Besluiten op aanvragen voor toelating van een gewasbeschermingsmiddel

Het college nam in 2016 146 besluiten over aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen, waarvan 11 aanvragen (8%) door het college zijn afgewezen. Van de aangevraagde en beoordeelde toepassingen heeft het college 86% toegelaten, al dan niet met mitigerende maatregelen. Dat betekent dat van de aangevraagde toepassingen 14% niet is toegelaten door het Ctgb, of lopende de aanvraag door de aanvrager is teruggetrokken (doorgaans op basis van door het Ctgb geconstateerde problemen in het dossier). In 63% van de aanvragen zijn voorafgaand aan honorering wijzigingen aangebracht. Dit gaat om wijzigingen in bijvoorbeeld de dosering, toepassingsfrequentie, restricties en bufferzone.

Besluiten op aanvragen voor toelating van een biocide

Het college nam in 2016 58 besluiten over aanvragen voor biociden, waarvan 5 aanvragen (9%) voor biociden door het college zijn afgewezen. Van de aangevraagde en beoordeelde biociden-toepassingen voor professioneel gebruik en voor niet-professioneel gebruik heeft het college respectievelijk 81% en 79% toegelaten. Dat betekent dat van de aangevraagde toepassingen gemiddeld zo'n 20% niet is toegelaten door het Ctgb, of lopende de aanvraag door de aanvrager is teruggetrokken (doorgaans op basis van door het Ctgb geconstateerde problemen in het dossier). In 38% van de aanvragen zijn voorafgaand aan honorering wijzigingen aangebracht in bijvoorbeeld de dosering, toepassingsfrequentie, verpakking, restricties, enzovoort.

Collegebesluiten, instemmingen en adviezen 2016	Aantal
Collegebesluiten	**248**
Algemene collegebesluiten	38
Besluiten aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	146
Besluiten aanvragen biociden	58
Besluiten op Bezwaar	6
Instemming / vaststelling core dossier	**42**
Stofbeoordelingen	4
Zonale aanvragen	19
Overige genomen besluiten na e-mailconsultatie	19
Overige besluiten	**29**

2.2 Adviezen

Beleidsadviezen

Het college heeft onder andere tot taak de bewindspersonen gevraagd en ongevraagd advies te geven. In 2016 heeft het college de staatssecretarissen van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu 8 adviezen gegeven. Deze adviezen gingen onder andere over:

- de risico's van het gebruik van een aantal neonicotinoïden-middelen voor vissen, bijen en aquatische organismen. Steeds was de vraag aan de orde of nieuwe gegevens aanleiding gaven tot een herbeoordeling. In één geval is het college hiertoe overgegaan (toelatingen van imidacloprid-houdende middelen in kassen). In alle andere gevallen werd op grond van de resultaten geconstateerd dat, hoewel soms risico's werden geconstateerd, deze niet van dien aard waren dat ze een ingrijpen met mitigerende maatregelen in de toelatingen op dit moment zouden rechtvaardigen.
- plaatsing van glyfosaat als actieve stof: het college adviseerde de staatssecretaris, op grond van het toelatingsdossier, vóór plaatsing van glyfosaat te stemmen.

Zie voor een compleet overzicht van de verstrekte adviezen bijlage 3.

Adviezen op een verzoek voor vrijstelling

De adviezen van het college over vrijstellingsverzoeken zijn gestoeld op een beoordeling van de risico's voor mens, dier of milieu van het gebruik van een middel. Het college neemt géén besluit over het al dan niet verlenen van de vrijstelling. Die bevoegdheid ligt niet bij het college maar bij de bewindslieden van de ministeries van EZ en IenM. Het college besteedt in deze adviezen extra aandacht aan mogelijkheden om negatieve effecten te beperken.
In 2016 adviseerde het college over 27 verzoeken voor vrijstelling van een gewasbeschermingsmiddel en 1 verzoek tot vrijstelling van een biocide.

Wat heeft de Green Deal opgeleverd?

De Green Deal groene gewasbescherming was bedoeld om het middelenpakket voor de landbouw te verbreden met groene middelen. Dit door via een aantal aanvragen te leren hoe het beoordelingsproces hiervan sneller kan, en de ervaringen te delen in Europa. En dat in een periode van tweeënhalf jaar. Het Ctgb richtte een Green Team op dat aan de slag ging: na twee jaar zijn zes groene middelen toegelaten en lopen twee stofaanvragen volgens planning. Samen met verschillende partners organiseerde het Ctgb twee workshops: één over toxicologie en één over werkzaamheid van laag-risicomiddelen. Daar kwam onder meer een soepeler beoordeling op werkzaamheid uit – bij groene middelen is een lagere en meer variabele werkzaamheid acceptabel – en deze wordt verwerkt in een speciale EPPO-richtlijn voor laag-risicomiddelen.

Green Team
Het Green Team is voortvarend te werk gegaan en we hebben geleerd dat een goed dossier een voorwaarde is voor een snelle procedure. Het helpt aanvragers om vroegtijdig te overleggen met het Ctgb en om de NVWA al vroeg in het proces te betrekken vanwege kleine toepassingen. Deze lessen zijn ingebracht in het Europese implementatieplan. De beoordelingen van de resterende middelen zullen de komende jaren worden afgerond. Als bijkomend effect heeft het Ctgb zich ontwikkeld tot expert op dit gebied binnen Europa. Het Green Team gaat door met de beoordeling van groene middelen met de opgedane ervaring.

2.3 Governance

Het college is bevoegd besluiten te nemen over de toelating, inperking en afwijzing van aanvragen, (gevraagde en ongevraagde) beleidsadviezen te geven en beroep- en bezwaarprocedures te voeren. Een deel van deze bevoegdheden, voornamelijk besluiten van administratieve aard, zijn gemandateerd aan de secretaris. Het college ziet toe op het functioneren van het secretariaat. Dit toezicht wordt uitgevoerd conform het 'Normenkader financieel beheer en toezicht semipublieke sector' zoals vastgesteld door de minister van Financiën in december 2014. De voorzitter van het college heeft het mandaat voor het dagelijks toezicht. Deze is wekelijks aanwezig en neemt onder andere deel aan strategische besprekingen van het secretariaat. Daarnaast spreekt de voorzitter twee keer per jaar de ondernemingsraad. Hij bespreekt de kwartaalrapportages en het jaarverslag van het Ctgb met de secretaris/directeur, de manager bedrijfsvoering en de teamleider financiën & control. Voorts spreekt hij de accountant over de jaarrekening. Het college stelt de begroting en het werkplan vast voordat deze ter goedkeuring naar het ministerie worden gezonden, en het stelt de kwartaalrapportages en het jaarverslag vast.

Eens in de vijf jaar voert het ministerie van Economische Zaken een doelmatigheidsonderzoek uit conform het gestelde in de wet op de Zelfstandige Bestuursorganen. In 2016 is het doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd door De Galan Groep. Het resultaat zal in 2017 beschikbaar komen.

Collegevoorzitter en secretaris voeren door het jaar heen bestuurlijk overleg met tal van organisaties zoals de brancheorganisaties, NGO's maar ook EFSA, ECHA en Europese Commissie. Ook vindt met een zekere regelmaat overleg plaats met aanvragers.

3. AANVRAGEN, BEOORDELINGEN EN TOELATINGEN

Het Ctgb staat voor de kundige en wetenschappelijk verantwoorde beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het beoordelingsproces doorloopt vijf fases:

- pre-aanvraagfase: informeren en adviseren van stakeholders en (potentiële) aanvragers over de aanvraag van en de beoordeling van middelen (zie paragraaf 3.1)
- intakefase: beoordeling of een aanvraag 'valide' is en door kan naar de beoordelingsfase (zie paragraaf 3.2)
- beoordelingsfase: inhoudelijke beoordeling op basis van Europese verordeningen en/of nationaal recht (zie paragraaf 3.3)
- besluitfase: besluitvorming over (administratieve-) aanvragen tot toelating (zie paragraaf 3.3)
- post-aanvraagfase: bekendmaken van besluiten en afhandeling van eventueel ontvangen bezwaren tegen genomen besluiten tot toelating (zie paragraaf 3.4)

Op deze fasering is de organisatiestructuur geënt.

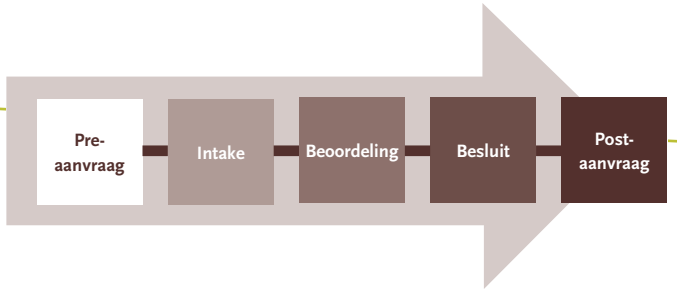

3.1 Pre-aanvraagtraject

Een goed en compleet aanvraagdossier staat aan de basis van het beoordelingsproces. Het levert de aanvrager een duidelijke beoordeling zonder hiaten en bevordert binnen het Ctgb een efficiënte afhandeling. Daarom biedt het Ctgb voorafgaand aan de definitieve aanvraag een aantal contactmomenten, te weten:

- algemene informatiebijeenkomsten
- voorbereidend overleg
- workshops
- de mogelijkheid om specifieke vragen te stellen (bijvoorbeeld over proces, interpretatie van richtlijnen, etc.)

Voor deze en andere vragen fungeert de servicedesk van het Ctgb als aanspreekpunt. Uit een eerste evaluatie van deze ingezette middelen blijkt dat aanvragers zowel het doel als de invulling ervan waarderen.

3.1.1 Accountmanagement en relatiemanagement

Industrie en brancheverenigingen waarderen de openheid van het Ctgb en de goede contacten op alle niveaus. De hierop ingezette lijn is voortgezet. Conform de planning is op zowel bestuurlijk/beleidsmatig als op technisch niveau overleg gevoerd met brancheorganisaties, aanvragers, NGO's, ministeries en andere (internationale) stakeholders. Daarin is onder meer gesproken over de ontwikkelingen en verwachtingen binnen het Ctgb en geïnventariseerd wat er bij de andere partij leeft. Voor alle betrokkenen blijkt de meerwaarde van deze overleggen groot. Tijdens de persoonlijke contacten met individuele bedrijven maar ook met de brancheorganisaties wordt de tevredenheid van stakeholders continu gemonitord.
De prognose van het aantal verwachte aanvragen is opgebouwd aan de hand van aanmeldingen en contacten met aanvragers en op basis van ervaringscijfers over het aantal aanvragen dat daadwerkelijk binnenkomt en de 'normale' vertraging daarin. Op de lange termijn (vijf jaar) levert dat een zeer adequaat inzicht op in de vraag naar Ctgb-capaciteit. Er zijn echter wel degelijk (soms zelfs aanzienlijke) fluctuaties op kwartaal- en jaarbasis en dat betekent een continue uitdaging voor de capaciteitsplanning van het Ctgb.

Contacten en transparantie

In de informatie over de voortgang van de aanvragen zijn verbeteringen gerealiseerd. Daar waar mogelijk meldt de behandelende projectleider wanneer besluitvorming door het college wordt voorzien. De ingezette lijn om meer duidelijkheid te geven over wijzigingen in het toetsingskader (met name wetgeving, guidances, beleidsregels) is gecontinueerd. In 2016 zijn coördinatoren aangesteld, die er verantwoordelijk voor zijn dat het toetsingskader actueel blijft en daarover communiceren. In 2016 is veel achterstand weggewerkt. Vanaf nu zorgen de coördinatoren voor voldoende en tijdige informatie over het toetsingskader naar de aanvragers. Ook de besprekingen met aanvragers op individuele basis, de zogenaamde 'Request for Meeting' en 'Pre Submission Meeting', leveren hieraan een bijdrage.

De workshops die het Ctgb organiseert, spelen eveneens een belangrijke rol bij (het verduidelijken van) de informatievoorziening en worden dan ook alom gewaardeerd.

Prognose aanvragen industrie

Gewasbescherming

Het blijft voor de aanvragers moeilijk een goede indicatie te geven van het tijdstip waarop ze een aanvraag indienen. In 2016 geldt dit in het bijzonder voor nieuwe stofaanvragen, aanvragen voor nieuwe producten waarvoor een andere lidstaat optreedt als zonaal rapporteur en voor verlengingsaanvragen van middelen. Oorzaken van de slechte voorspelbaarheid van het aantal verlengingsaanvragen zijn uitstel van expiratiedata door de Europese Commissie, stoftoelatingen die niet zijn verlengd en stoftoelatingen die later zijn verlengd dan verwacht. Aanvragers zijn ook in zijn algemeenheid meer tijd kwijt om toegelaten middelen tijdig verlengd te krijgen en aan het beantwoorden van vragen voor lopende aanvragen.

Tijdens de portefeuillegesprekken in 2016 is voor de lopende aanvragen die in de beoordelingsfase zaten, een prognose afgegeven wanneer de betreffende beoordeling gereed zou zijn. Voor 45 van de 59 aanvragen (76%) is deze prognose gerealiseerd. Voor de prognoses die niet-gerealiseerd zijn, zijn verschillende oorzaken, die deels bij het Ctgb liggen en deels bij de betreffende firma.

Biociden

De voorspelbaarheid van de indiendatum van herbeoordelingsaanvragen onder de biocidenverordening (BPR) is in 2016 goed. Voor deze aanvragen geldt namelijk een deadline: de datum waarop de werkzame stoffen in de unielijst van goedgekeurde stoffen zijn opgenomen. Aanvragers hebben zich aan deze deadlines gehouden. Ook wordt het Ctgb steeds vaker vroegtijdig geïnformeerd over geplande BPR-aanvragen. Voor de overige aanvragen vindt de industrie het nog lastig om een indiendatum te voorspellen. De aangekondigde indiendata onder overgangsrecht worden vaak niet gehaald en er worden regelmatig onaangekondigd aanvragen onder overgangsrecht ingediend, voornamelijk door nieuwe aanvragers die niet bekend zijn met het proces.

Groene middelen

Afgelopen jaar heeft het college verschillende groene of laag-risicomiddelen toegelaten, onder meer in het kader van de Green Deal. Het past in het streven naar duurzaamheid om milieuvriendelijker alternatieven te zoeken voor chemische middelen.

Lokstof
Het Ctgb heeft voor Europa een beoordeling gedaan van een feromoon dat motten op noten en pitvruchten, zoals kersen en pruimen, bestrijdt. Het middel werkt indirect: mottenmannetjes kunnen door de lokstof de vrouwtjes niet meer vinden, ze paren niet en de vlinders zetten geen eieren af, waardoor er minder rupsen zijn en deze minder schade toebrengen aan het gewas. Het middel laat geen residu achter op de vruchten en noten. Het middel is veilig bevonden en kan nu ook in andere Europese landen worden toegelaten.

Vaccin
Een middel tegen het Pepino-mozaïekvirus dat wordt toegepast in de tomatenteelt is veilig bevonden en toegelaten tot de markt. Dit is een laag-risicomiddel, van microbiologische oorsprong. De werking is te vergelijken met een vaccinatie: door contact met een zwak en onschadelijk isolaat van het virus ontwikkelen tomatenplanten resistentie tegen veel schadelijker virussen.

Kleefsuiker
Een insecticide op basis van een suiker (maltodextrine) is toegelaten. Door planten hiermee te bespuiten kleven de insecten aan de bladeren vast of sterven ze doordat de suikeroplossing de ademhalingsorganen verstopt. Het middel viel onder de Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen (RUB), een lijst met minder schadelijke middelen die zonder toelating zijn toegestaan, en heeft nu een normale toelating. De RUB-lijst wordt uitgefaseerd omdat die niet past binnen de wettelijke kaders van de verordening gewasbeschermingsmiddelen.

3.1.2 Pre-aanvraagdiensten

De Ctgb-servicedesk beantwoordt vragen van zowel professionele aanvragers, als van het publiek. Voor vragen die niet direct raken aan het werkterrein van het Ctgb verwijst de servicedesk door naar relevante mede-overheden of andere organisaties. Vragen van het bedrijfsleven werden in het verslagjaar tegen uurtarief gefactureerd.

Het Ctgb biedt via de servicedesk de volgende diensten aan:
- (betaalde) beantwoording algemene vragen
- algemene voorlichtingsbijeenkomsten biociden
- workshops
- Request for Meeting (RFM)
- Pre Submission Meeting (PSM)

De servicedesk geldt als front office voor het Ctgb, in principe komen alle algemene vragen van aanvragers, handhavende instanties en publiek hier binnen. De doelstelling is dat vragen zo veel mogelijk door de servicedesk worden afgehandeld, om de medewerkers uit het primaire proces te ontlasten.

De voorlichtingsbijeenkomsten zijn bedoeld voor bedrijven die een biocide op de Nederlandse markt willen brengen en daar nog geen ervaring mee hebben. De belangstelling voor deze bijeenkomsten loopt terug. Daarmee lijkt het erop dat het merendeel van de doelgroep – nieuwe toetreders – is bereikt. Ter ondersteuning van de voorlichtingsbijeenkomsten heeft het Ctgb in 2016 een folder over de bijeenkomsten beschikbaar gesteld bij mogelijke doorverwijzers zoals de Kamer van Koophandel, de NVWA en de douane.

Voor aanvragers organiseert het Ctgb workshops om samen met Ctgb-specialisten stof- of thema-gerelateerd het betreffende onderwerp verder uit te werken. In 2016 waren er workshops voor gewasbescherming over comparative assessment en humane toxicologie, voor biociden over per-azijnzuur en waterstofperoxide. Met het oog op de kwaliteit worden de workshops altijd nauwkeurig geëvalueerd onder de deelnemers. De workshops scoorden op alle onderdelen tussen de 4 en 5 op een vijfpuntschaal. Uit de reacties blijkt dat deze workshops door de markt gewaardeerd worden.

In de Request for Meeting kunnen aanvragers zaken rondom het aanvraagproces en dossiervereisten bespreken met deskundigen

van het Ctgb. Het gaat dan niet zozeer om inhoudelijke advisering, maar het helpt aanvragers en Ctgb de aanvraag met een goed en volledig dossier te beginnen. Een RFM kan voor zowel biociden, als voor gewasbescherming worden aangevraagd. In het algemeen is de RFM een gewaardeerde dienst waarvoor veel belangstelling bestaat.

Voor een zonale aanvraag voor toelating van een gewasbeschermingsmiddel in een vergevorderd stadium van voorbereiding, kan de aanvrager een Pre Submission Meeting aanvragen, bedoeld om vlak voor het indienen van het aanvraagdossier de puntjes op de i te zetten. De belangstelling voor een PSM was in 2016 lager dan begroot, aanvragers maken beperkt gebruik van deze optie. Dit komt omdat aanvragers meer ervaring hebben met zonale aanvragen en een RFM doorgaans beter past bij de behoefte van aanvragers (het dossier moet nagenoeg gereed zijn voor een PSM).

Zowel de RFM, als de PSM factureert het Ctgb tegen uurtarief bij de aanvrager op basis van werkelijk gemaakte uren.

3.2 Intake fase

Het indienen van een volledig dossier is de verantwoordelijkheid van de aanvrager. Het Ctgb kan de aanvrager op basis van de intake adviezen meegeven over veelvoorkomende knelpunten bij een bepaald aanvraagtype. Tijdens het intakeproces krijgt de aanvrager altijd één keer de kans om gebreken binnen vier weken te herstellen. De intakefase dient dus als een soort zeef om tot kwalitatief goede dossiers te komen die vlot door het aanvraagproces kunnen lopen. Na de intakefase heeft het Ctgb:

- vastgesteld of het dossier van voldoende kwaliteit is wat betreft de aandachtspunten waar het Ctgb zich op richt in de intake (zie Ctgb-website). Deze aandachtspunten zijn al dan niet inhoudelijke punten die in de beoordelingsfase vaak leiden tot het opvragen van verdere informatie,
- vastgesteld aan de hand van welke wetten, regelgeving en toetsingskader de aanvraag wordt beoordeeld,
- een inschatting gemaakt van de bewerkingstijd,
- een inschatting gemaakt van het bedrag voor de beoordelingskosten (indien van toepassing). Dit resulteert steeds vaker in een gedifferentieerd voorschotbedrag in plaats van het standaard voorschot.

De ervaring leert dat de intake bijdraagt aan een vlottere behandeling van aanvragen tijdens het beoordelingsproces. Onderwerpen waarvan het Ctgb op basis van ervaring weet dat die kunnen spelen bij de beoordeling, kunnen tijdens de intake al worden opgelost in overleg met de aanvrager. Ook de samenhang met de RFM en de PSM uit het pre-aanvraagtraject blijkt goed te werken. Aandachtspunten die daar zijn gesignaleerd, zijn vaak in het dossier verwerkt waardoor de intake en vervolgens de beoordeling sneller kunnen worden afgehandeld.

Specifiek landbouwkundig gebruik in Nederland

De Verordening voor gewasbeschermingsmiddelen geldt in alle lidstaten van de Europese Unie, maar de omstandigheden en landbouwpraktijk zijn niet overal gelijk. Het gebruik van land en water verschilt. De lidstaten hebben daarom de mogelijkheid hiervoor nationaal specifieke elementen aan te wijzen. Vanwege het streven naar harmonisatie probeert het Ctgb zo min mogelijk af te wijken en neemt het in principe toelatingen van andere EU-lidstaten over. Wel houden we rekening met een aantal technische onderwerpen vanwege specifiek landbouwkundig gebruik in Nederland.

Dichtbevolkt
Nederland is bijvoorbeeld dichter bevolkt dan andere Europese lidstaten en de beschikbare grond wordt intensief gebruikt voor de landbouw. Een spuitvrije zone bij behandeling van een akkerbouwgewas van twintig meter zoals in Duitsland wordt voorgeschreven, is hierdoor in Nederland niet haalbaar. Dit kan gevolgen hebben voor het gebruik in Nederland van een in Duitsland toegelaten middel. Het Ctgb zal daarop toch restricties op het etiket moeten beoordelen bij een wederzijdse erkenning van de ‘Duitse’ toelating. Hier proberen we dan met extra teeltvrije zones en driftreducerende maatregelen eenzelfde effect te bereiken om de veiligheid van mens, dier en milieu te waarborgen. Bij mogelijk onaanvaardbare risico’s houdt het Ctgb altijd de vrijheid een aanvullende beoordeling uit te voeren of een middel níet toe te laten.

3.3 Beoordeling en besluit

Uitgangspunt van het Ctgb is de vraag te accommoderen. Dat betekent dat de totale capaciteit moet aansluiten bij het aantal aanvragen dat in behandeling is. Door het vertrek van een aantal wetenschappelijk beoordelaars in 2015 is de afhandeling van de aanvragen onder druk komen te staan. Werving en selectie zijn direct gestart met als resultaat dat er 17 nieuwe wetenschappelijk beoordelaars zijn begonnen in 2016. Het inwerken van de nieuwe medewerkers kost veel tijd. Om de impact daarvan te beperken is zoveel mogelijk externe capaciteit ingehuurd. Daarnaast is de interne flexibiliteit vergroot: daar waar de werkdruk lager was, is capaciteit weggehaald en ingezet om werk uit onderbezette groepen over te nemen.

3.3.1 Gewasbeschermingsmiddelen

In totaal zijn dit jaar 219 aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen ingediend en 205 aanvragen afgehandeld (43 hiervan zijn ingetrokken of niet in behandeling genomen). Als totaal resultaat is de onderhanden werkpositie licht gestegen (4%). In het werkplan voor 2017 is rekening gehouden met een stijging van de onderhanden werkpositie met 12%, dus de gerealiseerde 4% is een goede startpositie voor 2017. In 2015 was er een trend van afnemende doorlooptijden ingezet. In het jaarverslag van 2015 is de verwachting uitgesproken dat deze zou gaan stagneren door openstaande vacatures en het onverwacht indienen van meer aanvragen dan begroot. Die verwachting is uitgekomen in 2016. De gemiddelde doorlooptijd van de aanvragen die in 2016 zijn afgehandeld, is vergelijkbaar met 2015. In 2016 is overigens minder werk binnengekomen dan begroot. Opvallend is met name dat er geen nieuwe aanvragen voor werkzame stoffen op basis van micro-organismen zijn ingediend. Aanvragers hebben moeite de aanvraagdossiers conform planning af te ronden waardoor deze (veel) later dan voorzien kunnen worden ingediend. Het Ctgb probeert steeds vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, maar het blijkt ook voor aanvragers lastig te zijn een goede prognose te geven van het aantal dossiers dat ze willen indienen en het tijdstip van indiening. Rekening houdend met de beschikbare capaciteit heeft het Ctgb in de eerste kwartaalrapportage van 2016 een bijgestelde prognose gemaakt en de realisatie eind 2016 is daarmee in lijn.

Mutaties toelatingen gewasbeschermingsmiddelen 2016

	Aantal
Toelatingen 31 december 2015	907
Nieuwe toelatingen	84
Ingetrokken door de toelatingshouder	44
Geëxpireerde toelatingen zonder aanvraag	31
Toelatingen 31 december 2016	916

3.3.1.1 Stofbeoordelingen gewasbescherming

Het Ctgb heeft twee rollen in de Europese werkzaamheden op het gebied van werkzame stoffen:

- het Ctgb is namens Nederland verantwoordelijk voor de beoordeling van een aanvraag tot goedkeuring van een werkzame stof, Nederland is dan de zogenoemde rapporteur lidstaat (RMS: 'rapporteur Member State'),
- het Ctgb beoordeelt namens Nederland de beoordelingsrapporten die door andere lidstaten zijn opgesteld. Nederland is dan 'niet-rapporteur lidstaat' (niet-RMS).

Het Ctgb brengt ook zijn expertise in bij diverse EU-werkgroepen die zich onder meer bezighouden met de beoordeling van de werkzame stoffen, richtlijnen voor de uitvoering van de verordening of verbetering van een geharmoniseerde uitvoeringspraktijk, en die daarmee verdergaande harmonisatie in Europa bevorderen.

Nederland rapporteur werkzame stoffen

Er zijn in totaal over de verschillende categorieën 45 stofaanvragen begroot en 49 ingediend. Van de ingediende aanvragen betreft het in acht gevallen het beoordelen van uitsluitend bevestigende data ('confirmatory data'). De overige bestaan uit:

- 1 nieuwe stofaanvraag (potentieel 'groene' stof),
- 23 verlengingsaanvragen voor stoffen (waarvan 8 potentieel 'groene' stoffen) en
- 17 verlengingsaanvragen voor stoffen waarvoor het Ctgb co-rapporteur is (waarvan 11 een potentieel 'groene' stof betreffen).

De voornoemde 41 aanvragen hebben betrekking op 36 stoffen. Hoewel het aantal ingediende aanvragen het begrote aantal licht

overschrijdt, is de hoeveelheid hieruit voortvloeiend werk minder dan verwacht. De oorzaak hiervoor ligt in een verschuiving tussen de verschillende aanvraagcategorieën. Zo zijn er in tegenstelling tot wat was verwacht geen nieuwe stofaanvragen op basis van micro-organismen ingediend. Indiening hiervan is om verschillende redenen (langdurig) uitgesteld.

Nederland leverde twee Draft Assessment Reports (DAR) op (beide biopesticides) en drie Re-Assessment Reports (RAR) (geen biopesticides). Voor de DARs/RARs die in 2015 waren opgeleverd is de peer review uitgevoerd. Hiervoor is commentaar verwerkt, zijn addenda geschreven en is deelgenomen aan expert meetings. De beoordeling van negen stoffen (waarvan drie biopesticides) is gaande en oplevering van de DAR/RAR is voorzien voor 2017. Daarnaast is gestart met een toets op ontvankelijkheid voor nog eens 6 stoffen (waarvan 5 biopesticides) waarvoor oplevering van de DAR/RAR is voorzien voor 2018.
Nederland is ook rapporterend lidstaat (RMS) voor de beoordeling van confirmatory data (geleverd na goedkeuring van een werkzame stof) conform de goedkeuringsverordening van diverse stoffen. In 2016 is de beoordeling voor 5 dossiers afgerond en voor 8 dossiers gaande.
In zijn rol als co-rapporterend lidstaat (co-RMS) heeft Nederland commentaar geleverd op twee RARs (waarvan één biopesticide).

Zie bijlage 4 voor een overzicht van de stoffen die Nederland in portefeuille heeft.

Volgens de begroting zou het Ctgb in 2016 14 stofdossiers afhandelen. Uiteindelijk zijn 7 dossiers afgehandeld. Dit aantal is lager dan begroot, maar dat is een vertekend beeld, want de voortgang van de stofdossiers is conform begroting. Door capaciteitsgebrek bij de Europese Commissie loopt deze achter met het voorbereiden van besluiten over stoffen. Hierdoor kan er in het Europese Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF) geen besluitvorming plaatsvinden over – met name – hernieuwde goedkeuring van stoffen. Het is een trend dat de expiratiedatum van stoffen wordt verlengd met minimaal één jaar. Zolang nog geen besluit is genomen over een stof, sluit het Ctgb het dossier nog niet af.
In de SCoPAFF is er in 2016 over geen enkele stof gestemd waarvoor Nederland rapporteur is geweest. De afgehandelde stofdossiers betroffen beoordelingen waarvoor geen stemming in de SCoPAFF noodzakelijk was (onder andere confirmatory data, aanpassing eindpunt, niet ontvankelijke dossiers).

EU werkzaamheden niet-rapporteur werkzame stoffen
Net als in voorgaande jaren is het door het ministerie van EZ toegekende budget ontoereikend voor het Ctgb om alle werkzaamheden als 'niet-rapporteur werkzame stoffen' te kunnen verrichten. Het Ctgb zet het beschikbare budget daarom in voor deelname aan expert meetings en het leveren van commentaar op Europese stofbeoordelingen die een stof bevatten die in Nederland op de markt is of wordt verwacht. Hiermee streeft het Ctgb een zo optimaal mogelijke invloed op Europese beoordelingen na.

In 2016 is conform het werkplan commentaar gegeven op 39 beoordelingsrapporten van andere lidstaten waarvan 23 rapporten voor de goedkeuring of hernieuwde goedkeuring van een werkzame stof. Aan 78 commentaarverzoeken is geen gehoor gegeven; het betreft commentaar op 'written procedures', EFSA-conclusies en DAR's/RAR's over werkzame stoffen die in Nederland niet op de markt zijn of worden verwacht (zie bijlage 6).

Het Ctgb heeft tevens deelgenomen aan een aantal expert meetings. Tijdens de expert meetings zijn zowel specifieke stofdossiers als algemene aan stofbeoordelingen gerelateerde onderwerpen behandeld. De behandelde stofdossiers betroffen zowel dossiers waar Nederland rapporteur voor is, als stofdossiers die door een andere lidstaat zijn beoordeeld.
De Europese Commissie heeft zes Standing Committee meetings/Working Group (WG) legislation georganiseerd. Er is aan alle meetings deelgenomen. Er is tevens deelgenomen aan de Post Approval Issues (PAI) meetings en Pesticide Steering Network (PSN) meetings (zie paragraaf 4.1 'Samenwerken in Europa' voor meer toelichting over de PSN en PAI).

3.3.1.2 Beoordeling gewasbeschermingsmiddelen

De tabel 'Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen gewasbeschermingsmiddelen in 2016' geeft de realisatie van de begroting weer. In de verschillende paragrafen wordt de realisatie per aanvraagtype toegelicht (zie pagina 28).

Workshop over werkzaamheid laag-risicomiddelen

Laag-risicomiddelen struikelen bij de beoordeling nogal eens op de werkzaamheidseisen. Terwijl deze middelen vanuit het streven naar duurzaamheid en terugdringen van risico's juist de voorkeur verdienen. Misschien kun je bij middelen met minder risico's, met soepeler werkzaamheidseisen beoordelen? En niet met eisen die zijn afgestemd op chemische middelen? Vanwege het baat-het-niet-dan-schaadt-het-niet-principe? Of vanwege de mogelijkheid om meerdere middelen in te zetten binnen geïntegreerde gewasbescherming? Om hier helderheid over te krijgen en afspraken te maken, organiseerde het Ctgb met de NVWA, IBMA en EPPO een workshop over de beoordeling van werkzaamheid van laag-risicomiddelen.

EPPO-guidance

Ruim honderd vertegenwoordigers van twintig landen woonden in april de workshop bij. Op de eerste ochtend was al snel duidelijk dat de sprekers en deelnemers dezelfde kant op wilden. In de verschillende landen lopen al initiatieven om praktisch en coulant om te gaan met werkzaamheidseisen voor dit soort middelen. En in een land als Canada is dit al praktijk, zo bleek uit de presentatie over de beoordeling op basis van 'value', de waarde die een middel heeft voor de landbouw of consumenten. Het zoeken was naar een gezamenlijk 'hoe'. Na een discussie in subgroepen presenteerden de deelnemers de tweede dag een aantal gezamenlijke conclusies waarmee een werkgroep aan de slag kan om een nieuwe EPPO-guidance voor de werkzaamheidsbeoordeling van deze middelen te ontwikkelen.

Toelichting bij tabel Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen gewasbeschermingsmiddelen

Zonale (wijzigings-)aanvragen Nederland is zonale Rapporteur Member State

Het aantal zonale aanvragen voor nieuwe middelen en wijzigingen op bestaande toelatingen waarvoor Nederland zonaal rapporteur is, is aanzienlijk lager dan begroot. De geringere instroom kan voor een belangrijk deel worden verklaard door de piek in het aantal ingediende aanvragen eind 2015 als gevolg van nieuwe (data)vereisten begin 2016. Voor 2016 is hierdoor een (tijdelijke) terugval aannemelijk.

In de eerste helft van 2016 was er onvoldoende capaciteit beschikbaar om de begrote beoordelingsuren te realiseren. Daarnaast is extra capaciteit ingezet voor de intake, om de benodigde tijd voor de beoordeling van de aanvragen die eind 2015 zijn binnengekomen snel in te schatten.
Alle aanvragen van voor 2014 zijn afgerond. Deze aanvragen hebben in het algemeen meer tijd gekost omdat zowel de aanvragers als het Ctgb nog ervaring moesten opbouwen met zonale aanvragen.
Hierdoor zijn in 2016 minder aanvragen afgerond dan is ingeschat in het werkplan. Voor 19 aanvragen is wel de eerste beoordeling afgerond, echter voor al deze aanvragen resulteerde dit in aanvullende vragen voor de aanvrager.

In 2015 was er een trend van afnemende doorlooptijden ingezet. In het jaarverslag van 2015 is de verwachting uitgesproken dat deze zou gaan stagneren, gezien de hierboven genoemde factoren. Die verwachting is uitgekomen in 2016. De gemiddelde doorlooptijd van de aanvragen die in 2016 zijn afgehandeld, is 86 weken (de wettelijke termijn is 52 weken, exclusief een stop-de-klok van maximaal 26 weken) en dat is gelijk aan de gemiddelde doorlooptijd in 2015. De helft van de afgehandelde aanvragen betreft 'groene' middelen.

Zonale aanvragen Nederland is Concerned Member State

Het aantal aanvragen voor nieuwe middelen waarvoor een andere lidstaat optreedt als zonaal rapporteur is sterk achtergebleven. Omdat er voor dit type aanvraag geen sprake was van een piek eind 2015 kan de lagere instroom hiermee niet worden verklaard. De lagere instroom heeft naar alle waarschijnlijkheid te maken met:

- het feit dat het aanvragers meer tijd kost bestaande toelatingen op de markt te houden (verlengingsaanvragen) en gegevens voor lopende aanvragen te leveren,
- de planning van de aanvragers zelf waar het Ctgb geen invloed op heeft. Aanvragen worden vaak (veel) later ingediend dan is voorzien. Hier is door het Ctgb in de begroting al zoveel mogelijk rekening mee gehouden op basis van de ervaringen

Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen gewasbeschermingsmiddelen in 2016

Type aanvraag	Omschrijving	Onderhanden start 2016
Zonale aanvragen NL ZRMS	• Zonale aanvragen voor nieuwe middelen	40
	• Wijzigingsaanvragen zonaal (o.a. uitbreidingen en majeure wijziging samenstelling)	17
	• Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	0
Zonale aanvragen NL CMS	• Aanvragen op basis van een zonale beoordeling voor nieuwe middelen opgesteld door een andere lidstaat; leveren van commentaar en beoordeling NL specifieke aspecten	130
	• Aanvragen op basis van een zonale beoordeling voor wijzigingen/ uitbreidingen opgesteld door een andere lidstaat; leveren van commentaar en beoordeling NL specifieke aspecten	10
	• Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	6
Wijzigingsaanvragen nationaal	Wijziging die toeziet op NL specifieke aspecten en waarvoor het core dossier niet hoeft te worden aangepast	20
Wederzijdse erkenningen	Wederzijdse erkenning aanvragen	33
Uitbreidingsaanvragen Kleine toepassingen niet zonaal	Aanvragen tot uitbreiding in NL (niet zonaal) van een bestaande toelating met alleen kleine toepassingen (NLKUG)	14
Aanvragen van voor 14 juni 2011		15
Overgangsrecht	• Herregistratie (niet zonaal)	33
	• Vrijwillig zonale herregistraties NL ZRMS	12
	• Vrijwillig zonale herregistraties NL CMS	45
Afleiden MTR	Aanvragen tot afleiden van Maximaal Toelaatbaar Risico	2
Afleiden MRL	Aanvragen tot afleiden van Maximaal Residu Limiet	13
Totaal Gewasbescherming		***390***

* de waarden tussen haakjes geven het aantal aanvragen dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze zijn reeds opgenomen in het totaal.

Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2016
24	16	18	11	45
15	10	7	2	25
28	16	2	0	16
58	29	45	41	118
9	8	2	5	13
86	22	2	0	28
24	42	24	41	21
28	29	40	27	35
20	31	20	33	12
0	0	12	8	7
1	0	20	17	16
1	0	14	5	7
1	0	20	6	39
5	1	4	3	0
8	15	12	6	22
308	***219***	***242***	***205 (43)****	***404***
		71%		***85%***

in voorgaande jaren. Ondanks het grote aantal notificaties bleef de instroom verhoudingsgewijs laag.

Vooralsnog verwacht het Ctgb dat de geconstateerde substantieel lagere instroom van aanvragen voor nieuwe middelen een tijdelijk karakter heeft. Het zal de ontwikkeling hierin nauwkeurig volgen. Deze is mede afhankelijk van de uitkomst van herbeoordelingen van de toegelaten werkzame stoffen.

Het aantal zonale aanvragen voor wijzigingen op bestaande toelatingen waarvoor een andere lidstaat optreedt als zonaal rapporteur komt vrijwel overeen met het begrote aantal.

De aanmelding van de aanvraag vindt tegelijkertijd bij de ZRMS en CMS plaats. Bij de afhandeling van een zonale aanvraag is het Ctgb (als CMS) in eerste instantie afhankelijk van de andere lidstaat (die ZRMS is), het verzoek om commentaar en het uiteindelijke formele besluit van de rapporterende lidstaat. Tussen aanmelding in Nederland en start van de Nederlandse beoordeling zit dan tenminste anderhalf jaar. Daarna kan het Ctgb een CMS-aanvraag afronden.

Aan het einde van 2016 heeft het Ctgb 131 CMS-aanvragen (nieuwe middelen en wijzigingen) in onderhanden werkpositie; voor 92 aanvragen wacht het Ctgb op de rapporterende lidstaat.
Het aantal afgehandelde CMS-aanvragen (nieuwe middelen en wijzigingen) is conform begroting. Dit wordt mede veroorzaakt door een relatief hoog aantal aanvragen die door de aanvrager zijn ingetrokken.

Verlengingsaanvragen voor middelen (renewals)

Verlengingsaanvragen voor middelen worden ingediend kort na verlenging van de goedkeuring van de werkzame stof. Met enige regelmaat besluit de Europese Commissie dat expiratiedata van stoffen worden uitgesteld om de werklast aan te kunnen. Dit maakt het aantal aanvragen voor verlenging van middeltoelatingen slecht voorspelbaar. Daar komt bij dat deze aanvragen niet evenredig verdeeld over het jaar binnenkomen. De aanvraagstroom is inmiddels op gang gekomen. Doordat expiratiedata zijn uitgesteld, enkele stoftoelatingen niet zijn verlengd en enkele stoftoelatingen later zijn verlengd dan verwacht, is het aantal verlengingsaanvragen sterk achtergebleven ten opzichte van de begroting. De grote afwijking van het aantal aanvragen waarvoor een andere lidstaat zonaal rapporteur is, wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het grote aantal toelatingen op basis van glyfosaat die later dan voorzien mogelijk alsnog moeten worden herbeoordeeld.

Voor het overgrote deel van de ingediende aanvragen waarvoor Nederland zonaal rapporteur is, is uitstel verleend voor het indienen van het draft Registration Report (dRR) vanwege categorie 4-data of vanwege het feit dat twee of meer stoffen in hetzelfde middel binnen één jaar expireren. Vier aanvragen kunnen wel worden beoordeeld en zitten in de beoordelingsfase, maar zijn nog niet afgerond. Voor renewal-aanvragen waarvoor Nederland Concerned Member State (CMS) is, zijn eind 2016 de eerste definitieve core-beoordelingen beschikbaar gekomen vanuit de rapporterende lidstaten. Voor enkele aanvragen is de voorbereiding van de beoordeling van het nationaal addendum net gestart en zal de afronding in 2017 plaatsvinden.

Wijzigingsaanvragen nationaal

Wijzigingsaanvragen die niet administratief van aard zijn, maar waarbij de wijziging geen effect heeft op de core-beoordeling, worden nationaal behandeld. Het aantal ingediende aanvragen overschrijdt het begrote aantal ruimschoots.
Ook het aantal afgehandelde aanvragen ligt ruim boven begroting, waardoor het onderhanden werk weinig toeneemt.

Wederzijdse erkenning

Het aantal ingediende aanvragen komt vrijwel overeen met het begrote aantal. Er zijn in 2016 minder aanvragen voor wederzijdse erkenning afgehandeld dan begroot. Relatief oude originele toelatingen zijn doorgaans niet volgens geharmoniseerde afspraken beoordeeld. Dit zijn immers beoordelingen van voor de verordening. Dit heeft wel tot gevolg dat er doorgaans extra werk moet worden gedaan door het Ctgb. Bij recente originele toelatingen is dit minder vaak het geval.
19 aanvragen leidden tot een nieuwe toelating of een uitbreiding van de bestaande toelating, 3 tot een volledige afwijzing (de moedertoelating voldeed niet aan Verordening 1107/2009) en 5 zijn er op verzoek van de aanvrager ingetrokken.

Werkzaamheid op appels geldt ook op peren

Gewasbeschermingsmiddelen zijn onder voorwaarden breder toe te laten dan alleen op het gewas waar ze voor zijn getest. Volgens een richtlijn van de European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) mag je gegevens over de werkzaamheid van middelen extrapoleren. Wat wil zeggen dat je een middel ook toe mag laten voor gebruik op een ander gewas. De EPPO-richtlijn en -tabellen zijn grotendeels gebaseerd op de praktijk in Nederland en Groot-Brittannië.

Meeldauw

De gedachte achter de richtlijn is, dat als een middel bijvoorbeeld werkt tegen meeldauw op appels, het aannemelijk is dat het ook effectief is tegen meeldauw op peren. Je mag de werkzaamheid op appels dan extrapoleren naar peren, in Nederland allebei grote teelten. Het is in Nederland zelfs zo dat als er werkzaamheidsgegevens zijn van een kleine teelt – een gewas dat niet zo veel voorkomt – je die mag extrapoleren naar een grote teelt. Daarnaast telt ook ervaring – expert judgement. De ervaringen die je hebt bij het ene gewas kun je meenemen in de beslissing om een middel toe te laten voor een ander gewas.

Schade uitsluiten

Wel moet je dan nog toetsen of het middel schadelijk is voor de plant zelf. Voordat een middel voor de eerste keer wordt toegelaten op de Nederlandse markt moet een fabrikant de werkzaamheid op een of meerdere gewassen onderbouwen, van daaruit kan die worden geëxtrapoleerd naar andere gewassen. De schade aan het gewas soms ook, maar niet voor alle gewassen. Om mogelijke schade van het appelmiddel tegen meeldauw aan peren te kunnen uitsluiten, blijven proeven bijvoorbeeld noodzakelijk.

Uitbreidingsaanvragen Kleine toepassingen niet zonaal

Het aantal aanvragen is aanzienlijk hoger dan begroot. Aannemelijke verklaringen hiervoor zijn onder meer dat aanvragers:

- toelatingen in Nederland zoveel mogelijk in lijn willen brengen met die in andere landen voordat een verlengingsaanvraag voor het middel wordt ingediend waarbij uitbreiden niet meer mogelijk is,
- hun toelatingen zeker willen stellen nu 'comparative assessment (CA)' onderdeel van de toelatingsprocedure wordt als een werkzame stof in het middel is aangemerkt als een zogenoemde 'candidate for substitution'. Als de toelating kleine toepassingen heeft kan dat van invloed zijn op de uitkomst daarvan.

Gezien het belang van de kleine teelten hebben dergelijke uitbreidingsaanvragen binnen het Ctgb prioriteit. Daarnaast resulteert het niet tijdig afhandelen van een aanvraag voor een kleine toepassing vaak in een vrijstellingsaanvraag en dat kost extra tijd en geld. Het Ctgb heeft vanwege het grote aantal ingediende aanvragen aanzienlijk meer aanvragen afgehandeld dan begroot. Het is zelfs gelukt om de onderhanden werkpositie iets te laten afnemen. De doorlooptijd van de afgehandelde aanvragen is gemiddeld 22 weken (de wettelijke termijn is 28 weken).

Aanvragen onder Richtlijn 91/414 EC

Het aantal afgehandelde aanvragen ligt iets onder de begroting, in lijn met de beschikbare capaciteit. Er resteren nog 7 aanvragen, allemaal in de aanvullende-vragen-fase. Deze zullen naar verwachting in de eerste helft van 2017 worden afgehandeld en dan is er geen sprake meer van 'oude werkvoorraad'.

Herregistraties zowel nationaal als (vrijwillig) zonaal

Er zijn hiervoor in 2016 conform de verwachting geen nieuwe aanvragen ingediend. De herregistratieaanvragen zijn complex. In veel gevallen betreft het niet alleen de herregistratie van de toegelaten toepassingen, maar worden ook uitbreidingen van het etiket en/of andere wijzigingen aangevraagd.
Herregistraties via het nationale proces zijn nagenoeg conform begroting afgehandeld. Dit aanvraagtype (onder overgangsrecht) faseert gestaag uit, aangezien er naar verwachting geen aanvragen meer zullen worden ingediend.
Er zijn aanzienlijk minder vrijwillig zonale herregistratieaanvragen (Nederland RMS) afgerond dan begroot. Eind 2015 zijn er meer aanvragen van dit type afgerond dan was voorzien ten tijde van het opstellen van de begroting voor 2016 en ook voor dit type komen geen nieuwe aanvragen meer binnen. Daarnaast worden in veel gevallen aanvullende vragen gesteld, waardoor de aanvragen – vanwege de termijn voor de beantwoording – niet in 2016 konden worden afgerond.

Ook zijn er aanzienlijk minder vrijwillig zonale herregistratie-aanvragen (Nederland CMS) afgerond dan begroot. Voor deze aanvragen moet Nederland in eerste instantie wachten op het registratierapport van de rapporterende lidstaat en de oplevering hiervan is veelvuldig uitgesteld. Dit ligt buiten de invloedssfeer van het Ctgb. Vervolgens worden in veel gevallen nog aanvullende vragen gesteld, waardoor de doorlooptijd verder oploopt.

Afleiden AA-EQS/MAC-EQS (MTR)

Er is dit jaar 1 aanvraag voor normafleiding van een MTR-oppervlaktewater conform de integrale normstelling binnengekomen. Het aantal aanvragen was iets hoger ingeschat in het werkplan. Er waren 2 aanvragen in behandeling bij de start van 2016. Deze 3 aanvragen zijn afgerond.

Maximale Residu Limiet

Het aantal MRL-aanvragen is hoger dan verwacht. Bij het opstellen van de begroting was nog geen rekening gehouden met MRL-aanvragen als gevolg van het indienen van 'confirmatory data' voortvloeiend uit de MRL-review. Dit is een nieuw proces binnen Europa en de procedures hiervoor waren nog in ontwikkeling.

De voortgang van de MRL-aanvragen is conform het werkplan verlopen. Het Ctgb zet een aanvraag pas op 'afgehandeld' als de EFSA-opinie is gepubliceerd. De tijd dat een MRL-aanvraag bij de EFSA ligt nadat het Ctgb de beoordeling heeft afgerond, is het afgelopen jaar verder opgelopen door achterstand bij de EFSA. Hierdoor zijn er minder MRL-aanvragen volledig afgerond.

Toevoegingsstoffen

Toevoegingsstoffen (adjuvants) zijn mengsels of preparaten die apart op de markt worden gebracht om voor gebruik te worden gemengd met een gewasbeschermingsmiddel. Denk bijvoorbeeld aan een tankmix van een gewasbeschermingsmiddel met een anti-schuimmiddel, uitvloeier, opnameverbeteraar of hechtingsmiddel.

Ook voor toevoegingsstoffen worden sinds de Verordening (EU) 1107/2009 door het Ctgb toelatingen afgegeven.

Mutaties toevoegingsstoffen 2016

	Aantal
Toelatingen 31 december 2015	97
Nieuwe toelatingen	7
Ingetrokken door de toelatingshouder	3
Geëxpireerde toelatingen zonder aanvraag	0
Toelatingen 31 december 2016	101

Nationaal specifieke elementen biociden

De omstandigheden in de verschillende Europese landen zijn niet overal gelijk. De biocidenverordening biedt daarom ruimte voor nationaal specifieke elementen. In 2016 heeft het Ctgb de lijst met nationaal specifieke elementen voor biociden vastgesteld. Dat zijn de elementen waarbij Nederland zijn eigen nationale keuzen maakt bij de beoordeling en toelating van biociden. Deze lijst is van invloed op de harmonisatie van toelatingen van biociden in Europa, met name voor het proces van wederzijdse erkenningen. Nederland streeft ernaar om zoveel mogelijk aan te sluiten bij Europese regels en zo de harmonisatie van toelatingen van biociden te bevorderen en de lijst met nationaal specifieke elementen dus zo kort mogelijk te houden.

Geïntegreerde plaagbestrijding

Aan het einde van 2016 bevatte de lijst zeven nationaal specifieke elementen. Vanuit de Nederlandse wetgeving geldt hier een beperking van het gebruik van biociden in drinkwater, mogen ratten niet bestreden worden door particulieren, en geldt er een verbod op het uitrijden van rioolslib en van mest. Vanuit Ctgb-beleid mogen vanwege resistentie de eerste generatie anticoagulantia niet gebruikt worden tegen ratten en mogen rodenticiden buiten alleen worden gebruikt via een strikt IPM- systeem (geïntegreerde plaagbestrijding). Binnen de ruimte in de Europese regels voor invulling door iedere lidstaat, vraagt Nederland voor biociden tegen bruine en zwarte ratten aparte werkzaamheidstesten.

3.3.2 Biociden

De biocidenverordening (EU 528/2012) is inmiddels drie jaar van kracht. Nadat het aantal nieuwe aanvragen onder de verordening conform verwachting in 2015 fors was toegenomen, bleef dat aantal in 2016 stabiel. Op termijn zullen alle aanvragen moeten worden ingediend onder de biocidenverordening en zal het Nederlandse overgangsrecht verdwijnen. Vooralsnog zien we echter nog steeds een toename van het aantal aanvragen onder overgangsrecht.
Evenals in 2015 is per saldo het aantal aanvragen in 2016 toegenomen. Dit is een positieve ontwikkeling vergeleken met 2015 toen er sprake was van een zeer geringe onderhanden werkpositie. In 2016 zijn veel nieuwe aanvragen ontvangen waardoor de onderhanden werkpositie snel toeneemt. In 2016 is extra capaciteit aangetrokken. Voor 2017 is de uitdaging om de onderhanden werkpositie stabiel te houden.

Mutaties toelatingen biociden 2016

	Incl. biocidefamilieleden
Toelatingen 31 december 2015*	1.476
Nieuwe toelatingen	111
Ingetrokken door de toelatingshouder	65
Geëxpireerde toelatingen zonder aanvraag	14
Toelatingen 31 december 2016*	1.508

* *Bij het aantal toelatingen worden biocidefamilieleden meegeteld. Biocidefamilies worden niet separaat geteld, aangezien deze niet dusdanig op de markt komen.*

Op 31-12-2015 waren er 2 biocidefamilies toegelaten met in totaal 14 familieleden

Op 31-12-2016 waren er 3 biocidefamilies toegelaten met in totaal 18 familieleden

3.3.2.1 Stofbeoordelingen biociden

Nederland rapporteur

Van werkzame stoffen die onder de biocidenrichtlijn niet als biocide werden gezien, maar die wel onder de biocidenverordening vallen, moest voor 1 september een dossier worden ingediend (conform BPR art. 93). Hierdoor is in 2016 een fors aantal aanvragen ingediend. Een deel van deze aanvragen zal pas in 2017 formeel worden geregistreerd. Het gaat vooral om in situ gegeneerde biociden, waarbij met speciale apparatuur bijvoorbeeld actief chloor gegenereerd wordt uit zeewater, ozon uit lucht of vrije radicalen uit water en lucht. Het Ctgb loopt op dit gebied voorop, deze toepassingen vielen in Nederland namelijk al wel onder de biocidenwetgeving. Het Ctgb heeft daarmee als één van de weinige toelatingsautoriteiten binnen de EU ervaring met het beoordelen van dit type biociden. Dit verklaart, mede met het gegeven dat het RIVM de EU-guidance heeft geschreven, het grote aantal aanvragen waarvoor het Ctgb als evaluating Competent Authority (eCA) zal optreden.

Dit grote aantal aanvragen was niet in de prognose voorzien. (Potentiële) aanvragers hebben zich pas gemeld nadat de EU-guidance werd vastgesteld (medio 2016), waarmee de impact voor de industrie bekend werd. Aanvragers hebben gemeld dat er onvoldoende tijd was om consortia te formeren. Hierdoor zijn meerdere dossiers voor dezelfde stof ingediend. Wellicht zullen achteraf nog dossiers worden samengevoegd.
Als rapporteur lidstaat heeft het Ctgb 53 stof/productsoort combinaties onderhanden in 2016 (zie bijlage 5); 1 stofdossier is in 2016 financieel afgerond. Twee aanvragen zijn in 2016 inhoudelijk afgerond en worden in 2017 financieel afgerond

De evaluatie van de werkzame stoffen loopt, waar het Ctgb niet wacht op gegevens of betaling van de aanvrager, gestaag door. Verschillende punten die in het verleden belemmerden dat een beoordeling ingezet of afgerond kon worden zijn nu opgelost. Het Ctgb geeft bij ECHA jaarlijks aan welke dossiers waarvoor Nederland rapporteur lidstaat is, in de komende jaren zullen worden afgerond. De dossiers welke het Ctgb binnenkort kan afronden zijn inmiddels op de agenda geplaatst voor discussie in de Working Groups en de Biocidal Products Committee.

Adviseren over Europese stofbeoordelingen biociden

Als 'niet-rapporteur' beoordeelt het Ctgb beoordelingsrapporten die door andere lidstaten zijn opgesteld. De Europese Commissie overlegt tijdens de Competent Authority Meeting (CA Meeting) met de lidstaten over de plaatsing van de werkzame stoffen op de unielijst van goedgekeurde werkzame stoffen van de biocidenverordening. In de eerste helft van 2016 heeft het Ctgb op alle aangeboden stukken commentaar geleverd. Halverwege 2016 is

vanwege capaciteitsgebrek besloten geen commentaar meer te laten leveren door het aspect werkzaamheid. Humane toxicologie, milieu en chemie hebben wel gedurende het hele jaar op alle verzoeken commentaar geleverd. Het Ctgb heeft deelgenomen aan de diverse overleggen in het Europese beoordelingsproces: Working Group Meetings (de 'technische' expert meetings), CA-meetings en de overleggen van de Coordination Group (CG) (zie bijlage 6).

3.3.2.2 Beoordeling biociden

In totaal zijn 184 aanvragen ingediend en 93 afgehandeld. Twintig aanvragen zijn ingetrokken of niet in behandeling genomen. In de tabel 'Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen biociden in 2016' wordt de realisatie van de begroting weergegeven. In de verschillende paragrafen wordt de realisatie per aanvraagtype toegelicht.

Het algemene beeld voor de aanvragen onder de biocidenverordening toont ongeveer evenveel nieuwe aanvragen in 2016 als in 2015, met uitzondering van de grote wijzigingsaanvragen waarvan er in 2016 minder zijn ontvangen. In 2016 was sprake van een onderbezetting bij het aspect werkzaamheid biociden. Dit is één van de oorzaken waardoor het aantal afgehandelde aanvragen achterblijft bij de begroting. Een tweede oorzaak ligt in het feit dat bij het opstellen van de begroting onvoldoende rekening is gehouden met het proces dat volgt na de eerste beoordeling van het Ctgb. Voor de aanvragen onder de verordening waarvoor het Ctgb Rapporteur Member State (RMS) is, volgt nog een Europese peer-review-fase voordat een definitief besluit genomen kan worden. De lengte van die peer-review-fase verschilt per aanvraagtype. Rekening houdend met deze factoren heeft het Ctgb in de eerste kwartaalrapportage van 2016 een bijgestelde prognose gemaakt en de realisatie eind 2016 is daarmee in lijn.

Er is sprake van een groeiende onderhanden werkpositie voor nagenoeg alle aanvraagtypen, conform de prognose voor de startpositie in het werkplan voor 2017. Dit is een positieve ontwikkeling vergeleken met 2015 toen sprake was van een zeer geringe onderhanden werkpositie. Wel zien we voor enkele aanvraagtypen de doorlooptijden oplopen. Voor 2017 is de uitdaging om de onderhanden werkpositie stabiel te houden en de doorlooptijden voor aanvragen onder de verordening te verminderen.

Middelen tegen muizen verboden voor particulieren

Vanwege de gezondheidsrisico's mogen particulieren vanaf augustus geen middelen op basis van anticoagulantia tegen muizen meer gebruiken. Gebruik is voortaan voorbehouden aan professionele plaagbestrijders.

Pictogrammen

Wereldwijd worden dezelfde pictogrammen en zinnen over gezondheid en gevaar gehanteerd voor stoffen en mengsels. Iedereen kent het pictogram voor ontvlambare stoffen of de doodskop met beenderen voor giftige stoffen. Het systeem is van de Verenigde Naties en iets dergelijks bestaat ook in Europa: de CLP-verordening. Doorlopend wordt getoetst of de classificatie (indeling) van stoffen nog voldoet aan de technische en wetenschappelijke inzichten. Het kan om werkzame stoffen gaan, oplosmiddelen of andere hulpstoffen. Aanpassingen van de lijst worden regelmatig gepubliceerd in een zogenoemde ATP (adaptation to technical and scientific progress).

Classificatie

Als de classificatie van een stof verandert, zijn producenten van een middel op basis van zo'n stof verplicht te bepalen of dat gevolgen heeft voor hun middel. Het kan zijn dat zij het etiket moeten veranderen of dat dit consequenties heeft voor de toelating. Bij de 9e ATP is de classificatie van bloedverdunners (anticoagulantia) in muizenbestrijdingsmiddelen (rodenticiden) verzwaard vanwege mogelijke effecten op de voortplanting. Particulieren mogen ze niet meer gebruiken, gebruik is voortaan voorbehouden aan professionals. Dit is 8 augustus 2016 ingegaan en geldt binnen de hele Europese Unie. Voor middelen die al toegelaten zijn, is er een overgangstermijn tot voorjaar 2018.

Toelichting bij tabel Aantal ingediende en afgehandelde biociden

Zie schema op pagina 36.

Nederlandse aanvragen overgangsrecht

Het aantal aanvragen onder Nederlands overgangsrecht was in 2016 fors hoger dan begroot. Het totaal aantal aanvragen over 2016 is ook hoger uitgekomen dan het aantal aanvragen dat in 2015 is ingediend. Deze onverwachte stijging komt vooral doordat

aanvragers ‘nog snel’ een product op de Nederlandse markt willen brengen, vóórdat de betreffende werkzame stof wordt goedgekeurd. Bedrijven zijn beducht voor de zogenaamde ‘market freeze’, de periode waarin geen autorisaties meer onder Nederlands overgangsrecht kunnen worden afgegeven en ze wellicht tot wel 3 jaar moeten wachten op een autorisatie onder de BPR. Daarnaast zijn er aanvragers die niet eerder hun biociden (onder overgangsrecht) op de Nederlandse markt brachten, maar de Nederlandse beoordelingsmethodiek als een testcase zien voor toekomstige herregistratie-aanvragen onder de BPR.

Het aantal afgehandelde aanvragen overgangsrecht ligt in 2016 eveneens ruim boven begroting, om de onderhanden werkpositie niet te veel te laten toenemen. Gevolg daarvan is wel dat er minder capaciteit beschikbaar was voor de verordeningsaanvragen. Gezien de stijging in het aantal aanvragen overgangsrecht en daarmee het oplopen van de doorlooptijden is in 2016 besloten, aanvragen onder overgangsrecht waarvoor de herregistratie over minder dan één jaar moet starten niet meer in behandeling te nemen. Na de herregistratiedatum kunnen namelijk alleen nog maar nieuwe toelatingen onder de verordening worden afgegeven. Deze maatregel is genomen omdat aanvragers in dergelijke gevallen gezien de wettelijke termijn niet meer kunnen verwachten dat voor de herregistratiedatum een besluit kan worden genomen. De beschikbare capaciteit wordt als gevolg van deze maatregel alleen nog ingezet voor aanvragen waarvan het gehele aanvraagproces nog doorlopen kan worden. Gevolg is dat een relatief hoog aantal aanvragen is ingetrokken door de aanvrager of niet in behandeling is genomen.

De aanvragen onder Nederlands overgangsrecht zijn grotendeels binnen de wettelijke termijn (een jaar) afgehandeld.

EU nationale aanvragen (toelating alleen in Nederland)

Het aantal ingediende EU nationale aanvragen komt vrijwel overeen met de begroting. Het merendeel van deze aanvragen betrof middelen (PT8 en PT18) op basis van de werkzame stof permethrin. De goedkeuringsdatum van permethrin, tevens deadline voor het indienen van (her)registratieaanvragen, was 1 mei 2016.

In 2016 zijn geen aanvragen van dit type afgehandeld. De oorzaak hiervan is dat tijdens de validatie van deze aanvragen in alle gevallen een tweede validatie nodig bleek na het indienen van ontbrekende data door de aanvrager. Tussen de eerste en tweede validatie is een 90-dagen (maximaal) stop-de-klok-periode van toepassing. Hierdoor werd later met de beoordeling gestart dan voorzien tijdens het opstellen van de begroting. Gezien het gehele proces is het niet mogelijk geweest aanvragen van dit type af te ronden. De lopende aanvragen zijn wel ver gevorderd in het beoordelingsproces en worden naar verwachting in 2017 na een commentaarperiode voor andere Europese lidstaten afgerond. Een tweede oorzaak was onvoldoende capaciteit bij het aspect werkzaamheid.

Een aanvraag voor een Same Biocidal Product kan gebruikt worden om een toelating te verkrijgen voor een middel dat reeds in Nederland een toelating heeft onder de BPR (referentiemiddel). Het Same Biocidal Product dient identiek te zijn aan het referentiemiddel. Een dergelijke aanvraag kan worden ingediend als het referentiemiddel reeds in Nederland is toegelaten of nog onder beoordeling is. Het aantal nieuwe aanvragen voor Same Biocidal Products is licht achtergebleven bij de begroting. Een groot deel van de aanvragen voor Same Biocidal Products wacht nog op toelating van het referentiemiddel. Deze aanvragen zijn snel afgehandeld zodra ze opgepakt kunnen worden door het Ctgb.

Same Biocidal Product voor enkel lid biocidefamilie

Om toelatinghouders, vooral de kleinere bedrijven, tegemoet te komen zijn de mogelijkheden van de Same Biocidal Product-procedure verruimd. Voorheen kon je via deze procedure een toelating krijgen voor: een biocide dat identiek is aan een al toegelaten biocide, een biocide waarvoor de aanvraagprocedure nog loopt, of voor een biocidefamilie die identiek is aan een complete biocidefamilie (eventueel nog in aanvraag). Sinds kort is het nu mogelijk om een toelating te krijgen voor een product op basis van een ‘enkel lid’ uit een biocidefamilie. Daarnaast is het nu ook mogelijk om via de Same Biocidal Product-procedure een nationale toelating te krijgen voor een product dat identiek is aan een biocide met een unietoelating of waarvoor zo’n aanvraag loopt. Deze wijzigingen in de procedure zijn beschreven in de nieuwe uitvoeringsverordening, die vanaf 1 november 2016 van toepassing is.

Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen biociden 2016

Type aanvraag	Omschrijving	Onderhanden start 2016
NL aanvragen, overgangsrecht	aanvragen overgangsrecht (regulier en uitbreiding)	57
EU nationale aanvragen	aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide (RMS)	20
EU wederzijdse erkenningen 'in sequence'	aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide o.b.v. wederzijdse erkenning (CMS)	5
EU wederzijdse erkenningen 'in parallel'	aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide o.b.v. wederzijdse erkenning (CMS)	38
EU unietoelatingen		6
EU vereenvoudigde toelatingen		1
EU Same Biocidal Products	BPR variant van de 'afgeleide toelating' onder overgangsrecht	13
Wijzigingsaanvragen (groot)		2
Wijzigingsaanvragen (klein)		2
totaal Biociden		**144**

*de waarden tussen haakjes geven het aantal aanvragen dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze zijn reeds opgenomen in het totaal.

EU wederzijdse erkenningen

Het aantal nieuwe aanvragen voor wederzijdse erkenning is iets lager dan begroot. De EU wederzijdse erkenningen (WE) kunnen twee verschillende procedures volgen:

- 'opeenvolgende wederzijdse erkenning': de aanvraag wordt in Nederland ingediend nadat de eCA de beoordeling en de toelating van het middel al heeft afgerond,
- 'wederzijdse erkenning in parallel': de aanvraag wordt in Nederland ingediend op het moment dat de eCA nog moet starten met de beoordeling.

Het spreekt voor zich dat in het eerste geval de aanvragen direct kunnen worden opgepakt, terwijl het Ctgb in het tweede geval moet wachten op de resultaten van de beoordeling van de eCA. Deze procedure neemt gemiddeld bijna twee jaar in beslag. Daarnaast leert de praktijk dat de beoordeling van een eCA in veel gevallen significant later wordt opgeleverd. Daardoor kan het Ctgb pas later met de beoordeling starten dan van te voren is ingeschat.

Het aantal afgehandelde wederzijdse erkenningen 'in sequence' komt redelijk overeen met de begroting. Het aantal afgehandelde wederzijdse erkenningen 'in parallel' blijft achter.

Aanvragen voor wederzijdse erkenningen onder Europees recht zijn niet allemaal binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Een belangrijke reden hiervoor is, dat het Ctgb afhankelijk is van de evaluerende lidstaat en dat daar regelmatig vertraging is opgetreden. Ook vindt steeds vaker discussie plaats tussen lidstaten tijdens de peer-review-fase, waardoor deze uitloopt. Met het oog op Europese harmonisatie blijft het belangrijk om aan deze discussies deel te nemen en een actieve bijdrage te leveren.

EU unietoelatingen

Het aantal aanvragen is licht achtergebleven bij de prognose. Een belangrijk deel van de aanvragen voor een EU unietoelating die in 2016 zijn ingediend betreft middelen op basis van de werkzame

Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2016
45	87	45	62	82
25	22	12	0	42
8	9	8	7	7
32	24	12	3	59
10	8	5	0	14
5	3	4	1	3
20	13	20	9	17
10	7	9	2	7
20	11	20	9	4
175	**184**	**135**	**93** (20)*	**235**
	105%		**69%**	

Verdeling aantal aanvragen unietoelatingen

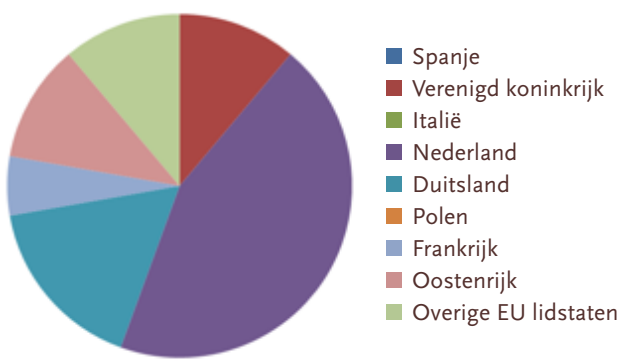

Verdeling aantal EU nationale aanvragen

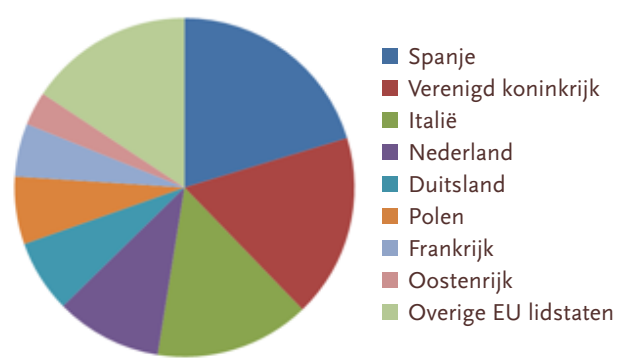

Overige aanvragen 2016

Product	Onderhanden start 2016	Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2016
Overige aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	148	300	489	300	496	141
Overige aanvragen biociden	89	200	361	200	357	93
Totaal	**237**	**500**	**850**	**500**	**853 (13)***	**234**
			170%		**171%**	

* de waarden tussen haakjes geven het aantal aanvragen dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze zijn reeds opgenomen in het totaal.

stof propan-2-ol. De goedkeuringsdatum voor propan-2-ol was 1 juli 2016, deze datum was daarmee ook de deadline voor het indienen van herregistratieaanvragen onder de BPR. Aangekondigd door de aanvragers, maar toch opvallend is dat al deze propan-2-ol aanvragen unietoelatingen betreffen.

In 2016 zijn geen unietoelatingen afgehandeld. Na de beoordeling door het Ctgb volgt nog een peer-review-fase van 9 maanden waarin de Europese lidstaten commentaar geven op de Nederlandse beoordeling. Na deze peer- review-fase neemt de Europese Commissie het besluit tot toelating. In 2016 is gewerkt aan de onderhanden aanvragen van dit type, maar dit heeft gezien de totale duur van het proces nog niet geleid tot afhandeling.
Bij EU nationale en unietoelatingen dient de aanvrager een evaluerende Competent Authority (RMS) te selecteren. Onderstaande diagrammen geven een overzicht van de EU lidstaten waar de meeste aanvragen zijn ingediend in 2016.

EU vereenvoudigde toelatingen

Voor vereenvoudigde toelatingen zijn twee typen te onderscheiden. Het eerste type betreft aanvragen die het Ctgb beoordeelt. Het tweede type betreft notificaties van vereenvoudigde toelatingen die in een andere Europese lidstaat zijn beoordeeld en toegelaten. Na melding bij het Ctgb mogen dergelijke middelen ook in Nederland op de markt gebracht worden. De notificaties zijn geen aanvragen (er volgt namelijk geen besluit op, tenzij Nederland het oneens is met de beoordeling van de andere lidstaat) en ze tellen daarom niet mee voor het aantal afgehandelde aanvragen van dit type. Het Ctgb heeft in 2016 zes notificaties van een vereenvoudigde toelating ontvangen.

3.3.3 Overige aanvragen (gewasbescherming en biociden)

Onder overige aanvragen vallen zowel aanvragen die inhoudelijk beoordeeld worden (bijvoorbeeld parallelle aanvragen en mineure wijzigingen van de samenstelling) als aanvragen die niet inhoudelijk worden beoordeeld (bijvoorbeeld naamswijzigingen en overschrijvingen). Het aantal ingediende aanvragen is veel hoger dan begroot en ook veel hoger dan voorgaande jaren.
Opvallend was met name het hoge aantal wijzigingsaanvragen voor de etikettering: aanvragen om de CLP-etikettering (Classification Labelling Packaging) te wijzigen, of wijzigingen vanwege een nieuwe etikettering van de werkzame stof(fen). Daarnaast zijn er veel aanvragen ingediend naar aanleiding van het project 'WGGA naar WG'.

3.4 Post-aanvraagfase

3.4.1 Juridische producten

Het Ctgb beweegt zich in een ingewikkeld Europees kader, waarbinnen gevoelige belangen rond risico's voor mens, dier en milieu wetenschappelijk onderbouwd moeten worden. Ook is er veel politieke en maatschappelijke aandacht voor ons werkveld. Deze complexiteit komt terug in de bezwaar- en beroepsprocedures waar vaak meerdere belangenorganisaties tegenover het bedrijfsleven staan en zowel de belangenorganisaties als het bedrijfsleven besluiten van het Ctgb ter discussie stellen. Van eenvoudige, vaak voorkomende zaken is daardoor geen sprake. De behandeling van bezwaar en beroep vraagt veel achtergrondkennis en is tijdrovend. Bijna iedere zaak is uniek. Bij veel bezwaarzaken spelen grote belangen, zoals openbaarmaking, of ze generen veel publieke belangstelling, zoals de zaken rond stoffen en middelen waarbij er risico's voor bijen zouden zijn (neonicotinoïden).

Juridisch advies aan de voorkant

In 2016 is het Ctgb begonnen achterstanden in de behandeling van bezwaarprocedures in te halen en vergrootte het de snelheid waarmee het binnengekomen bezwaren, beroepen en overige verzoeken behandelt. Hierdoor zijn er in 2016 meer bezwaren behandeld dan er zijn binnengekomen en zijn 22 zaken uit voorgaande jaren behandeld. Ook is begonnen met een nieuwe werkwijze om meer overzicht over de interne juridische advisering te krijgen. Juridisch advies was altijd al een belangrijk onderdeel van de taak van de juristen. De adviezen betreffen concrete vragen die opkomen in de primaire fase van de besluiten die het Ctgb neemt. Ook streeft het Ctgb naar een efficiëntere inzet van de beperkte capaciteit door juridische risico's in breder verband en in zo vroeg mogelijk stadium af te wegen, onder meer in relatie tot de omvang ervan, de impact op andere zaken en de vraag welke andere belangen er spelen. Leermomenten vanuit bezwaar en beroep neemt het gericht mee in adviezen voor verbetering van primaire besluiten. Aan de voorkant van het proces, voorafgaand aan de totstandkoming van de primaire besluiten, wordt dus al juridisch advies ingewonnen. Dit zou de juridische kwaliteit van de primaire besluiten moeten verhogen, zodat in bezwaar de punten van geschil sneller duidelijk zijn en daarover sneller beslist kan worden. Als een bezwaarmaker duidelijk gelijk of ongelijk heeft, wordt daarnaast sneller overgegaan tot het kennelijk gegrond of kennelijk ongegrond verklaren. Een en ander moet op wat langere termijn zichtbaar worden in juridisch houdbaardere besluiten en kortere doorlooptijden. Het Ctgb streeft daarbij ook naar een afname van het aantal zaken. Of dat haalbaar is gezien de trend van toenemende juridisering, zal moeten blijken.

Verbod op gebruik imidacloprid, tenzij zuivering afvalwater met 99,5%

Voor het gebruik van imidaclopridhoudende middelen in kassen, stelde het Ctgb in 2014 zuivering van het afvalwater met tenminste 99,5% verplicht. In mei 2016 bleek uit herhaalde rapportages dat de waterkwaliteit in glastuinbouwgebieden nog steeds niet aan de normen voldeed en kassen nauwelijks beschikten over de vereiste zuiveringsinstallaties. Daarom besloot het college tot een *verbod, tenzij* op het gebruik. Dit voorgenomen besluit werd begin januari 2017 definitief. Gebruik van deze middelen is per 15 maart 2017 *verboden, tenzij* een teler kan aantonen dat hij het afvalwater zuivert met tenminste 99,5%. Dit moet controleerbaar zijn en geborgd met een certificaat. Uitstel van deze maatregel is niet mogelijk vanwege de risico's voor waterorganismen.

Toekomst met nulemissie

De benodigde zuiveringstechniek is voorhanden en de vereiste certificering kan aansluiten bij bestaande keurmerken. Het Ctgb zocht voor de zuiveringstechnieken aansluiting bij het Hoofdlijnenakkoord waterzuivering in de glastuinbouw. De zuivering van afvalwater past in het toekomstperspectief van nulemissie voor de glastuinbouw. Telers kunnen met één installatie voldoen aan de zuiveringseisen volgens het hoofdlijnenakkoord én – mits dat bij het Ctgb is aangetoond – ook aan de extra zuiveringseis van 99,5% voor imidacloprid. Voor telers die geen afvalwater lozen (telers met een gesloten kas) komt er een pilot om te zien of dit ook aan de vereisten voldoet.

Openbaarmaking

Net zoals vorig verslagjaar legden bezwaren en beroepen in de zogenoemde neonicotinoïden-zaken een groot beslag op de capaciteit. Eind 2015 zijn daarin voorlopige voorzieningen aangevraagd die werden geweigerd, maar de daaraan gekoppelde bodem-beroepszaken zijn nog aanhangig bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb), de gespecialiseerde rechter die in eerste en enige instantie beslist. In een van deze zaken is eind 2016 verweer ingediend. De zaak gaat over de vraag welke milieu-gerelateerde informatie in de studies die bedrijven moeten overleggen bij hun aanvraag tot toelating en die het Ctgb niet voor andere aanvragers mag gebruiken, het Ctgb op verzoek openbaar zou moeten maken op basis van Europese verplichtingen. Gezien de grote belangen die spelen, zal het Ctgb naar aanleiding van de uitspraak die het CBb nog moet doen een werkwijze vaststellen voor openbaarmaking. Daarbij worden de belanghebbenden uiteraard betrokken.

Omwonenden

Een ander voorbeeld van een zaak die tot controverses heeft geleid is die van de beperkingen voor het gebruik van metamnatrium wegens gevaren voor omwonenden. Deze beperkingen zijn in bezwaar in stand gebleven, beroep daartegen loopt.

Europees netwerk

Een bijzonder project was de bijdrage aan het Ctgb-doel van meer Europese harmonisatie. Op initiatief van het Ctgb is een Europees netwerk van juristen van toelatingsautoriteiten opgezet, waarbinnen juristen kennis, vragen en praktische oplossingen met elkaar kunnen delen. Met name op het gebied van interpretatievraagstukken. We hopen dat de contacten in dit netwerk erin resulteren dat vraagstukken die ook elders spelen, gemakkelijker en zonder dubbel werk kunnen worden opgelost. En dat er meer eenheid ontstaat in de juridische advisering in de lidstaten. Ook de Europese Commissie en ECHA steunen het initiatief en willen daaraan actief bijdragen. Het Ctgb zal nog voorstellen doen voor de governance van het netwerk en voor onderwerpen voor de volgende bijeenkomst bij de zusterorganisatie in Duitsland.

Overzicht

In het bijgevoegde schema is weergegeven hoeveel bezwaren en beroepen, openbaarmakingsverzoeken, Wob-zaken en overige zaken er in 2016 zijn binnengekomen en afgehandeld. Op dit moment zijn er 3 zaken ingediend in 2016 die reeds in een vergevorderd stadium van behandeling zijn en op korte termijn worden afgehandeld.

Bezwaar- en beroepszaken

2016	Ingediend	Afgehandeld	Uitkomst
Bezwaren			
Gewasbeschermingsmiddelen	18	25	
Biociden	15	13	
Diversen (Wet bescherming persoonsgegevens)	1	1	
Totaal bezwaren	***34***	***39*** ***(waarvan 22 uit eerdere jaren)***	Ingetrokken 13 Gegrond 5 Ongegrond 18 Anders 3
Beroepszaken			
Gewasbeschermingsmiddelen	8	2	
Biociden	1	1	
Totaal beroepszaken	***9***	***3***	Ingetrokken 2 Schikking 1
Vovo	1	1	
Zaken ter zitting bij Adviescommissie			
Gewasbeschermingsmiddelen	3		
Biociden	5		
Totaal	***8***		
Wob	2	3	Afgehandeld (informatie verstrekt)
Andere openbaarmakingsverzoeken Onder vo 1107/2009	11	5	Ingetrokken 3 Openbaar 1 Verwezen naar ander bestuursorgaan 1
Diversen (proceskosten en Wet bescherming persoonsgegevens)	1	9	

4. ADVISERING EN ONTWIKKELING UITVOERINGS-KADERS

4.1 Samenwerken in Europa

Ook in 2016 heeft het Ctgb geïnvesteerd in harmonisatie, een gelijke uitvoering van Europese wetgeving en gelijke beoordeling van de dossiers in de verschillende Europese landen. De Europese Unie is in essentie een gemeenschappelijke markt waarin de toelating van zowel biociden als gewasbeschermingsmiddelen is geharmoniseerd en waar fabrikanten onder dezelfde voorwaarden kunnen produceren. De inzet had tot doel actief bij te dragen aan een verdere ontwikkeling van een geharmoniseerde beoordelingspraktijk. Betere contacten tussen de toelatingsautoriteiten verhogen de kwaliteit van het werk en verminderen de verschillen tussen lidstaten. Dit bevordert het Europese 'level playing field'.

Vier belangrijke mijlpalen voor onze werkzaamheden in 2016 waren:

Overleg directeuren Competent Authorities biociden

Gefaciliteerd door ECHA heeft het Ctgb een workshop georganiseerd voor directeuren van Europese toelatingsautoriteiten voor biociden. Bij het Ctgb leefde al langer de wens met hen in gesprek te komen. Tijdens de workshop konden de drie grootste knelpunten worden benoemd (waaronder een goede forecast en capaciteitsproblemen) en zijn de oplossingsrichtingen ervoor aangegeven. Het Ctgb heeft met dit overleg ruimte geschapen voor betere samenwerking en aandacht gegenereerd voor een begin van een oplossing van de knelpunten.

Workshop voor juristen

Het is een algemeen gegeven dat onderdelen van verordeningen en guidances voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen nogal verschillend kunnen worden uitgelegd, niet alleen door de experts van de verschillende Competent Authorities, maar ook door de nationale juristen. Terwijl er voor de experts voldoende mogelijkheden zijn om in diverse bijeenkomsten over de interpretatie van een tekst van gedachten te wisselen, hebben juristen die gelegenheid vrijwel nooit. Daarom heeft het Ctgb in het najaar van 2016 een workshop georganiseerd, waarin juristen uit diverse lidstaten met elkaar konden kennismaken en over verschillende onderwerpen konden discussiëren en daar oplossingen voor konden zoeken.

Secretariaat van de centrale zone

De directeuren van de centrale zone hebben dit jaar twee keer gezamenlijk overlegd. Een van de gespreksonderwerpen was de oprichting van een centraal secretariaat. Het Ctgb heeft na de eerste vergadering een plan voor een pilot opgesteld, dat in de tweede vergadering is aangenomen. Duitsland (BVL) en Nederland (Ctgb) hebben dit plan samen uitgewerkt en zullen in de pilot die loopt in 2017, ook het secretariaat samen of afwisselend bemannen. In het vierde kwartaal van 2017 zullen de lidstaten nut en meerwaarde van het secretariaat evalueren, waarna ze besluiten of het secretariaat vanaf 2018 definitief wordt.

Stimuleren Europese harmonisatie en samenwerking

In 2016 is door het Ctgb een programma opgesteld om Europese harmonisatie en samenwerking zowel op het gebied van biociden als van gewasbescherming verder te stimuleren. Daarnaast blijft het Ctgb bijdragen aan de bijeenkomsten van de bevoegde autoriteiten voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen, aan het Biocides Product Committee (BPC), de Coordination Group (CG), het Pesticides Steering Network (PSN), de Post Approval Issues (PAI) group, de stuurgroep voor de centrale zone en alle verwante werkgroepen. Deze groepen zijn ook in 2016 actief bemand door Ctgb'ers, wat het Ctgb in staat stelt om aangehaakt te blijven bij alle Europese ontwikkelingen en zo nodig invloed te kunnen uitoefenen op de besluitvorming.

Harmonisatie van verduurzaming; voortgang en stand van zaken

Op verzoek van Nederland heeft de Europese Commissie de tijdelijke EU Expert Group on sustainable plant protection ingesteld (in december 2015), die in juni 2016 een implementatieplan opleverde aan de Landbouwraad. Dit plan bevat lange- en korte termijnacties om de beschikbaarheid van laag-risicomiddelen in de EU te vergroten en geïntegreerde gewasbescherming te bevorderen. Het rapport met aanbevelingen werd door staatssecretaris Van Dam aangeboden in de Landbouwraad en is door alle lidstaten omarmd. De Expert Group is tot eind 2017 verlengd. In het derde kwartaal is een eerste bijeenkomst geweest om de voorgang van de verschillende activiteiten te bespreken.

Daarnaast is – als vervolg op de workshop over werkzaamheid van laag-risicomiddelen – de EPPO-werkgroep Efficacy Low Risk in het derde kwartaal van start gegaan. Deze zal in 2017 een guidance opleveren voor verdere invulling van de beoordeling van werkzaamheid voor laag-risicomiddelen.
Verder leverde het Ctgb input aan de EU-werkgroep die nadere invulling geeft aan de richtlijn Duurzaam gebruik van bestrijdingsmiddelen.
In het kader van kennis delen heeft de plaatsvervangend directeur van het Ctgb in oktober een presentatie gehouden op de ABIM-conferentie (Annual Biocontrol Industry Meeting) over duurzame gewasbescherming in Nederland en Europa.

Reguliere taken gewasbeschermingsmiddelen

Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed

Het Ctgb adviseert de staatssecretaris van EZ inzake de toelating van stoffen op Europees niveau. In 2016 heeft het Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF), Section Phytopharmaceuticals – Plant Protection Products – Legislation voor gebruik in een gewasbeschermingsmiddel 3 stoffen goedgekeurd als basisstof en 2 stoffen als laag-risicostof. De goedkeuringsperiode van laag-risicostoffen is 15 jaar, voor een 'gewone' stof is dat 10 jaar. Verder werden 6 nieuwe stoffen goedgekeurd (approved). Voor herziening van de goedkeuring (renewal) van reeds bestaande stoffen kwamen 10 stoffen in aanmerking.
Van deze 16 goedgekeurde stoffen kregen 1 nieuwe stof en 2 renewal-stoffen een goedkeuring als 'voor vervanging in aanmerking komende stof' (candidate for substitution). Dit betekent dat de goedkeuringsperiode van deze stoffen is beperkt tot 7 jaar en middelen op basis van deze stoffen een vergelijkende beoordeling (comparative assessment) moeten ondergaan voordat ze op de markt mogen komen.
In totaal werden 7 stoffen niet goedgekeurd (of de goedkeuring niet vernieuwd). Van 2 stoffen werden de goedkeuringsvoorwaarden aangepast. Eén van deze laatste stoffen is glyfosaat.

Het EU-stofgoedkeuringsproces blijkt de laatste jaren meer en meer vertraagd te worden doordat de lidstaten in het Standing Committee niet tot overeenstemming kunnen komen, noch over goedkeuring van een commissievoorstel, noch over afkeuring van datzelfde voorstel. Vooral de besluiten op stofrenewals blijken een lastige opgave: veel van deze dossiers kampen met issues die niet

eenvoudig zijn op te lossen, terwijl intussen een hevige politieke en maatschappelijke lobby wordt gevoerd vóór goed- of afkeuring. Door de politisering van dit comité stokt de besluitvorming. De stof glyfosaat is hiervan een goed voorbeeld: uiteindelijk kon de commissie niet anders dan van deze stof de goedkeuringsperiode een tweede keer verlengen. Door dit alles is er voor 2016 slechts een bescheiden resultaat van 21 goedgekeurde stoffen geboekt. Uiteraard heeft deze trage besluitvorming een impact op het primaire proces van het Ctgb. De herregistratie van middelen loopt vertraging op, waardoor de forecast voortdurend moet worden bijgesteld en er voor de aanvragers onduidelijkheid ontstaat over de te volgen procedures.

Er zijn nieuwe guidance-documenten aangenomen en bestaande guidances geactualiseerd, waardoor lidstaten op dezelfde wijze aanvragen voor toelatingen beoordelen. Vanuit zijn ervaring met de uitvoeringspraktijk becommentarieert het Ctgb deze guidances in alle stadia van ontwikkeling en adviseert het de departementen over de door Nederland in te nemen positie.
Commissie en lidstaten informeren elkaar tijdens een SCoPAFF-bijeenkomst over diverse onderwerpen. In 2016 betrof dit onder meer de classificatie en labeling van stoffen die worden toegevoegd aan het beoordelingsrapport van een stof. Met deze procedurewijziging beoogt de commissie de beoordeling van een stof sneller te kunnen afronden. Begin 2017 zal het format hiervoor worden besproken in de SCoPAFF.

Op onze website staat een overzicht van de SCoPAFF-besluiten over de plaatsing van de werkzame stoffen. Ook informatie over de toepassingen van de basisstoffen wordt op Ctgb.nl gepubliceerd.

Pesticide Steering Network, stuurgroep van de centrale zone en Post Approval Issues Working Group

Het Pesticide Steering Network (PSN) is een EFSA-netwerk, samengesteld uit een selectie van nationale organisaties die belast zijn met de beoordeling van werkzame stoffen voor gewasbescherming. Het doel van dit netwerk is de Europese processen voor de risicobeoordeling van de werkzame stoffen te coördineren, plannen en stroomlijnen. Tevens kan dit netwerk adviseren in de prioritering en ontwikkeling van guidance-documenten. Naast de vertegenwoordigers uit de nationale toelatingsorganisaties kunnen ook vertegenwoordigers van de Europese Commissie en andere organisaties (met name ECHA) er deel van uitmaken.
Het Pesticide Steering Network organiseert naast zijn reguliere vergaderingen ook de ‘peer-review meeting on general issues’. Deze dedicated meetings hebben tot doel de geharmoniseerde evaluatie van stofdossiers te bevorderen. In 2016 is er één dedicated meeting georganiseerd, met als onderwerp ‘ecotoxicologie’ (beoordelingsmethodiek voor waterorganismen).

Zowel de stuurgroep van de centrale zone (CZSC; Central Zone Steering Committee) als de Post Approval Issues Working Group (PAI) bogen zich over een praktische oplossing voor de problematiek rond de inwerkingstelling van de herbeoordeling van middelen (renewal) op basis van stoffen die (opnieuw) zijn goedgekeurd. De gemaakte afspraken zijn vastgelegd in een guidance document voor renewal van aanvragen en er is een update gemaakt van het guidance document ‘Zonal evaluation and mutual recognition’.
In de Post Approval Issues Working Group participeren diverse lidstaten. De groep wisselt ervaringen uit met de uitvoering van middelregistraties, harmonisatie van deze werkwijzen tussen de Europese lidstaten en de voorbereiding van guidance-documenten.

Reguliere taken biociden

Stoffen

In 2016 hebben de permanente BPC-werkgroepen inhoudelijke input geleverd over in beoordeling zijnde werkzame stoffen. Het Ctgb was ook in 2016 vertegenwoordigd in alle werkgroepen. Hierdoor zijn onze aandachtspunten geadresseerd in de stofbeoordelingen.
Op basis van de stofbeoordelingen uit de BPC-werkgroepen heeft het Biocidal Product Committee (BPC) 45 adviezen voor af- of goedkeuring van nieuwe werkzame stoffen en 8 adviezen voor goedkeuring van reeds bestaande stoffen (renewal) uitgebracht in 2016. Van brodifacoum en flocoumafen was Nederland de rapporterende lidstaat. Bij de overige stoffen-producttypen-combinaties kwam de uitkomst overeen met het Nederlandse standpunt als CMS (dit resulteerde in geen enkele minority vote voor Nederland). Het gewenste totaal van 50 BPC-opinies van stof-producttype-combinaties per jaar is hiermee behaald (45+8 =53).
Leunend op de BPC-opinies heeft het Standing Committee for

Biocidal Products (SCBP) 42 stof-producttype-combinaties goedgekeurd in 2016. In alle gevallen heeft het Ctgb geadviseerd om voor goedkeuring te stemmen. Sommige stoffen waren tot nu niet op de markt in Nederland, voor andere (zoals perazijnzuur) leidt het tot tientallen aanvragen voor productherbeoordeling. Na goedkeuring en vervolgens binnen twee jaar na de BPC-opinie van de goedgekeurde werkzame stof, moet het Ctgb de herregistratie afronden van bestaande middelen op basis van die werkzame stof.

Middelen

Het Ctgb is halverwege 2015 voorzitter geworden van de Coordination Group (CG) en was dat ook in 2016. Wanneer de rapporteur van een biocide en de ontvangende lidstaat van een wederzijdse erkenning van deze biocide van inzicht verschillen over de beoordeling (zogenaamde referrals) kan de Coordination Group om bemiddeling worden gevraagd. In 2016 zijn 10 referrals via bemiddeling in de CG afgerond, waaronder 1 referral gestart door Nederland. Er is bemiddeld in zeer veel issues over de werkzame stof DEET, waaronder drie referrals over de beoordeling van DEET-producten door het Ctgb. Deze referrals zijn momenteel nog gaande, maar kunnen naar alle waarschijnlijkheid in januari 2017 worden afgerond.

Inhoudelijke en procedurele werkafspraken

Het Ctgb heeft met het RIVM in de BPC-werkgroepen technische input geleverd voor verdere ontwikkeling van geharmoniseerde guidances voor de beoordeling van stoffen of middelen. Er is geleerd van situaties uit het recente verleden zoals met rodenticiden, creosoten en DEET. Door onderling met de lidstaten een pragmatische oplossing af te spreken, zijn vertraging en/of referrals te voorkomen. ECHA levert doorlopend revisies af van guidances die onder haar hoede vallen. In 2016 zijn er door de Competent Authorities (CA), waaronder het Ctgb, 19 procedurele guidances publiek gemaakt, waaronder de guidance voor in situ vrije radicalen uit lucht of water en die voor de renewal van rodenticiden vanwege de aangescherpte classificatie. Nederland kon uiteindelijk alle commissievoorstellen steunen, nadat toezeggingen werden gedaan over de door het Ctgb gevraagde aanpassingen of verduidelijkingen. Beoordelingen worden door deze nieuwe guidances beter van kwaliteit en voorspelbaarder en ze borgen dat een Ctgb-besluit kan worden overgenomen door een andere lidstaat of vice versa (harmonisatie).

Hormoonverstorende stoffen

Voordat gewasbeschermingsmiddelen of biociden in de handel mogen komen, moet aan de hand van een grondige wetenschappelijke beoordeling worden aangetoond dat zij veilig te gebruiken zijn. Hormoonontregelaars zijn chemische stoffen die de hormoonhuishouding van mensen en dieren kunnen verstoren met schadelijke gevolgen.

Europese Unie

In de Europese Unie is al een aantal stoffen verboden, waarvan de hormoonontregelende eigenschappen zijn aangetoond volgens interim-criteria. De Europese Commissie kwam in juni met een voorstel om de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te volgen, met een paar aanpassingen en verduidelijkingen. Deze nieuwe criteria volgen de meest recente ontwikkelingen in kennis en techniek en daarmee zullen de beoordelingen nauwkeuriger zijn.

Biociden en gewasbeschermingsmiddelen

Potentieel gevaarlijke stoffen, zoals hormoonontregelaars, worden per definitie niet goedgekeurd, tenzij het risico bij gebruik 'verwaarloosbaar' is voor mens en milieu (zoals in gesloten systemen). De Europese lidstaten hebben de letterlijke teksten nog niet goedgekeurd, dus de criteria staan nog niet vast. Naar verwachting komt dat in 2017. Op dit moment betreft het alleen voorstellen voor stoffen in biociden en gewasbeschermingsmiddelen, niet voor hormoonverstorende stoffen in bijvoorbeeld cosmetica of in stoffen die onder de Kaderrichtlijn Water vallen.

4.2 Samenwerken in Nederland

Gewasbeschermingsmiddelen

Het Ctgb heeft in 2016 veel bijgedragen aan activiteiten binnen de verduurzaming van de gewasbescherming. Dit gebeurde in nauwe afstemming met de ministeries van EZ en van IenM, maar ook met overige ketenpartijen. Nut en noodzaak van middelen en de plaats ervan binnen een teeltsysteem blijken belangrijke ontwikkelpunten. Andere belangrijke thema's zijn de beschikbaarheid van laag-risico- en biologische middelen en het 'pleksgewijs' kunnen corrigeren van een plaag.

Dialoog duurzame gewasbescherming: pilots teeltsysteembenadering

Als vervolg op de Maatschappelijke Dialoog Verduurzaming Gewasbescherming werd door de deelnemende partijen afgesproken om een aantal pilots op te zetten die meer inzicht moeten gaan geven in de praktische uitwerking van IPM en de knelpunten. In 2016 is een eerste ronde gesprekken afgerond met pilottrekkers, het Ctgb en de NVWA. In deze gesprekken is verder gekeken naar de opzet van de pilots, de randvoorwaarden en de acties die voor het Ctgb en de NVWA relevant zijn. In aanvullende gesprekken over de beleidsfinanciering zijn afspraken gemaakt waardoor er in 2016 minder uren dan voorzien aan de pilots konden worden besteed. Hiermee werd de verdere uitwerking van de beoordeling naar 2017 geschoven. Deelname aan de werkgroep kon worden gecontinueerd; de pilottrekkers konden worden ondersteund bij praktische vragen en proefontheffingen voor de pilots.

Green Deal

Het middelenpakket van de toekomst zal in ieder geval méér groene middelen bevatten. De maatschappelijke wens tot vergroening van het middelenpakket heeft geleid tot toenemende innovatie van de industrie richting 'groene middelen'. De opgave is nu om deze ontwikkeling niet te laten beperken door de toelatingssystematiek. Om die reden heeft het Ctgb in juni 2014 de 'Green Deal groene gewasbeschermingsmiddelen' mede ondertekend. Het doel van de Green Deal was om de verduurzaming van de gewasbescherming in de land- en tuinbouw te versnellen en onnodige belemmeringen voor de aanvragers van dit type middelen weg te nemen.

Het convenant Green Deal Groene gewasbescherming liep af op 31 december 2016. Eén van de projectdoelstellingen van de Green Deal was inzicht krijgen in de mogelijkheden voor versnelling en versimpeling van aanvragen van 'groene middelen'. In het project waren aanvragen voorzien voor 2 werkzame stoffen en 10 middelen. Hiervan zijn 6 middelen inmiddels toegelaten en de stofbeoordelingen lopen nog. De ervaringen zijn vastgelegd in een eindrapportage met aanbevelingen voor het vervolg. Belangrijke aanbevelingen zijn de continuering van het Green Team en de coördinator biologische middelen en de verdere uitwerking van de beoordeling van de werkzaamheid van laag-risicomiddelen. Dit krijgt in 2017 een vervolg.

Vergelijkende beoordeling

Tijdens de vergaderingen van het Europese Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF) worden stoffen soms aangewezen als 'voor vervanging in aanmerking komende stof'. Middelen op basis van dit soort stoffen moeten een vergelijkende beoordeling (comparative assessment) ondergaan voordat ze op de markt mogen komen. Voor de verschillende toepassingen van het middel wordt dan gekeken of er alternatieven zijn met een lager risico voor mens, dier en milieu. Die alternatieven moeten wel minstens zo effectief zijn. Want het middelenpakket mag er niet op achteruit gaan.

Lager risico

Het doel van comparative assessment is om tot een middelenpakket te komen met een significant lager risico voor mens en milieu. Het Ctgb is begonnen met de vergelijkende beoordeling van middelen die 'voor vervanging in aanmerking komende stoffen' bevatten voor aanvragen die vanaf 1 september 2016 zijn binnengekomen. In 2017 zal het Ctgb het proces met de stakeholders evalueren.

Het topsectorenonderzoek, goedgekeurd in 2015, kreeg in 2016 een vervolg door verdere uitwerking van de onderzoeksagenda in samenwerking met de partners DLO-PRI, IBMA, Artemis en Linge Agroconsultancy. Het Ctgb nam deel aan de stuurgroepvergaderingen.

Kennis delen

In 2016 is gewerkt aan meer samenwerking tussen Ctgb en NVWA, en Ctgb en RIVM op het gebied van verduurzaming. Hierbij worden mogelijkheden en onmogelijkheden voor de verdere verduurzaming van de gewasbescherming in kaart gebracht. Soortgelijke initiatieven zijn ook besproken in het Platform Effectief Middelen en Maatregelenpakket (EMMP), met de stuurgroep Expert Centre Speciality Crops en met verschillende stakeholders (Plantum, LTO, Agrodis). In 2016 heeft het Ctgb ook deelgenomen aan het Platform Duurzame Gewasbescherming dat de voortgang bewaakt van de activiteiten binnen de nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst. Langs verschillende wegen worden kennis en informatie gedeeld. Zo namen onze experts deel aan meerdere kleinere initiatieven en

excursies op het vlak van geïntegreerde teelten en is in het college op een aantal momenten extra aandacht geweest voor verduurzaming en de Green Deal.

Biociden

Guidance vrije radicalen en workshop samen met RIVM

Tot 1 september 2016 bestond er de mogelijkheid voor de industrie om een Europese aanvraag voor stofgoedkeuring in te dienen voor stoffen die niet onder de richtlijn voor biociden vielen maar nu wel onder de verordening zouden vallen. Speciaal de groep van biociden op basis van vrije radicalen behoort daartoe. In Europa heeft alleen Nederland ervaring met het beoordelen en toelaten van biociden op basis van vrije radicalen en daarom hebben het RIVM en het Ctgb zich ingespannen hiervoor een guidance te ontwikkelen. In het voorjaar is een goed bezochte internationale workshop georganiseerd, waarna het document is afgerond. Van de nieuwe dossiers van vrije radicalen is ongeveer de helft in Nederland ingediend.

4.3 Effectief middelenpakket

Gewasbeschermingsmiddelen

Kleine toepassingen

In september 2015 is de EU Minor Uses Coordination Facility gestart. Het Ctgb werkt hier nauw mee samen om de middelen voor kleine teelten en toepassingen ook in Europees verband goed beschikbaar te houden. Een belangrijke werkgroep is de Horizontal Expert Group waar het Ctgb, samen met de NVWA, actief aan bijdraagt. De werkgroep zoekt bijvoorbeeld oplossingen voor knelpunten in het proces van toelatingen (ook) voor kleine teelten.
Op nationaal vlak is gewerkt aan een beleidslijn voor kleine toepassingen en wederzijdse erkenningen. Deze is vastgesteld en kan worden toegepast. De positie van kleine toepassingen binnen aanvragen voor herregistraties en zaaizaadbehandeling wordt nog verder uitgewerkt.
Bij de netwerkbijeenkomst van het Expert Centre on Speciality Crops is een workshop georganiseerd door het Ctgb in samenwerking met de NVWA. Hierin zijn de huidige werkwijzen voor uitbreidingsaanvragen voor kleine teelten en toepassingen verder toegelicht. Op verzoek van de stakeholders is ook extra aandacht besteed aan de risk-envelope-werkwijze voor de beoordeling van de risico's voor mens en milieu.

Besluiten over middelen die in de glastuinbouw worden gebruikt

Naar aanleiding van twee rapportages heeft het Ctgb in 2016 besloten de eis voor waterzuivering in kassen aan te scherpen. Dit *verbod, tenzij* geldt voor vier gewasbeschermingsmiddelen op basis van imidacloprid die in de glastuinbouw worden toegepast. Het besluit komt erop neer dat het *verboden* is voor een teler om zo'n gewasbeschermingsmiddel te kopen, te gebruiken of voorhanden te hebben *tenzij* hij een melding doet bij CDG (Stichting Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen). Een teler mét een kas overlegt bij de melding een *certificaat* waarmee hij aantoont:

- of dat hij een voor zuivering van imidacloprid geschikte waterzuiveringsinstallatie in gebruik heeft en onderhoudt;
- of dat hij beschikt over een gesloten kas, waaruit geen lozing van afvalwater plaatsvindt.

Die certificaten zijn er nog niet, waardoor dit besluit vooralsnog neerkomt op een verbod op koop, voorhanden hebben en gebruik van deze middelen. Een certificeringsstelsel dient door de sector te worden opgezet, waarvoor aansluiting gezocht kan worden bij bestaande keurmerken. Voor verdere ontwikkeling van het concept van de gesloten kas kan voor een beperkte groep vooroplopende telers een ontheffing bij het Ctgb worden aangevraagd. Deze pilot zal aan voorwaarden moeten voldoen om lozing van met imidacloprid verontreinigd water te voorkomen.

De eis tot zuivering van het afvalwater van een kas, voorafgaand aan lozing, staat al sinds mei 2014 op het etiket van deze middelen omdat imidacloprid (al in lage concentraties) giftig is voor waterorganismen. Het Ctgb kwam tot het besluit van een *verbod, tenzij* omdat uit de rapportages bleek dat de waterkwaliteit in glastuinbouwgebieden nog steeds niet aan de normen voldoet en de vereiste installaties niet of nauwelijks aanwezig waren. Deze middelen werden dus gebruikt zonder het afvalwater te zuiveren.

Bij het opstellen van het definitieve besluit heeft het Ctgb rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen. Ook na het afsluiten

van de zienswijzeperiode heeft het Ctgb zich nog nader laten informeren, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij ontwikkelingen zoals het Hoofdlijnenakkoord, het Activiteitenbesluit en een aantal trajecten waarin sector en overheid een betere waterkwaliteit nastreven (gesloten kas). Het Ctgb blijft dit een belangrijk dossier vinden en blijft het volgen in 2017 en verder.

In het kielzog van de besluiten voor imidaclopridhoudende middelen werden ook de waterzuiveringseisen van een aantal andere middelen herbeoordeeld en gewijzigd. Daardoor wordt voor deze middelen aangesloten bij het Hoofdlijnenakkoord, met een zuiveringsplicht van ten minste 95% die ingaat op 1 januari 2018.

Etiketten

In 2016 heeft het Ctgb uitvoering gegeven aan het Project 'WGGA naar WG' (Wettelijk Gebruiksvoorschrift en Gebruiksaanwijzing, naar Wettelijk Gebruiksvoorschrift). In december 2015 hebben alle toelatinghouders van insecticiden en overige gewasbeschermingsmiddelen (met uitzondering van herbiciden en fungiciden) een voorstel ontvangen voor de omzetting van hun WGGA naar een WG dat volgens format 1.0 was opgesteld. In de loop van 2016 hebben de betreffende toelatinghouders dat voorstel geaccepteerd, dan wel het WG-voorstel omgezet naar een wettelijk gebruiksvoorschrift volgens format 2.1.

Over het grootste deel van de geaccepteerde en gewijzigde wettelijke gebruiksvoorschriften heeft het College in 2016 al besloten. Het merendeel van de nieuwe WG's treedt uiterlijk 1 januari 2018 in werking. Voor enkele middelen treedt het WG op verzoek van de toelatinghouder op een eerdere datum in werking.

Biociden

Aangroeiwerende verf

Het Ctgb boog zich in 2016 over de indeling van aangroeiwerende verven bij de toelating. Het ministerie van IenM, verantwoordelijk voor het vaststellen van de beschermingsdoelen, gaf aan dat voor pleziervaartuigen alle wateren als beschermingsdoel gelden. Dat betekent dat in de beoordeling van deze verven voor toepassing op pleziervaartuigen de jachthaven als 'worst case'-situatie gebruikt blijft worden.

Op basis daarvan heeft het Ctgb besloten dat bij de toelating van aangroeiwerende verven drie categorieën mogelijk zijn: verven voor beroepsvaartuigen op zout water, verven voor beroepsvaartuigen op zoet water en verven voor pleziervaartuigen. Om te bepalen wat pleziervaartuigen zijn, volgt het Ctgb de Europese definitie. Het Ctgb zal deze indeling in Europa inbrengen voor de harmonisatie van de toelating van aangroeiwerende verven.

Rodenticiden

In 2014 besloot het Ctgb dat het gebruik van rodenticiden om buiten ratten te bestrijden alleen nog is toegestaan volgens de strikte regels van Integrated Pest Management (IPM). Er werd een overgangsperiode tot 1 januari 2017 ingesteld zodat de benodigde opleidingen, examens en certificering konden worden ingeregeld. Vanaf de gestelde datum mogen deze anticoagulantia (bloedverdunners) alleen nog gebruikt worden als laatste stap in een volledig doorgevoerde IPM-methode tegen ratten buiten om gebouwen en voedselopslagplaatsen. Het doel van deze maatregel is om het gebruik van anticoagulantia buiten tot het uiterste minimum te beperken. De eisen van opleiding, examinering en certificering gelden zowel voor professionele plaagdierbestrijders als voor agrariërs. In 2016 is het Ctgb actief betrokken geweest bij de uitwerking van de certificeringsregels binnen het Centraal College van Deskundigen dat speciaal daarvoor door de Stichting Keurmerk Plaagdier Management Bedrijven is ingericht.

Overgang van Nederlands recht naar de biocidenverordening

Omdat Nederland al langere tijd een stelsel heeft van toelatingen van biociden, ontstaat er door invoering van de biocidenverordening (BPR) een overgangsfase waarin biociden aanvankelijk onder Nederlands recht zijn toegelaten en dan overgaan naar het Europese recht van de BPR. Het Ctgb heeft duidelijkheid gegeven tot welk moment het nog zinvol kan zijn om een aanvraag voor biociden onder Nederlands recht in te dienen, en wanneer een aanvraag niet meer afgehandeld kan worden voordat het EU-recht van kracht is. Daarbij is getracht de overgang van Nederlands recht naar Europees recht voor zowel de industrie als het Ctgb zo soepel mogelijk te laten verlopen. Met dit nieuwe beleid wordt de situatie van 'market freeze' waar de industrie beducht voor is, zoveel mogelijk beperkt.

5. ORGANISATIE & PERSONEEL

5.1 Organisatie

Organisatieontwikkeling

Door een groter werkaanbod is de afdeling Wetenschappelijke Beoordeling en Advisering (WBA) gecontroleerd gegroeid. Dit, in combinatie met een aantrekkende arbeidsmarkt en dus hoger natuurlijk verloop, resulteerde in totaal bijna twintig nieuwe medewerkers die in 2016 in de afdeling WBA begonnen. Vanzelfsprekend had dit impact op de zittende organisatie: het Ctgb investeerde intensief in de opleiding tot wetenschappelijk beoordelaar, een traject dat tot een jaar duurt. Het inwerken gebeurt op 'learning by doing'-basis, waarbij elke nieuwe medewerker een mentor krijgt toegewezen die dagelijks betrokken is bij het inwerken.

Ter uitvoering van het organisatiebesluit 2015 zijn in 2016 twee nog openstaande onderwerpen afgerond:

- Herijking van leidinggevende functies. Hiervoor is een omgevingsonderzoek verricht binnen de Rijksbrede Benchmarkgroep (RBB), waarin leidinggevende-functies in vergelijkbare organisaties zijn vergeleken met leidinggevende-functies binnen het Ctgb. Als vervolg daarop vond er een onderzoek plaats en is er een advies gegeven door een deskundige van de Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk, Expertisecentrum Organisatie & Personeel, Dienstenstroom Organisatieadvies UBR|EOP van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

  Dit resulteerde in een voorgenomen besluit, waarover door de Ondernemingsraad advies is uitgebracht. In maart 2016 is er een definitief besluit genomen en zijn er nieuwe functieprofielen opgesteld voor de leidinggevende-functies, zijn de leidinggevenden op deze functies benoemd en zijn, indien aan de orde, individuele ontwikkelingsplannen opgesteld om aan de nieuwe functie-eisen te voldoen.

- In het organisatiebesluit van 2015 is opgenomen een verkenning te doen naar verdere verticale en/of horizontale differentiatie van de functies binnen het primaire proces. In 2016 is dit verder ingevuld in diverse sessies met het MT en de OR, en is nagedacht over (on)mogelijkheden. Uiteindelijk is

besloten ook hier advies te vragen aan de Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk, Expertisecentrum Organisatie & Personeel, Dienstenstroom Organisatieadvies UBR|EOP van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Hiervoor vond in december 2016 een onderzoek plaats middels interviews door de aangewezen externe adviseur. Begin 2017 zal de rapportage verschijnen en volgt verdere besluitvorming.

In 2016 is de organisatie opnieuw geëvalueerd. Dit resulteerde in een nieuw organisatiebesluit dat is ingegaan op 1 januari 2017. Dit besluit omvat op hoofdlijnen de volgende onderdelen:

- Afdeling Beleidsadvies & Relatiemanagement: deze afdeling is als zelfstandige afdeling opgeheven. De verschillende teams die binnen deze afdeling bestonden, zijn ondergebracht binnen de staf. De functie van manager van de afdeling B&R is vervallen, waarmee ook het MT is teruggebracht van vijf naar vier leden.
- Staf: door het opheffen van de afdeling B&R, zijn de teams 'Beleid' en 'Communicatie en Servicedesk' ondergebracht in de staf. Daarmee bestaat er nu een staf van drie stafteams met een teamleider: de twee hiervoor genoemde en het team 'Juristen'.
- Functie-aanpassingen: er zijn diverse functies aangepast of gewijzigd. Een aantal functies is vervallen en er is een aantal nieuwe functies in het leven geroepen. Voor allemaal geldt dat daarmee de feitelijke functie-invulling (weer) in lijn is gebracht met het functieprofiel dat erop van toepassing is. Voor de betreffende medewerkers zijn er geen negatieve rechtspositionele en/of personele consequenties aan deze transitie verbonden.

Met het organisatiebesluit van 2016, zijn alle openstaande punten uit de Roadmap organisatieontwikkeling van 2015 en eerder, ook opgelost: deze zijn allemaal opgenomen in het nieuwe organisatiebesluit. De Roadmap is daarmee afgesloten. De uitvoering van het organisatiebesluit 2016, zal in 2017 verder zijn beslag hebben.

De Ondernemingsraad is betrokken en om advies gevraagd in bovenstaande procedure(s).

Grip op planning/planningssysteem

Het Ctgb streeft naar een optimale besturing van het primaire proces. In 2015 is een nieuw planningsconcept opgesteld voor de strategische, tactische en operationele sturing. In 2016 is begonnen met de implementatie van dit nieuwe planningsconcept en vormgeving van de daarbij benodigde ICT-ondersteuning.
In het eerste kwartaal is een opzet gemaakt voor de verdere aanpak en een implementatieteam samengesteld. We hebben hierbij ondersteuning van een externe ICT-projectmanager. In het derde kwartaal is een pilot begonnen om met een expertiseteam gedeeltelijk volgens het nieuwe planningsconcept te gaan werken (zonder een nieuwe ICT-tool kan het planningsconcept nog niet worden geïmplementeerd). Daarnaast is veel werk verzet om een keuze te kunnen maken voor een nieuwe ICT-planningstool. Zo is er een RFI (Request for Information) uitgezet waarop leveranciers hebben gereageerd en zijn er gesprekken geweest met potentiële leveranciers, die daarbij ook een eerste demo hebben laten zien. Op basis hiervan zijn een leverancier en ICT-tool geselecteerd waarmee we begin 2017 een 'proof of concept' gaan doen, voor we de definitieve keuze maken voor de leverancier en ICT-tool.

Nieuw informatiesysteem MST (Middelen, stoffen en toepassingen)

Het MST-traject kent 3 fases. Fase 1 betreft de basisregistratie van de MST-gerelateerde gegevens, de realisatie van het nieuwe kernsysteem van het Ctgb. Deze fase is voorwaardelijk voor de volgende stap: gemeenschappelijke ontsluiting van MST-gegevens van het Ctgb samen met aanvullingen (onder andere plagen, aantasters, aantastingen) vanuit de NVWA (fase 2). Tenslotte is er het onderdeel 'Mijn Ctgb', waarin de aanvragers van een toelating hun aanvraag met alle benodigde middel- en stof-informatie digitaal kunnen aanvragen bij het Ctgb, wat een koppeling tussen deze informatie en het Ctgb MST-systeem mogelijk maakt.
In 2016 is een groot deel van fase 2 ontwikkeld en is er vooral gewerkt aan de conversie vanuit de huidige systemen naar MST. In 2016 draait de MST-database al op de achtergrond mee met de huidige bestaande database en deze zal in het eerste kwartaal van 2017 naast de oplevering van fase 2 definitief worden geïmplementeerd.

Optimale ondersteuning door Informatievoorziening

In de afgelopen jaren lag de aandacht van Informatievoorziening vooral bij verbetering van de kwaliteit (stabiel, met goede performance) van de digitale werkplek. In 2016 zijn de eerste concrete stappen gezet om de overstap te maken naar een andere, beter passende, leverancier van werkplekken.
Vanwege de veranderende behoeften binnen de organisatie en flinke groei van mogelijkheden in de markt, zijn we in 2016 begonnen met het opstellen van de Architectuur en Informatie Planning, het AIP. Het doel van de AIP is een informatiearchitectuur en een meerjarenplan te creëren in samenhang met de organisatiedoelen. De informatievoorziening dient, met mensen en middelen, het werk zo goed mogelijk in lijn met die doelen te ondersteunen. Om dit te bereiken hebben we bestaande organisatiedoelen gekoppeld aan strategische informatiemanagementdoelen binnen vier thema's: vertrouwelijkheid, complexiteitsreductie, digitaal werken en samenwerken. De doelen en de bijbehorende voorzieningen (werkzaamheden die nodig zijn om de doelen te realiseren) zijn globaal in de tijd gepland en worden, na vaststelling door het MT, in de periode 2016-2020 uitgevoerd.

5.2 Lerende organisatie

Kennismanagement

Wij maken deel uit van de ketens tussen wetgever, producent, distributeur, handhaver, wetenschap, gebruiker, consument en maatschappij. Wij zijn in continue interactie met onze omgeving. Een belangrijk aspect hierin is kennisuitwisseling. In 2016 hebben we diverse activiteiten op dit gebied ontplooid:

Workshops en informatiebijeenkomsten

Voor biociden zijn voor aanvragers en consultants twee workshops gegeven over de biocidenverordening. Tijdens de workshops gaven Ctgb-experts uitleg over de procedures van de verschillende aanvraagtypen en dossiervereisten. Ook voor gewasbeschermingsmiddelen zijn twee workshops verzorgd. Eén over de effectiviteitseisen en beoordeling van laag-risicostoffen en een workshop over humane toxicologie. Verder zijn informatiebijeenkomsten over de vergelijkende beoordeling (comparative assessment) en kleine toepassingen gegeven.

Praktijkexcursies en gesprekken met ketenpartners

Om goede voeling met de praktijk te hebben, is het belangrijk ook daadwerkelijk de praktijk te zien. Daarom worden regelmatig excursies georganiseerd en nodigt het Ctgb stakeholders of NGO's uit om in gesprek te gaan. Voor biociden hebben wetenschappelijk beoordelaars en projectleiders in 2016 kennis opgedaan over waterbehandeling in koeltorens. Voor een beeld van de dagelijkse praktijk van het gebruik van aangroeiwerende verven bezochten ze een scheepswerf. Een groep experts gewasbeschermingsmiddelen nam deel aan excursies gericht op het gebruik van groene middelen, kleine toepassingen en nieuwe chemische analyse- en formuleringstechnieken. Daarnaast is met enkele NGO's kennis uitgewisseld over bijen en waterkwaliteit.

Trans-Atlantisch kennis delen

Onze wetenschappelijk beoordelaars en projectleiders bezochten in 2016 de Amerikaanse toelatingsautoriteit (EPA), die speciaal voor het Ctgb een workshop organiseerde over de risicobeoordeling van groene stoffen en middelen. Het doel was om te leren van de manier waarop groene stoffen en middelen in de VS worden beoordeeld en om te exploreren waar Nederland en Europa hierbij kunnen aansluiten. Naar aanleiding van dit bezoek wisselt het Ctgb nu structureel kennis uit met wetenschappers bij de EPA over de beoordeling van groene stoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Door deze trans-Atlantische samenwerking slaat het Ctgb voor aanvragers van groene stoffen en middelen met een toelating in de VS, een brug naar Europa.

Kennisapplicaties

In 2016 is het Kennis- en Informatieportaal (KIP) gerealiseerd. Dit is ingebed in het nieuwe intranet.Het intranet/KIP kan al worden gebruikt. Er spelen nog enkele technische items. Als die zijn opgelost kan het oude intranet door deze nieuwe applicatie worden vervangen. Dat zal in het eerste kwartaal van 2017 gaan gebeuren.
Een belangrijk verschil met het oude intranet is, dat informatie veel meer afgestemd op specifieke teams beschikbaar wordt gesteld. Elk team krijgt zijn eigen pagina met voor dat team relevante werkinstructies, nieuwsberichten, guidance enzovoort. Een belangrijk onderdeel van het nieuwe intranet/KIP wordt gevormd door de Evaluation Manuals en de Procedurele Manuals.

De nieuwste versies van de Evaluation Manuals en een deel van de Procedurele Manuals zijn, via de Ctgb website ook voor aanvragers beschikbaar. De eerste stappen om het op een specifieke datum geldende toetsingskader te ontsluiten zijn gezet.
Het kennisontwikkelingsbeleid is vrijwel in het geheel uitgewerkt. Een en ander is in nauwe samenhang met het personeelsbeleid ontwikkeld.

Opleiden, ontwikkelen en kennisoverdracht

In 2016 is 60% van het opleidingsbudget uitgeput. De stijgende lijn die in 2014 is ingezet, houdt daarmee aan (2014: 22%, 2015: 47%). Het overgrote deel hiervan is ingezet voor persoonlijke ontwikkeling, bijvoorbeeld voor training van bepaalde competenties, bepaald gedrag of coaching. Veel meer dan in 2015, wordt werk gemaakt van loopbaanontwikkeling. Hiervoor worden assessments afgenomen, en medewerkers volgen trainingen en opleidingen op basis van een persoonlijk ontwikkelplan om de eigen loopbaan te regisseren. Circa 30% van het totale budget wordt besteed aan de ontwikkeling van vakinhoudelijke kennis.

Opleidingsniveau medewerkers Ctgb

Bijna 85% van de medewerkers heeft een universitaire, master- of HBO-bacheloropleiding afgerond. Dit stijgt licht ten opzichte van 2015 (80%) en vormt een doorlopende stijgende lijn met de jaren daarvoor 2014 (77%). Hiervan is bijna 32% gepromoveerd. Op één na zijn alle humane toxicologen geregistreerd toxicoloog.

5.3 Personeelsbeleid

Instroom en uitstroom nieuwe medewerkers

In 2016 hebben we 33 nieuwe medewerkers mogen verwelkomen, maar is er ook van 10 collega's afscheid genomen. De instroom van nieuwe medewerkers vond vooral plaats binnen de primaire afdelingen. Zo zijn er in 2016: 17 wetenschappelijk beoordelaars, 3 projectleiders en 2 teamleiders gestart, daarnaast zijn er 3 beleidsmedewerkers en 2 juristen ingestroomd. De overige 6 nieuwe collega's zijn ingestroomd binnen de ondersteunende afdelingen.

De personeelsformatie is daarmee ten opzichte van 2015 met ruim 18% gegroeid van 125 medewerkers (113,6 Fte) aan het eind 2015, naar 148 medewerkers (134,8 Fte) eind 2016.
De vaste formatie komt eind 2016 uit op 109 medewerkers (98,2Fte). De resterende 39 medewerkers (36,2 Fte) zijn werkzaam via een tijdelijke aanstelling of op detacheringsbasis.

Exitgesprekken

Met vertrekkende medewerkers worden exitgesprekken gevoerd, tenzij zij aangeven hiervan geen gebruik te willen maken. De belangrijkste doelstelling van het exitgesprek is, te leren uit het vertrek van medewerkers: wat gaat er goed binnen de Ctgb-organisatie en wat kan er beter? De uitkomsten worden tevens gebruikt om ongewenst verloop te verminderen. De exitgesprekken leveren daarnaast input op voor de directiebeoordeling. De uitkomsten van deze gesprekken worden schriftelijk vastgelegd en jaarlijks besproken met het managementteam.

De uitkomsten van de exitgesprekken hebben in 2016 niet geleid tot aanpassing van interne processen. Ten opzichte van 2015 was de uitstroom veel minder 'onverwacht' en was de uitstroom grotendeels voorzien. De exitgesprekken bevestigen dit en laten daarmee zien dat het onderwerp uitstroom steeds meer een vertrouwd gesprek wordt tussen medewerker en leidinggevende.

Karakterisering samenstelling personeel

62% van het totaal aantal medewerkers is vrouw. De personeelsformatie bestond eind 2016 uit 148 medewerkers waarvan 92 vrouwen en 56 mannen. De gemiddelde leeftijd in 2016 bedraagt 44,8 jaar.

Het percentage deeltijdwerkers in 2016 daalt ten opzichte van 2015. 49,5% van de medewerkers werkt in deeltijd (2015 57%, 2014 57%, 2013 52%, 2012 59%, 2011 68%, 2010 66%, 2009 62%);

Het percentage vrouwen met een fulltime dienstverband is aan het stijgen en bedraagt in 2016 34%. De vrouwen die zijn ingestroomd in 2016 starten veelal met een fulltime aanstelling.
Ruim 66% van de vrouwen werkt in 2016 in deeltijd. Dit percentage daalt ten opzichte van de laatste jaren. (Deeltijd: 2015 74 %, 2014 71%, 2013 63,4%, 2012 70%, 2011 82%, 2010 80%, 2009 79%.)

Aantal vrouwen en mannen

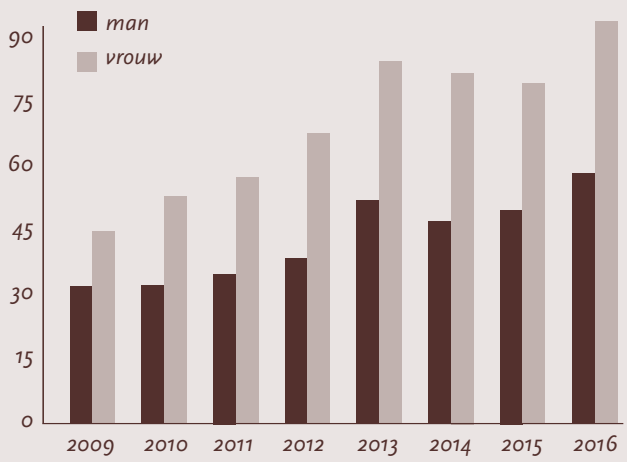

Gemiddelde leeftijd

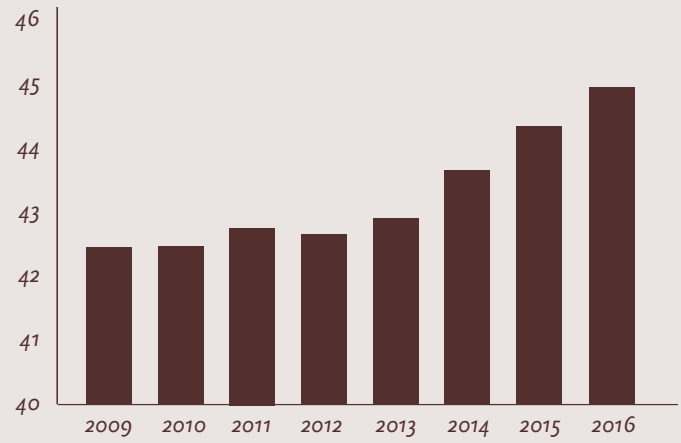

Bij de mannen is de verdeling: 66% werkt fulltime en 34% werkt in deeltijd. Het percentage mannen dat in deeltijd werkt, stijgt weer. (Deeltijd: 2015 29%, 2014 33%, 2013 34,7%, 2012 39%, 2011 45%, 2010 53%, 2009 37%).

Ouderschapsverlof

In 2016 maakten 22 medewerkers (15% van de formatie) gebruik van betaald ouderschapsverlof. Dit is cijfermatig een stijging ten opzichte van 2015, procentueel een lichte daling ten opzichte van 2015, toen 19 medewerkers er gebruik van maakten (15,2%).
Van de 22 medewerkers die gebruikmaakten van betaald ouderschapsverlof, waren er 14 vrouw en 8 man. De verhouding man-vrouw is daarmee nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

Het gesprek

Minstens één keer per jaar voert elke medewerker een functioneringsgesprek met de leidinggevende. Deze gesprekken hebben als doel: persoonlijke aandacht, richting geven aan persoonlijke ambities en ontwikkeling en veranderende eisen van de organisatie aan werk en medewerkers helder te houden en de optimale match te maken tussen menselijk kapitaal en de organisatieopdracht.
Het accent tijdens deze gesprekken ligt op persoonlijke ontwikkeling – competentiegericht – van de medewerker, in relatie tot zijn functie en de verwachtingen die er wederzijds zijn. Hierbij worden ook nadrukkelijk de teamplannen betrokken, die voor elk team per jaar worden opgesteld.

In 2016 is ook 'loopbaanontwikkeling' steeds meer onderdeel gaan uitmaken van de gesprekken tussen medewerker en leidinggevende, soms als onderdeel van de reguliere functionerings- en evaluatiegesprekken, maar regelmatig ook als separaat gesprek of proces. Daarmee heeft loopbaanontwikkeling van zowel medewerkers als leidinggevenden een prominentere plaats gekregen.

In 2016 zijn met ongeveer 85% van de medewerkers formele gesprekken gevoerd: start-, evaluatie- of functioneringsgesprekken. Bij bijvoorbeeld langdurige ziekte worden geen functioneringsgesprekken gevoerd, maar zijn de gesprekken meer gericht op re-integratie.

Bijzondere beloningen 2016

Ook in 2016 heeft het MT naast het incidenteel voordragen van medewerkers voor 'Bewust Belonen' ook weer een 'Vlootschouw' uitgevoerd. Hierbij wordt even kort bij alle medewerkers stilge-

Verhouding man/vrouw in 2016 per salarisniveau

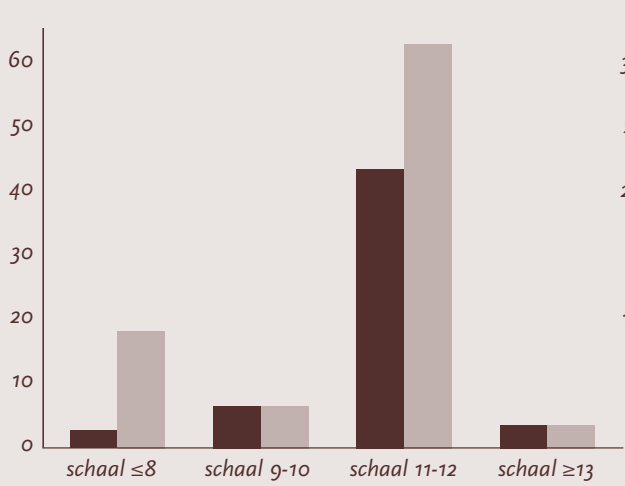

Verhouding man/vrouw in 2016 Leeftijdsopbouw

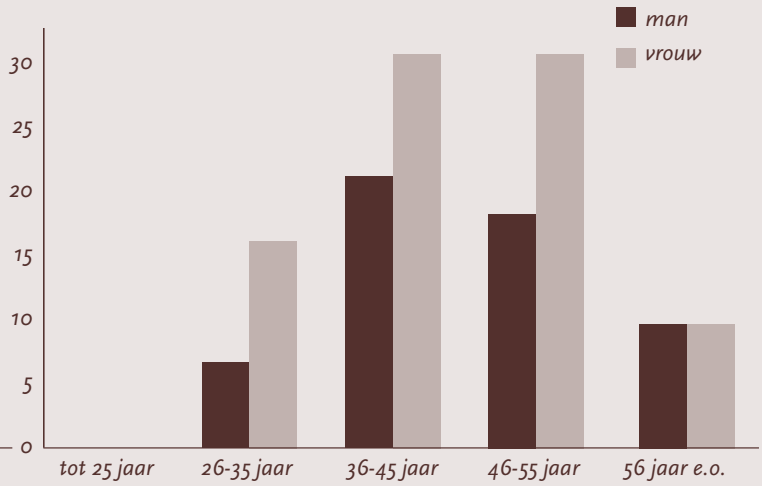

staan en gekeken of zij op basis van hun persoonlijke ontwikkeling, van bijzondere prestaties, of inzet van talenten of andere waardevolle bijdragen, extra in het zonnetje kunnen worden gezet.

Bij de vlootschouw wordt niemand overgeslagen en de leidinggevenden delen vooraf hun schriftelijke korte motivaties met het voltallige MT en lichten deze mondeling toe tijdens de vlootschouw. Daarnaast kunnen de MT-leden ook medewerkers uit andere teams voordragen omdat zij in de werkrelatie met medewerkers ook ontwikkelingen zien die de eigen leidinggevenden mogelijk zijn ontgaan. Op deze manier worden alle medewerkers eerlijk en objectief 'beoordeeld'.

Tijdens de 'Vlootschouw 2016' zijn er organisatiebreed 27 medewerkers voorgedragen voor een persoonlijke beloning. De beloningen variëren van een éénmalige gratificatie tot een periodieke salarisverhoging. Naast de jaarlijkse vlootschouw blijft ook de mogelijkheid voor incidentele beloningen 'boter bij de vis' gedurende het jaar bestaan. Dit heeft in 2016 3 keer plaatsgevonden. Hiermee zijn er in 2016 in totaal 30 medewerkers extra beloond.

Ziekteverzuim in 2016

Het ziekteverzuim is in 2016 gedaald naar gemiddeld 4,84% (lang verzuim 3,44% en kort verzuim 1,4%). In 2015 was dit percentage: 5,65% (lang verzuim 4,05%, kort verzuim 1,61%). Zowel het langdurend ziekteverzuim als het kortdurend ziekteverzuim nemen af ten opzichte van 2015.

Het langdurig verzuim wordt veroorzaakt door klachten die niet door het Ctgb te beïnvloeden zijn. Met betrokken medewerkers worden in samenspraak met de bedrijfsarts goede afspraken gemaakt voor een voorspoedige re-integratie.

Het gerealiseerde ziekteverzuimpercentage in 2016 is lager dan het gemiddelde ziekteverzuimpercentage binnen de bedrijfstak 'openbaar bestuur en overheidsdiensten'; het komt tot en met het derde kwartaal 2016 gemiddeld uit op; 5,1% (Bron; CBS d.d. 22-12-2016).

Ziekteverzuim 2007-2016

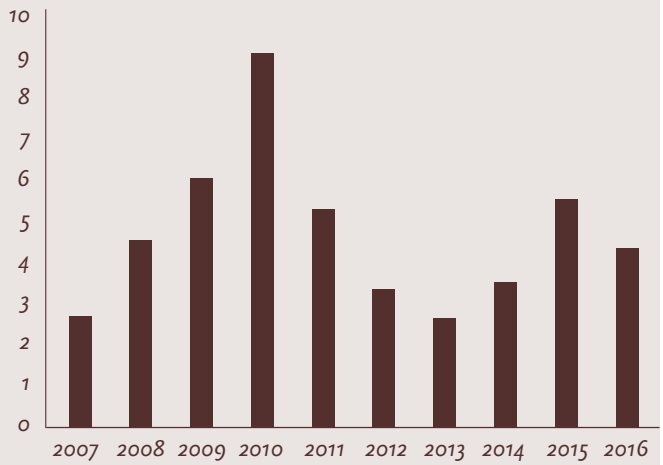

Arbo en preventie

Alle medewerkers hebben in 2016 de mogelijkheid gehad gebruik te maken van stoelmassage: een keer per maand, op kosten van de werkgever. De aanwezigheid van de stoelmasseuse wordt afgestemd op de behoefte, zodat iedereen hier met enige regelmaat gebruik van kan maken.

Daarnaast wordt voor alle nieuwe medewerkers de arbeidsfysiotherapeut ingeschakeld. Deze stelt de werkplek in, geeft advies en kan verder ondersteunen voor een verantwoorde werkplek.

Ter uitvoering van de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) is een Plan van Aanpak opgesteld en uitgevoerd.

BHV

Na het aanstellen van een nieuwe bedrijfshulpverleningsploeg (BHV) in 2015, stond 2016 in het teken van verdere professionalisering van de BHV-organisatie. Het BHV-plan is afgerond (dit wordt begin 2017 voorgelegd aan het MT) en er is in 2016 een ontruimingsoefening gehouden. Daarnaast is gewerkt aan een goede communicatie rondom BHV-zaken door voorlichting aan Ctgb-medewerkers in een 'koffie-uurtje' en in de Ctgb Info. Voor het eerst heeft de BHV-ploeg de jaarlijkse herhalingstraining in huis gevolgd, wat erg succesvol was. De AED is in 2016 vervangen en er is geïnventariseerd wat er verder nog aangeschaft moet worden aan materiaal. Mogelijkheden om een totaalpakket (aan scholing, service en onderhoud van materiaal) af te nemen bij één partij zijn in 2016 onderzocht en dit krijgt in 2017 verder vorm. De BHV-ploeg is het afgelopen jaar 8 keer in actie gekomen na ongevalsmeldingen tijdens woon-werkverkeer en op de Ctgb-locatie.

Medezeggenschap

In 2016 bestond de ondernemingsraad uit vijf leden. Eind maart is één lid teruggetreden vanwege een nieuwe functie elders. De persoon met de eerstvolgende voorkeur uit de laatste OR-verkiezing is begin april toegetreden tot de OR. Er zijn in 2016 elf overlegvergaderingen geweest met de bestuurder.

De belangrijkste (overleg)punten in 2016 waren:

- Grip op Planning
- de financiële positie van het Ctgb
- productiviteit van het Ctgb
- seniorfuncties en expertrollen
- Roadmap
- Certiked
- wijziging organisatiebesluit
- informatievoorziening binnen het Ctgb
- ARBO-zaken en achterban
- RI&E
- de jaarlijks terugkerende belangrijke overlegpunten als het werkplan en begroting 2017, kwartaalrapportages 2016 en jaarverslag 2015.

Daarnaast heeft de OR twee keer een overleg met de voorzitter van het college gehad: in januari 2016 over het jaar 2015 en in november 2016 over het jaar 2016.

Verder heeft de OR advies/instemming gegeven over de volgende besluiten:

- instemming OR met het voorgenomen besluit tot het invoeren van het nieuwe planningsconcept (methodiek) (januari 2016).
- advies OR herijking leidinggevenden (februari 2016)
- advies OR wijziging Organisatiebesluit Ctgb (december 2016)

6.
JAARREKENING 2016

6.1 Balans per 31 december 2016 (voor resultaatbestemming)

(bedragen in duizenden euro's)

Activa		31 dec. 2016	31 dec. 2015
Vaste activa	1		
Verbouwing		944	1.025
Kantoorinventaris		51	49
Hardware		6	0
Software		77	93
Activa in aanbouw		800	384
Subtotaal		*1.878*	*1.551*
Vlottende activa			
Debiteuren	2	1.340	1.619
Rekening courant departementen	3	963	82
Overige vorderingen	4	166	170
Liquide middelen	5	6.270	4.720
Subtotaal		*8.739*	*6.591*
Totaal activa		**10.617**	**8.142**

Passiva		31 dec. 2016	31 dec. 2015
Eigen vermogen	6		
Algemene reserve	7	-404	-509
Onverdeeld resultaat	8	207	105
Subtotaal		*-197*	*-404*
Voorzieningen			
Wachtgeld	9	0	0
Jubileum uitkering	10	76	42
Subtotaal		*76*	*42*
Kortlopende schulden			
Onderhanden projecten	11	8.924	7.279
Crediteuren	12	453	431
Belasting en sociale lasten	13	241	196
Pensioen	13	115	77
Overige passiva	14	1.005	521
Subtotaal		*10.738*	*8.504*
Totaal passiva		**10.617**	**8.142**

6.2 Winst- en verliesrekening 2016 (Resultatenrekening)

(per kostensoort, bedragen in duizenden euro's)

		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Netto omzet		16.486	17.126	15.748
Overige opbrengsten		101		272
Mutatie onderhanden werk		-1.744	-580	-3.015
Som der bedrijfsopbrengsten		***14.843***	***16.546***	***13.005***
Uitbesteed werk	15	1.073	1.545	540
Collegekosten	16	207	193	176
Kosten commissie deskundigen	17	0	1	0
Salarissen en sociale lasten	18	9.485	10.085	8.562
Overige personeelskosten	19	902	978	1.079
Huisvesting	20	710	573	458
Kantoorkosten	21	156	194	165
Overige bedrijfskosten	22	133	127	123
ICT kosten	23	1.180	1.340	1.040
Projectkosten	24	274	75	302
Afschrijvingen op vaste activa	25	340	550	220
Overige organisatiekosten	26	137	385	272
Bijzondere bedrijfskosten	27	53	75	-25
Som der bedrijfslasten		***14.650***	***16.121***	***12.912***
Rentebaten		14	30	12
Reservering ICT investering		0	-155	0
Som overige baten		***14***	***-125***	***12***
Netto resultaat		**207**	**300**	**105**

6.3 Kasstroomoverzicht 2016

(bedragen in duizenden euro's)

	2016	begroot 2016	2015
Netto resultaat	**207**	**300**	**105**
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	340	550	220
Afschrijving desinvestering (kosten naar verhuiskosten)	-40	-	48
Mutatie werkkapitaal:			
Mutatie vorderingen	283	-	-596
Mutatie rekening courant departementen	-881	-	-52
Mutatie kortlopende schulden	463	240	-469
Mutatie belasting/sociale lasten/pensioenpremies	83		94
Mutatie onderhanden projecten	1.645	-580	3.012
	1.593	**-340**	**1.989**
Mutatie voorziening:			
Afname voorziening wachtgeld	-	50	-90
Toename voorziening jubileum	34	-	3
Toename voorziening ICT kosten	-	155	-
Kasstroom uit operationele activiteiten	**2.134**	**715**	**2.275**
Investeringen	-584	-170	-1.154
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-584**	**-325**	**-1.154**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-	-
Mutatie liquide middelen	**1.550**	**390**	**1.121**

Verloopstaat mutatie liquide middelen			
Saldo 1 januari	**4.720**	**2.674**	**3.599**
Mutatie liquide middelen	1.550	390	1.121
Saldo 31 januari	**6.270**	**3.064**	**4.720**

6.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2016

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) en de aanvullende afspraken zoals vastgelegd in het sturingsarrangement d.d. 31 maart 2016.
De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De liquiditeitspositie en de liquiditeitsprognose laten zien dat de continuïteit van de organisatie is gewaarborgd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de entiteit zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

In de winst- en verliesrekening worden alle in het boekjaar gemaakte kosten en opbrengsten verantwoord, gecorrigeerd voor de per saldo mutatie in het onderhanden werk van de lopende projecten. Resultaten op de behandeling van Nederlandse aanvragen, het opstellen van EU-rapporten en overige projecten worden verantwoord in het jaar waarin over een aanvraag een definitief collegebesluit is genomen c.q. in het jaar waarin de Europese Commissie een definitief besluit heeft genomen over het door Nederland opgestelde beoordelingsrapport.

De overige opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De in hoofdstuk 6.7 opgenomen winst- en verliesrekening (producten) volgt het begrotingsmodel zoals dat met de aansturende departementen is overeengekomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Overige vorderingen en Overige financiële verplichtingen. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen
Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Financiële verplichtingen
Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen. Investeringen met een aanschaffingswaarde < € 1.000,- (2015: € 1.000,-) worden niet geactiveerd en komen direct ten laste van het resultaat. Alleen uitgaven aan derden komen als investering in aanmerking. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

De economische levensduur wordt voor de volgende categorieën gesteld op:

Verbouwingen:		5 jaar
Kantoorinventaris:		5 jaar
Hard- en software:	Hardware	3 jaar
	Maatwerkapplicaties	5 jaar
	Standaardapplicaties	3 jaar

Bijzondere waardeverminderingen
Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto-kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Vorderingen
De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van die uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:
- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorziening voor wachtgeld betreft de geschatte kosten van personeel dat gebruik kan maken van deze rechten. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De voorziening voor jubileum houdt verband met de geschatte kosten van jubilerend personeel in de toekomst en is derhalve contant gemaakt.

Kortlopende schulden
De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengstverantwoording

Onderhanden projecten

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Uitbesteed werk

Betreft de direct aan de netto-omzet toerekenbare kosten van uitbesteed werk.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum al betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen, voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De dekkingsgraad per 31 december 2016 bij het ABP was 96,6%. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

6.5 Toelichting op de balans
(bedragen in duizenden euro's)

	Verbouwing	Kantoor inventaris	Hardware	Software	Activa in aanbouw	Totaal
1. Vaste activa						
Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:						
Verkrijgingsprijs	**1.563**	**453**	**0**	**1.013**	**384**	**3.413**
Afschrijvingen tot en met 2015	-538	-404	0	-920	0	-1.862
Boekwaarde 01-01-2016	**1.025**	**49**	**0**	**93**	**384**	**1.551**
Mutaties in het boekjaar						
Bij: Verkrijgingsprijs Investeringen	182	23	6	0	416	627
Af: Afschrijvingen	-250	-26	0	-64	0	-340
Desinvestering aanschaf	-460	-321	0	-660	0	-1.441
Desinvestering afschrijving	447	326	0	708	0	1.481
Mutatie boekwaarde	**-81**	**2**	**6**	**-16**	**416**	**327**
Verkrijgingsprijs	**1.285**	**155**	**6**	**353**	**800**	**2.599**
Afschrijvingen tot en met 2016	-341	-104	0	-276	0	-721
Boekwaarde per 31-12-2016	**944**	**51**	**6**	**77**	**800**	**1.878**

In 2016 is geïnvesteerd in de verbouwing van het bedrijfspand ten behoeve van extra werkplekken en in het nieuwe registratiesysteem Middelen, Stoffen, Toepassingen (MST). MST is nog niet in gebruik en daarom geclassificeerd onder Activa in aanbouw.
De desinvestering betreft correctieboekingen van afloop verbouwing, inventaris en van software.

2. Debiteuren	**2016**	**2015**
Debiteuren	1.522	1.753
Voorziening voor oninbaarheid	-182	-134
Stand 31 december	***1.340***	***1.619***

Dit betreft de per balansdatum openstaande vordering met betrekking tot de gefactureerde jaarvergoedingen en overige vorderingen. Vaststelling van de voorziening voor oninbaarheid vindt plaats door individuele beoordeling van de vorderingen. Alle vorderingen op debiteuren hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

3. Rekening courant departementen	2016	2015
Saldo 1 januari	**-82**	**-30**
Werkzaamheden voor departementen – regulier	-1.901	-1.976
Ontvangen voorschotten op basis van begroting	1.902	1.965
Werkzaamheden departementen – ophoging reguliere begroting	-402	-586
Ontvangen voorschot ophoging begroting	0	586
Werkzaamheden meerjarige beleidsprojecten	-551	-241
Ontvangen voorschotten beleidsprojecten	71	200
	-963	***-82***

Dit betreft een vordering op de beleidsverantwoordelijke departementen. Over deze vordering wordt geen rente ontvangen.

4. Overige vorderingen	2016	2015
Vooruitbetaalde kosten	145	128
Te ontvangen bedragen	7	42
Te ontvangen rente	14	0
	166	***170***

De vooruitbetaalde kosten betreffen vooruitbetaalde termijnen voor huur en (onderhoud) abonnementen. De overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

5. Liquide middelen	2016	2015
ING	1	1
Rabobank	6.269	4.719
	6.270	***4.720***

De liquide middelen zijn direct opeisbaar. Met uitzondering van de bankgarantie van € 192.596,-. Deze heeft een looptijd langer dan één jaar.

6. Eigen vermogen (algemeen)

In het 'sturingsarrangement' tussen departementen en het Ctgb is overeengekomen dat de omvang van de toegestane financiële buffer mag worden aangepast. Het Ctgb mag een algemene reserve aanhouden van maximaal 10% van de gemiddelde totale jaaromzet over de afgelopen drie jaren.

7. Algemene reserve	2016		2015	
Stand 1 januari	-509		184	
Resultaatbestemming	105		-693	
Stand 31 december	***-404***		***-509***	

8. Onverdeeld resultaat	2016		2015	
Stand 1 januari	-105		-693	
Af: naar de algemene reserve	105		693	
Af: onverdeeld resultaat boekjaar	207		105	
Stand 31 december	***207***		***105***	

9. Voorziening voor wachtgelden

Het Ctgb is eigen risicodrager voor de kosten die voortvloeien uit de betalingen van uitkeringen in het kader van de WW. In 2016 zijn er geen medewerkers geweest die aanspraak hebben gedaan op de regeling wachtgeld. Ook voor 2017 is de verwachting dat hier geen aanspraak op wordt gemaakt. Daarom wordt voor dit jaar geen voorziening voor wachtgeld opgebouwd.

Het verloop van deze voorziening is als volgt:	2016		2015	
Stand 1 januari	0		90	
Bij: Werkgeversbijdrage	0		0	
Af: dotatie voorziening	0		-90	
	0		***0***	

10. Voorziening voor jubileumuitkering

De voorziening voor jubileumuitkering is opgenomen, rekening houdend met het toekomstig verloop van medewerkers, verwachte salarisstijging en is berekend tegen de contante waarde van de verplichting.

	2016		2015	
Stand 1 januari	42		39	
Bij: mutatie voorziening	40		11	
Af: vrijval voorziening jubileum	-6		-8	
	76		***42***	

Pensioenregeling

De pensioenregeling van het Ctgb is een toegezegde pensioenregeling, ondergebracht bij het ABP. Het Ctgb heeft geen additionele verplichting tot het voldoen van aanvullende verplichtingen naar ABP. De dekkingsgraad per 31 december 2016 bij het ABP was 96,6%.

11. Onderhanden projecten

Onderhanden projecten heeft betrekking op Nederlandse aanvragen, aanvragen in EU-verband, het opstellen van de zogenoemde beoordelingsrapporten, op enkele beleidsprojecten en nog lopende servicedeskvragen.
De in rekening gebrachte tarieven met betrekking tot de onderhandenwerkprojecten bedragen, inclusief voorzieningen, per 31 december 2016 € 15,3 mln. (31 december 2015: € 12,5 mln.)
Op basis van ervaringscijfers over doorlooptijden van de beoordelingsprocessen is de verwachting dat circa twee derde (ca. € 5,9 mln.) van het onderhanden werk in één jaar wordt afgewikkeld.

Per balansdatum was de onderverdeling als volgt:	**2016**	**2015**
Onderhanden werk m.b.t. Nederlandse aanvragen	3.861	3.048
Onderhanden werk m.b.t. zonale aanvragen gewasbescherming	2.535	2.545
Onderhanden werk m.b.t. EU-monografieën	2.548	1.644
Onderhanden werk beleidsprojecten	10	32
Onderhanden werk overige projecten	-30	10
	8.924	***7.279***
Onderhandenwerk en vooruit gefactureerde opbrengsten		
Opbrengsten	15.203	12.290
Kosten	-6.739	-5.551
Voorziening	460	540
Stand 31 december	***8.924***	***7.279***

12. Crediteuren

Dit betreft schulden aan leveranciers van het secretariaat van het college per 31 december 2016.

13. Belasting, sociale lasten en pensioenpremies

Dit betreft de loonheffing, sociale lasten en pensioenpremies over december 2016.

14. Overige passiva	**2016**	**2015**
Reservering vakantiegeld	353	246
Reservering vakantiedagen	189	134
Reservering huurkorting	208	
Reservering kosten beëindigingsovereenkomsten werknemers	115	
Vooruit ontvangen/te restitueren tarieven	34	71
Overige nog te betalen kosten	106	70
	1.005	***521***

Financiële instrumenten

Algemeen

Het Ctgb maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die het Ctgb blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreft hier uitsluitend financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Het Ctgb handelt niet in afgeleide instrumenten of financiële derivaten. Het Ctgb heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet-nakomen door een tegenpartij van aan het Ctgb verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn voor circa 20% geconcentreerd bij drie grote afnemers. Het maximale bedrag aan kredietrisico is gelijk aan de vorderingen uit hoofde van debiteuren verminderd met een voorziening voor oninbaarheid

Renterisico

Aangezien het Ctgb geen langlopende schulden heeft, loopt het geen renterisico en gebruikt het geen afgeleide financiële instrumenten om een eventueel renterisico af te dekken.

Marktwaarde

De marktwaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Langlopende verplichtingen

Het Ctgb is langlopende verplichtingen aangegaan voor in hoofdzaak de huur van de kantoorpanden, kosten van de kantoorautomatisering en de overeenkomsten tussen de Evaluerende Instanties.

De verplichting (x € 1.000) strekt zich uit over de volgende jaren:

	2017	2018 t/m 2022	2023 t/m 2026
Huur bedrijfspand	696	3.381	2.076
Kantoorautomatisering	750		
Evaluerende Instanties	636		
	2.082	***3.381***	***2.076***

6.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2016 (Resultatenrekening)

(per kostensoort, bedragen in duizenden euro's)

Hieronder volgen specificaties van enkele posten uit de winst- en verliesrekening over 2016 in vergelijking met de begroting over 2016 en werkelijk 2015.

	2016	Begroot 2016	2015
15. Uitbesteed werk	**1.073**	**1.545**	**540**
16. Collegekosten			
Vergoeding	204	188	170
Reiskosten en overig	3	5	6
	207	***193***	***176***
Medio 2016 zijn de vergoedingen van de plaatsvervangende leden met terugwerkende kracht verhoogd.			
17. Kosten commissie deskundigen			
Vergoeding	0	1	0
Reiskosten	0	0	0
	0	***1***	***0***
18. Salarissen en sociale lasten			
Salarissen	7.603	8.178	7.037
Sociale lasten	913	907	728
Pensioenpremies	969	1.000	797
	9.485	***10.085***	***8.562***
In 2016 zijn 33 nieuwe medewerkers ingestroomd (uitstroom: 10 medewerkers).			
Er zijn vacatures gedurende het jaar vervuld waardoor ook de salariskosten lager zijn dan begroot.			
Aantal Fte's per 31 december 2016	134,8	130,0	113,6
19. Overige personeelskosten			
Reis- en verblijfkosten	264	260	234
POP Cursussen/congressen/seminars	209	343	159
ARBO en organisatiekosten	141	80	97
Inhuur van derden	224	275	535
Wervingskosten personeel	64	20	54
	902	***978***	***1.079***
In 2016 is sterk ingezet op werving van nieuwe medewerkers. De kosten voor werving zijn daardoor hoger dan begroot.			

	2016	Begroot 2016	2015
20. Huisvestingskosten			
Huur/onderhoud/OZB	594	450	315
Gas/Water/Elektra	0	12	8
Schoonmaakkosten	54	80	82
Overige huisvestingskosten	62	31	53
	710	***573***	***458***
In 2016 is de correctie voor de huurvrije periode (van 2015) doorgevoerd. Dit resulteert in een eenmalige kostenpost van ruim € 140.000,-.			
Deze kosten worden over de resterende huurtermijnen afgeschreven.			
21. Kantoorkosten			
Contributies/abonnementen/vakliteratuur	11	20	17
Kantoorbenodigdheden	21	15	12
Kantinekosten	28	19	26
Corporate communicatie	72	108	79
Porti	20	30	28
Overige kantoorkosten	4	2	3
	156	***194***	***165***
22. Overige bedrijfskosten			
Personeels- en salarisadministratie	28	28	29
Verzekeringen	9	10	8
Bankkosten	3	2	2
Accountantskosten	40	38	44
Juridische personeelsondersteuning	20	8	5
Bedrijfsvoeringskosten (Certiked/RBB)/overige kosten	33	36	35
Overige bedrijfskosten	0	5	0
	133	***127***	***123***
23. ICT kosten			
Onderhoud hard- en software	750	750	750
Licentiekosten	430	590	290
	1.180	***1.340***	***1.040***
24. Projectkosten			
Projectkosten	***274***	***75***	***302***
Deze post betreft 2 projecten: MST en Grip op Planning. Beide projecten worden met externe projectbegeleiding uitgevoerd.			
Deze inzet is groter dan verwacht omdat hiervoor intern onvoldoende capaciteit aanwezig is.			

	2016	Begroot 2016	2015
25. Afschrijving op vaste activa			
Afschrijving verbouw huur pand	250	300	124
Afschrijving kantoorinventaris	26	50	29
Afschrijving hard- en software	64	200	67
	340	***550***	***220***
26. Overige organisatiekosten			
Huisvestingskosten/Investeringen/Verhuizing	0	0	272
Onvoorzien	12	25	0
Organisatie ontwikkelkosten	0	75	0
Afdeling ontwikkelkosten	10	35	0
POSG contracten medewerkers	0	200	0
Begeleiding/coaching/mobiliteit medewerkers	115	50	0
	137	***385***	***272***
27. Bijzondere bedrijfskosten			
Mutatie voorziening	93	75	25
Correctieverschil in activastaat	-40	0	0
	53	***75***	***25***

6.7 Winst- en verliesrekening 2016 (Producten)

(per productsoort, bedragen in duizenden euro's)

		werkelijk 2016				begroot	werkelijk
		kosten	opbrengsten	mutatie OHW	resultaat	2016 resultaat	2015 resultaat
	Producten jaarlijkse vergoedingen						
1	a. Onderhoud toelatingen	2.145	2.407	-	262	152	240
	b. Algemene informatieverstrekking	58	59	-	1	2	13
	c. Coördinatie kleine toepassingen	66	71	-	5	-	14
	d. Onderhoud DTG lijst	5	26	21	-	-	21
2	Beoordelingen EU-dossiers gewasbescherming, Nederland geen rapporteur (50%)	268	276	-	8	-	11
3	Beoordelingen EU-dossiers biociden, Nederland geen rapporteur (50%)	297	315	-	18	-	24
a	***Resultaat jaarlijkse vergoedingen***	***2.839***	***3.154***	***21***	***294***	***154***	***323***
	Tariefgebonden producten						
4	**Gewasbescherming**						
	NL aanvragen (voor 14-06-2011)	89	124	27	8	3	74
	Overgangsrecht	618	278	-408	68	5	63
	zRMS zonale aanvragen	1.188	944	-244	-	-	-1
	Wijzigingsaanvragen zonaal	407	518	115	-4	-	-7
	Wijzigingsaanvragen niet zonaal	258	302	38	6	3	10
	Renewals NL=ZRMS	77	320	243	-	-	-
	Add on - Nieuwe guidance	-	-	-	-	3	-
	Zonale aanvragen NL = CMS - nieuwe aanvragen	837	669	-129	-39	2	-42
	Zonale aanvragen NL = CMS - Wijzigingsaanvragen	55	99	37	7	2	-
	Renewal NL = CMS	111	201	95	-5	4	-
	Wederzijdse erkenningen	445	417	-14	-14	2	-17
	Kleine toepassingen	305	311	20	-14	2	43
	MTR / MRL	179	124	-65	10	3	4
	CLP verordening	-	-	-	-	-	72
	Van WGGA naar WG	30	37	7	-	1	26
	Overige aanvragen gewasbescherming	189	191	-	2	-	3
	Totaal gewasbescherming	***4.788***	***4.535***	***-278***	***25***	***30***	***228***
5	**Biociden**						
	NL aanvragen - overgangsrecht	775	958	131	52	3	95
	EU nationale aanvragen	296	773	491	-14	2	-9
	EU wederzijdse erkenningen	160	337	190	-13	3	-11
	EU unietoelatingen	157	377	220	-	1	-2
	EU vereenvoudigde toelatingen	16	44	26	2	1	-2
	EU same biocidal products	19	33	15	-1	1	5
	Wijzigingsaanvragen	36	69	36	-3	4	-16

		werkelijk 2016				begroot	werkelijk
		kosten	opbrengsten	mutatie OHW	resultaat	2016 resultaat	2015 resultaat
	Overige aanvragen biociden	119	129	-	10	1	-
	Totaal biociden	***1.578***	***2.720***	***1.109***	***33***	***16***	***60***
6	**Projectleiding en uitvoering**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-100**
7	a. Beoordeling EU-dossiers, Nederland rapporteur (gewasbescherming)	1.764	2.510	726	20	-	45
	b. Beoordeling EU-dossiers, Nederland rapporteur (biociden)	221	399	177	1	-	1
	c. Exportverklaringen en registers	10	10	-	-	-	
	Totaal beoordeling EU dossiers	***1.995***	***2.919***	***903***	***21***	***-***	***46***
b	***Resultaat tarief gebonden producten***	***8.361***	***10.174***	***1.734***	***79***	***46***	***234***
	Overige producten						
8	a. Beleidsadvisering	1.043	1.043	-	-	-	-
	b. Benoemde projecten beleidsadvisering	541	551	11	-1	-	-
	c. Ontheffing gewas	158	176	18	-	-	-
	d. Waarneming I&M	91	91	-	-	-	-
9	Bezwaar en Beroep	812	812	-	-	-	-
10	Servicedesk	435	420	-41	26	-	5
11	Advisering kennisoverdracht	64	62	-	-2	-	-2
c	***Resultaat overige producten***	***3.144***	***3.155***	***-12***	***23***	***-***	***3***
	Productresultaat (a+b+c)	***14.344***	***16.483***	***1.743***	***396***	***200***	***560***
	Dekkingsresultaat				21	300	-731
	Netto opbrengsten minus bedrijfslasten				**417**	**500**	**-171**
	Rentebaten				14	30	12
	Vrijval/dotatie aan voorziening dubieuze debiteuren/ personeelskosten				-110	-25	24
	Reservering kosten beëindigingsovereenkomsten medewerkers				-115		
	Reservering investering ICT/projectmanagement				-162	-155	
	Vrijval reservering investering ICT/projectmanagement				162		
	Voorziening opbouw wachtgeld				-	-50	-
	Voorziening huurkosten						240
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening				***207***	***300***	***105***
	Bestemmingsresultaat				**-**		
	Onverdeeld resultaat				**207**		
					207		

6.8 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2016 (Producten)

(per productsoort, alle bedragen in duizenden euro's)

Het jaar 2016 is afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 207.000,-. Begroot was een positief resultaat van € 300.000,-. De verschillen tussen begroot en gerealiseerd kent een aantal oorzaken zoals:

- Op peildatum 1 februari 2016 was het aantal toegelaten middelen hoger dan begroot. Daardoor zijn er meer inkomsten voor de jaarlijkse vergoeding wat heeft geleid tot een hoger financieel resultaat.
- Er is een positief resultaat behaald op de servicedesk, dit resultaat is voornamelijk behaald op de workshops welke door de servicedesk worden georganiseerd.
- Begroot was om een bestemmingsreserve op te bouwen voor de toekomstige en lopende ICT-projecten. Lopende het boekjaar is gebleken dat deze voorziening moest worden aangewend voor de kosten van projectleiding voor project MST en Grip op Planning.
- In 2016 is de huurvrije periode van boekjaar 2015 gecorrigeerd, wat effect heeft op het dekkingsresultaat.

Het totale bedrijfsresultaat over 2016 (€ 207.000,-) wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve, waardoor er een negatief eigen vermogen van € -197.000,- ontstaat.

Een garantstelling voor het negatieve eigen vermogen is niet nodig. De liquiditeitspositie en de liquiditeitsprognose laten zien dat de continuïteit van de organisatie is gewaarborgd.

Analyse van het resultaat op de netto opbrengsten minus bedrijfslasten 2016 ten opzichte van de begroting 2016

Over 2016 is een positief resultaat gerealiseerd van € 207.000,-. Begroot* was een positief resultaat van € 300.000,-. De belangrijkste verschillen tussen begroot en gerealiseerd kunnen als volgt worden gespecificeerd (x € 1.000): zie tabel op de rechterpagina.

Analyse van het resultaat op de netto opbrengsten minus bedrijfslasten ten opzichte van 2015

In 2016 is een resultaat gerealiseerd van € 207.000, -.
In 2015 was dit een positief saldo van € 105.000,-.

De belangrijkste oorzaken zijn:

- Resultaat op jaarlijkse vergoedingen: een positief resultaat van € 294.000 over 2016 (in 2015 was dit een positief resultaat van € 323.000)
- Positief resultaat op gewasbeschermingaanvragen in 2016 van € 25.000,- (in 2015 was dit een negatief resultaat van € 228.000)
- In 2015 was er een extra kostenpost van € -100.000 voor ondersteuning en projectleiding voor instroom nieuwe aanvragen, deze post was er niet in 2016.
- Een negatief dekkingsresultaat in 2016 van € 21.000, in 2015 was er een negatief resultaat van € -731.000,-.
- In 2016 is er een voorziening getroffen voor investering ICT/projectmanagement die dit jaar is aangewend.
- In 2015 is de voorziening huurkosten van € 240.000,- voor het verlieslatende contract van het oude bedrijfspand in Wageningen vrijgevallen.

	Voordelig	Nadelig
Jaarlijkse vergoeding Er waren op peildatum meer middelen toegelaten dan begoot.	*140*	
Gewasbescherming De NL aanvragen overgangsrecht zijn in bewerkingstijd efficiënt afgehandeld, de zonale aanvragen NL = CMS nieuwe aanvragen zijn daarentegen met een negatief saldo afgesloten.		*5*
Biociden NL aanvragen-overgangsrecht worden efficiënt afgehandeld waardoor er een positief resultaat is behaald. De EU nationale aanvragen en EU wederzijdse erkenningen zijn met een negatief saldo afgesloten.	*17*	
Servicedesk De door de servicedesk georganiseerde workshops zijn met een positief resultaat afgesloten.	*26*	
Dekkingsresultaat In 2015 is er met de huurder een huurvrije periode afgesproken. Deze periode is in 2015 niet als huurkosten verantwoord. Dit is in 2016 gecorrigeerd. De projectkosten laten ook een hogere uitputting zien dan was begroot, hiervoor is de voorziening aangewend.		*279*
Reservering investering ICT/projectmanagement Begroot was om uit de opbrengst jaarlijkse vergoeding een bestemmingsreserve op te bouwen voor toekomstige ICT/Projectmanagement kosten. Besloten is om de reserve aan te wenden voor de kosten voor projectmanagement.	*162*	
Overige posten	*32*	
Totaal (per saldo positief € 93.000,-)	***377***	***284***

**Medio 2016 is het plan van aanpak terugdringen negatief eigen vermogen aangepast en is het begrote resultaat teruggebracht naar een prognose van € 150.000,- positief bedrijfsresultaat.*

6.9 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Topfunctionarissen in de (semi) publieke sector mogen niet meer verdienen dan het salaris van een minister. De WNT-norm voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking is voor 2016 gesteld op; € 252.000,- Na twaalf maanden functievervulling is de reguliere WNT-norm, € 179.000,-, van toepassing. De normbedragen zijn bij het Ctgb niet overschreden.

De maandelijkse vergoedingen voor de voorzitter, de collegeleden en de plaatsvervangend collegeleden zijn bij besluit van 17 augustus 2016 (DGAN-PAV/16103970) opnieuw vastgesteld.

		Bezoldiging				
	Functie	Beloning	Vaste vergoeding	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Omvang dienstverband (in fte)
College						
ir. J.F. de Leeuw	Voorzitter	€ 67.120	€ 10.828	€ 1.423	€ 8.481	
benoeming tot 1 april 2020						
dr. ir. E. den Belder	lid	€ 21.987				
benoeming tot 1 januari 2020						
prof. dr. H.J.P. Eijsackers	lid	€ 22.058				
benoeming tot 1 februari 2017						
prof. dr. A.P. van Wezel	lid	€ 22.314				
benoeming tot 1 januari 2018						
drs. D.H.J. van de Weerdt		€ 22.122				
benoeming tot 1 januari 2020						
dr. ir. W.A.J. de Milliano	plaatsvervangend lid	€ 10.991				
benoeming tot 1 januari 2020						
dr. ir. R. Houba	plaatsvervangend lid	€ 11.359				
benoeming tot 1 januari 2018						
drs. A.W. van der Wielen	plaatsvervangend lid	€ 11.217				
benoeming tot 1 juli 2018						
dr.ir. M. Wolfs	plaatsvervangend lid	€ 11.599				
benoeming tot 1 januari 2018						
Ctgb directie						
dr. ir. L.P. van Duijn	Secretaris/directeur	€ 100.809	€ 16.250	€ 2.953	€ 14.718	1
Benoeming per 1 januari 2013						
dr. I.T.M. Becks - Vermeer	Manager C&P, tevens plv. secretaris/directeur	€ 73.380	€ 11.331	€ 190	€ 10.798	1
Benoeming per 1 maart 2015						

De nevenfuncties van de voorzitter, de leden, de plaatsvervangend leden en de secretaris/directeur staan gepubliceerd op de website van het Ctgb.

7. OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en het college van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden te Ede gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de aanvullende afspraken zoals vastgelegd in het sturingsarrangement d.d. 31 maart 2016. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2016 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in het Controleprotocol Ctgb 2016 zijn opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2016;
2. de winst-en-verliesrekening over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, de aanvullende afspraken zoals vastgelegd in het sturingsarrangement d.d. 31 maart 2016, het Controleprotocol Ctgb 2016 en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord en bestuursverslag (hoofdstuk 1 tot en met 5)
- Overige gegevens
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekening-controle of anderszins, overwegen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controle-werkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens op pagina in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het college voor de jaarrekening

De directie en het college is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW, de bepalingen van en krachtens de WNT en de aanvullende afspraken zoals vastgelegd in het sturings-arrangement d.d. 31 maart 2016. In dit kader is de directie en het college verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie en het college afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie en het college de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij zij het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie en het college moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op

de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en het college en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie en het college gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Utrecht, 13 maart 2017

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

R.W.A. Eradus RA

Bepalingen inzake de resultaatbestemming

Het Ctgb is bevoegd tot het vormen van een egalisatiereserve (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen hoofdstuk 4, artikel 33, lid 1). Conform het sturingsarrangement Ctgb wordt het Ctgb toegestaan als financiële buffer een algemene reserve aan te houden van maximaal 10% van de gemiddelde totale jaaromzet over de afgelopen drie jaren. Zolang de algemene reserve de omvang niet heeft bereikt zal er geen betaling uit de reserve aan het Rijk plaatsvinden. Indien de algemene reserve stijgt tot een bedrag boven deze omvang, treden het ministerie van EZ en Ctgb met elkaar in overleg over de bestemming van het meerdere.

Resultaatbestemming

Het college stelt voor om het onverdeelde resultaat over 2016 (€ 207.000,-) ten gunste van de algemene reserve te brengen. Het besluit tot vaststelling van de jaarrekening behoeft de goedkeuring van onze minister.

ir. Johan F. de Leeuw, voorzitter

dr. ir. Luuk P. van Duijn, secretaris/directeur

8. BIJLAGEN

Bijlage 1. Missie, visie en strategie

In 2016 zijn deze missie, visie en strategie opnieuw geijkt. Aangezien de omgeving (snel) verandert heeft dat in sommige opzichten tot een bijgestelde strategie geleid.

Het Ctgb is een zelfstandig bestuursorgaan dat zijn werkzaamheden verricht binnen de beleidskaders van vier departementen: Economische Zaken (EZ), Infrastructuur en Milieu (IenM), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Het college beslist op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden over het toelaten van de middelen in Nederland en adviseert over het plaatsen van werkzame stoffen op de lijst van toegelaten stoffen in de Europese Unie. Daarnaast draagt het Ctgb bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van wet- en regelgeving en beleid in Nederland en in Europa.

Missie

Wij dragen bij aan een verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden binnen Europa voor mens, dier en milieu. Onze beoordelingen en adviezen zijn onafhankelijk en transparant. Zij komen tot stand binnen juridische kaders en zijn gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.

Visie

Wij maken deel uit van de ketens tussen wetgever, producent, distributeur, handhaver, wetenschap, gebruiker, consument en maatschappij. Wij zijn in continue interactie met onze omgeving. Onze rol en verantwoordelijkheden in de ketens zijn duidelijk en we gedragen ons rolvast.
Door onze onafhankelijke opstelling vormen wij een stabiele factor en dragen wij bij aan de continuïteit, effectiviteit en voorspelbaarheid van de ketens.

Strategische doelstellingen 2016-2020

Kerntaken

a. Beoordeling van stoffen en middelen
   De beoordeling van stoffen en middelen leidt tot juiste besluiten voor middelen en internationaal geaccepteerde adviezen over stofbeoordeling.
b. (Beleids-)advies aan ministeries
   Wij geven gevraagd en ongevraagd advies en leggen met onze adviezen ook verantwoording af over wat wij doen.
c. Bijdragen en beheren beoordelingssystematiek, procedurele- en inhoudelijke uitvoeringskaders
   Becommentariëren van de ontwikkeling van beoordelingsmethodieken, procedurele en inhoudelijke toetsingskaders.
d. Informatieverstrekking
   Het verstrekken van informatie en verantwoording afleggen aan de diverse stakeholders.

Omgeving

Wij maken deel uit van de volgende ketens:

a. Kennisketen
   We dragen bij aan de ontwikkeling van up to date beoordelingsmethoden door het RIVM door lacunes in de beschikbare methodieken aan te geven en door het delen van onze kennis en ervaring.
b. Producent – distributeur – gebruiker – consument
   Wij dragen bij aan een verantwoord gebruik van middelen door onafhankelijke, transparante beoordelingen en praktisch hanteerbare toelatingen.
   Goed geïnformeerde aanvragers leveren volledige en juiste aanvragen aan, die op een tijdige, efficiënte en voorspelbare wijze worden afgehandeld.
c. Wetgever – toezichthouder – gebruiker
   Door onze onafhankelijke adviezen dragen wij bij aan verantwoorde besluitvorming en een hoogwaardige wet- en regelgeving.
   (De handhaving van) het veilig gebruik van middelen is mede mogelijk doordat wij de benodigde informatie ontsluiten en verstrekken.
d. EU – NL
   Het Ctgb wordt als een gezaghebbende instantie gezien. Door een actieve rol in het harmonisatieproces en kennisontwikkeling te spelen dragen wij bij aan een eenduidige, consequente wijze waarop beoordelingen binnen de EU worden uitgevoerd, die voldoet aan de door Nederland gewenste kwaliteitsnormen.

Bijlage 2. Samenstelling college, commissies en Ctgb-management

College		(her)benoemd tot
ir. J.F. de Leeuw	voorzitter	01-04-2020
dr. ir. E. den Belder	lid	01-01-2020
prof. dr. H.J.P. Eijsackers	lid	01-02-2017
prof. dr. A.P. van Wezel	lid	01-01-2018
drs. D.H.J. van de Weerdt	lid (vanaf 01-01-2016)	01-01-2020
drs. A.W. van der Wielen	plaatsvervangend lid	01-07-2018
dr. ir. R. Houba	plaatsvervangend lid	01-01-2018
dr. ir. M. Wolfs	plaatsvervangend lid	01-01-2018
dr. ir. W.A.J. de Milliano	plaatsvervangend lid	01-01-2020
dr. ir. L.P. van Duijn	secretaris	
Adviescommissie voor de bezwaarschriften		
mr. H. Geerdink	voorzitter (vanaf 01-08-2016)	01-08-2020
prof. mr. J.L. de Wijkerslooth	*voorzitter*	*(tot 01-08-2016)*
dr. W.H. van Eck	lid (vanaf 01-09-2016)	01-09-2021
mr. drs. Van Baaren	lid (vanaf 01-05-2016)	01-05-2021
dr. mr. B.M.J. van der Meulen	lid (vanaf 01-05-2016)	01-05-2021
prof. dr. M. van den Berg	lid	01-08-2017
prof. dr. ir. I.M.C.M. Rietjens	lid	01-08-2017
mr. L.B. Bovendeert Msc	lid	01-03-2020
mr. J. Scheper (extern)	secretaris	
mr. J. Hofs (extern)	secretaris	
Ctgb directie en management		
dr. ir. L.P. van Duijn	Secretaris/directeur	
dr. I.T.M. Becks-Vermeer	Manager Collegeadvies & Projectplanning en plaatsvervangend secretaris/directeur	
dr. N.C.R. van Straten	Manager Wetenschappelijke beoordeling en Advisering	
I. van Geerenstein-Klarenbeek	Manager Bedrijfsvoering	
S.F. Peute	*Manager Beleidsadvies & Relatiemanagement*	*(tot 01-10-2016)*

Bijlage 3. Overzicht beleidsadviezen

Datum	Aan	Advies	Inhoud
9 februari 2016	EZ	Handhaving van maatregelen opgenomen in restrictiezinnen op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van gewasbeschermingsmiddelen	Aandacht vragen voor de handhaving van twee specifieke maatregelen: middelen waarvoor zuiveringsplicht is opgelegd mogen alleen verkocht worden via het systeem van gecontroleerde distributie en het verbod op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden.
9 februari 2016	EZ	Beoordeling literatuuronderzoek van Sportvisserij Nederland 'Neonicotinoïden en risico's voor vissen'	Informeren dat het onderzoek geen nieuwe feiten oplevert die aanleiding zijn voor een herbeoordeling van de toelatingen op basis van de stoffen imidacloprid, thiacloprid en fipronil.
13 april 2016	EZ	Advies aanvullende herevaluatie EFSA aangaande spuittoepassingen bij neonicotinoïden	Adviseren over de herbeoordeling van EFSA (2015) van (met name) de spuittoepassingen van 3 neonicotinoïden. Er worden risico's geconstateerd maar niet van dien aard dat deze het vooruitlopen op EU-besluitvorming rechtvaardigen.
April 2016 17 oktober 2016	VWS vz TK	Commissiebrief Tweede Kamer inzake Verzoek om een reactie op de uitzending van Radio Reporter van 3 april 2016	Informeren dat het Ctgb geen aanleiding ziet om de huidige beoordelingswijze van de toelatingen op basis van dit rapport aan te passen.
1 juli 2016	EZ / IenM	Voorgenomen besluit Ctgb betreffende ingrijpen in de toelating van een aantal imidaclopridhoudende gewasbeschermingsmiddelen	Informeren over het voorgenomen besluit met betrekking tot imidaclopridhoudende gewasbeschermingsmiddelen voor de glastuinbouw. Het ter inzage gelegde besluit betreft een *verbod, tenzij*. Deze middelen kunnen alleen nog gebruikt worden in een kas als de gebruiker kan aantonen dat het afvalwater door middel van een geschikte waterzuiveringsinstallatie wordt gezuiverd. Een en ander is geborgd door certificering.
22 september 2016	EZ / IenM	Toekomst biociden met kennelijke gewasbeschermingstoepassingen	Informeren over het Ctgb-besluit dat het gebruik van een desinfectiemiddel om gewassen te beschermen tegen plantenziekten, voortaan moet worden beoordeeld onder de gewasbeschermingsverordening.
7 december 2016	EZ EZ	Reactie op Advies NVWA Beslismethodiek Kleine toepassingen (ten behoeve van de sierteelt)	Informeren over de aanpassingen die de NVWA voorstelt in de beslismethodiek kleine toepassingen. Deze zijn generiek, maar hebben zeker ook tot doel om tegemoet te komen aan de motie Geurts.
7 december 2016		Beoordeling risico voor bijen na foerageren op aardappelplanten	Informeren over het Ctgb-besluit dat het nieuwe gegeven dat bloemen van aardappelen bevlogen worden door bijen, geen aanleiding is om in te grijpen in de bestaande toelatingen.

Bijlage 4. Voortgang EU stoffen gewasbescherming

Uitvoeren EU stofbeoordeling Gewasbescherming	Productomschrijving	Stand van zaken	Status
EAS – AIR2 (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, tweede werkprogramma)			
Bentazon (Co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Thiabendazole (RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
EAS – AIR3 (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, derde werkprogramma)			
Pendimethalin (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Coniothyrium minitans CON/M/91-08 (Co-RMS: EE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Acetamiprid (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Pseudomonas chlororaphis MA342 (Co-RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Chlorpropham (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	RAR afgerond, Peer review gaande	Gaande
Laminarin (Co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	RAR afgerond, Peer review gaande	Gaande
Chlorothalonil (Co-RMS: BE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	RAR afgerond, Peer review gaande	Gaande
Spinosad (Co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Ethephon (Co-RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Carvone (Co-RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Dimethomorph (Co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Pyriproxyfen (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Benzoic acid (RMS: HU)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Peer review gaande	Gaande
Gliocladium catenulatum strain J1446 (RMS: HU)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Commentaar geleverd op RAR Peer review gaande	Gaande
Milbemectin (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Commentaar geleverd op RAR	Gaande
MCPA (RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
MCPB (RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Paecilomyces lilacinus strain 251 (RMS: HU)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Clofentezine (RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Nicosulfuron (RMS: LV)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
EAS – AIR4 (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, vierde werkprogramma)			
Flutolanil (co-RMS: UK)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai strain ABTS-1857 (co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai strain GC-91 (co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Lecanicillium muscarium (formerly Verticillium lecanii) strain Ve6 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande

Uitvoeren EU stofbeoordeling Gewasbescherming	Productomschrijving	Stand van zaken	Status
Metarhizium anisopliae var. anisopliae strain BIPESCO 5 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Metarhizium anisopliae var. anisopliae strain F52 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Methyl nonyl ketone (co-RMS: BE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Plant oils / Rape seed oil (co-RMS: FI)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Potassium hydrogen carbonate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Metazachlor (co-RMS: UK)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Aclonifen (co-RMS: NO)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Dodemorph (co-RMS: IT)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Ethylene (co-RMS: UK)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium 5-nitroguaiacolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium o-nitrophenolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium p-nitrophenolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Benfluralin (RMS: NO)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain ABTS 351 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain PB 54 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain SA 11 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain SA12 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain EG 2348 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Beauveria bassiana strain ATCC 74040 (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Beauveria bassiana strain GHA (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Cydia pomonella Granulovirus (CpGV) (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Trichoderma harzianum strain T-22 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Trichoderma harzianum strain ITEM 908 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande
Verticillium albo-atrum strain (formerly *Verticillium dahliae*) WCS850 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Wachten op beoordeling RMS	Gaande

Uitvoeren EU stofbeoordeling Gewasbescherming	Productomschrijving	Stand van zaken	Status
Imidacloprid (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Acetic acid (RMS: AT)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Plant oils / Spear mint oil (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof, NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
EAS – Confirmatory data (Existing Active Substance – bevestigende data)			
Bupirimate	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande Dossier afgerond	Afgerond
Fenoxycarb	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande Dossier afgerond	Afgerond
Imazalil	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Besluitvorming heeft plaatsgevonden Dossier afgerond	Afgerond
Pyridalyl[1]	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande Dossier afgerond	Afgerond
Cyflumetofen	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande Dossier afgerond	Afgerond
Terpenoid blend QRD460	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
Pseudomonas sp. Strain DSMZ 13134	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
Pyridalyl[2]	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
1,4-dimethylnaphthalene	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
L-ascorbic acid	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
Acequinocyl	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
Bacillus pumilus strain QST 2808	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
Flupyradifurone	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling van conf. data gaande	Gaande
NAS (New Active Substance)			
Pseudozyma flocculosa ATCC64874	Beoordeling nieuwe stof	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Mild Pepino Mosaic Virus isolate VC1	Beoordeling nieuwe stof	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Mild Pepino Mosaic Virus isolate VX1	Beoordeling nieuwe stof	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Beauveria bassiana IMI389521	Beoordeling nieuwe stof	DAR afgerond, Peer review gaande	Gaande
Beauveria bassiana PPRI 5339	Beoordeling nieuwe stof	DAR afgerond, Peer review gaande	Gaande
Chromobacterium subtsugae PRAA4-1T	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Bacillus subtilis IAB/BS03	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Bacillus amyloliquefaciens AH2	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Overige aanvragen			
Uitbreiding gebruiksgebied	Uitbreiding gebruiksgebied	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Uitbreiding gebruiksgebied	Uitbreiding gebruiksgebied	Toets op ontvankelijkheid gaande	Gaande
Aanpassing eindpunt (noodzakelijk voor herregistratie)	Aanpassing eindpunt (noodzakelijk voor herregistratie)	SCoPAFF procedure gaande	Gaande

1 Uiterlijke indiendatum 31 december 2014
2 Uiterlijke indiendatum 30 juni 2016

Bijlage 5. Voortgang EU stoffen Biociden (Nederland RMS)

Uitvoeren EU stof-beoordeling biociden	Stofnaam	Stand van zaken	Status
PT21 (2e lijst)	Cybutryne	Financiële afronding in 2016.	Afgerond
PT14	Brodifacoum	Beoordeling voltooid, financiële afronding in 2017.	Financiële afronding
PT14	Flocoumafen	Beoordeling voltooid, financiële afronding in 2017.	Financiële afronding
PT2, 3, 4 (3e lijst)	Salicylzuur	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT11 (4e lijst)	Bromine chloride	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT11	DCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT11	DCEMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT11-12 (4e lijst)	BCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT2	BCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT11 en 12	Natriumbromide	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT2	Natriumbromide	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT9	Allyl isothiocyanate	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT18	Silicilic acid, aluminium magnesium sodium salt	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT2, 3, 4 (3e lijst)	Glycolzuur	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT2, 7	PQ Polymer	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT11	Active chlorine generated from seawater (sodium chloride) by electrolysis	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2	Active chlorine generated from chloride of ambient water by electrolysis	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ (LG)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ (HYDROVER)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2 , 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 21	Free radicals generated in situ (ACT)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 5, 11	Free radicals generated in situ from ambient air and water	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ from ambient air or water (TOTO)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2, 4	Free radicals generated in situ from ambient air or water (REACH Centre)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 3	Iodine generated from iodide and iodate	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2, 4, 5, 11	Ozone generated from oxygen (European Ozone Trade Association)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 2, 4, 5, 11	Ozone generated from oxygen (Ozone Industries)	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT6	Benzyl alcohol	Aanvraag in validatiefase	Gaande
Annex I inclusie	trisodium orthophosphate	Aanvraag in validatiefase	Gaande

Bijlage 6. Adviseren in EU beoordelingsproces

Gewasbeschermingsmiddelen	Omschrijving	Aantal begroot	Realisatie
Draft Registration Reports (DAR)	Schriftelijk commentaar leveren op door andere lidstaten opgestelde documenten voor werkzame stoffen	40	39
Pesticide Peer Review	Deelname expert meetings en/of teleconferences	20	27
Standing Committee/Working Group (WG)-legislation	Deelname (WG)-legislation	6	6
Expert group on Post Approval Issues (PAI)	Deelname PAI	4	4
Pesticide Steering Network (PSN)	Deelname PSN	2	3

Biociden	Omschrijving	Aantal begroot	Realisatie
CA-rapporten	Schriftelijk commentaar op concept CA-rapporten (ieder CA-rapport wordt drie keer becommentarieerd)	50	45
Working Group meetings (technisch)	Deelname	5	5
CA en CG meetings	Deelname	5	5

Colofon

Uitgave
College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Ede, april 2017

Redactie
Team Communicatie, Ctgb, Ede

Vormgeving
Lori Lenssinck, Voorheen De Toekomst, Wageningen

Drukwerk
Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Informatie

Nadere informatie over de toelating van bestrijdingsmiddelen is verkrijgbaar bij:

ctgb

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Postadres
Postbus 8030
6710 AA Ede

Bezoekadres
Bennekomseweg 41
6717 LL Ede

Telefoon 0317 471 810
Telefax 0317 471 899

E-mail post@ctgb.nl
Internet www.ctgb.nl

ctgb

College voor de toelating van
gewasbeschermingsmiddelen
en biociden